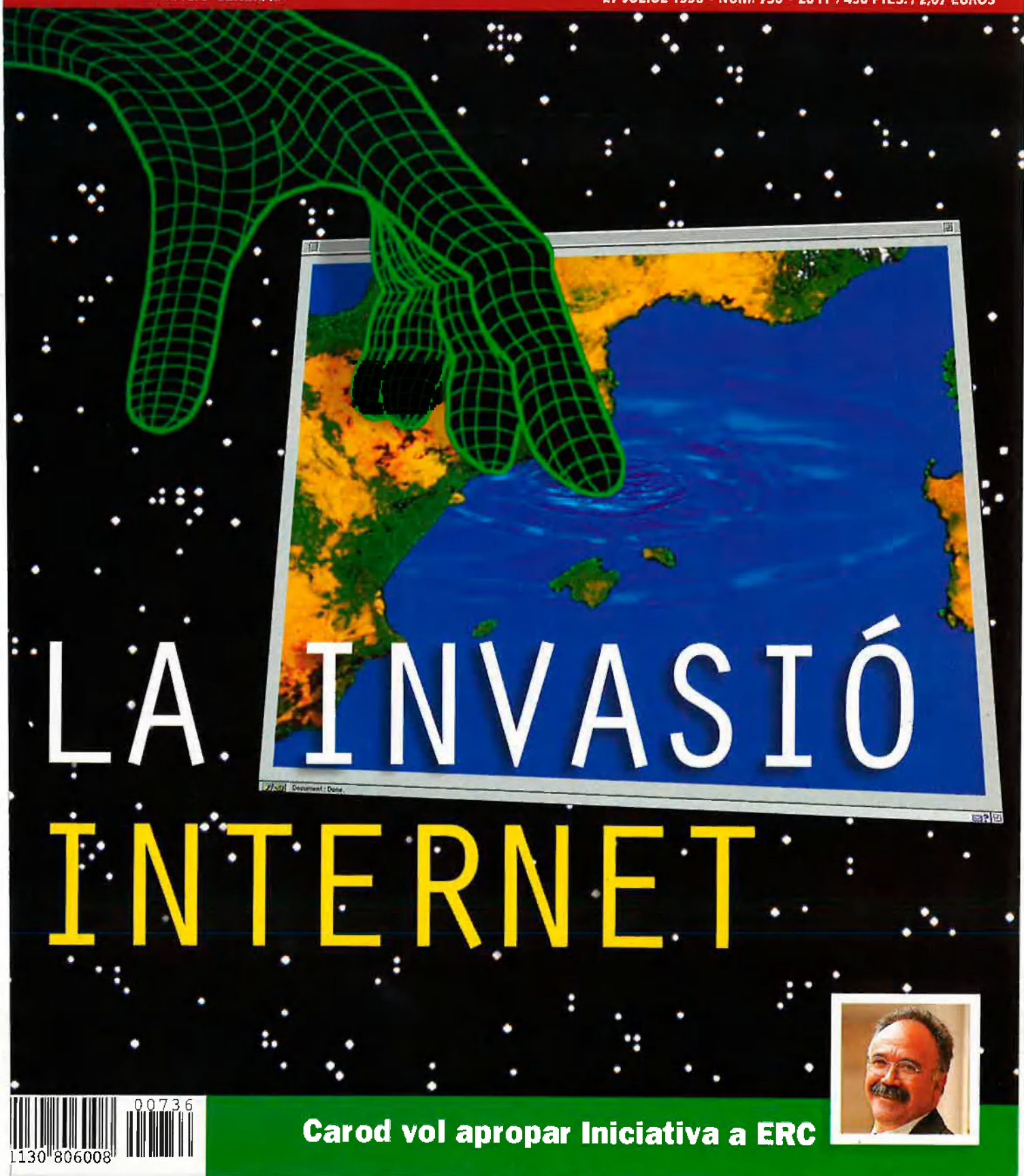

BALCANS I CAUCAS, A LA CUA D'EUROPA

EL TEMPS

SETMANARI D'INFORMACIÓ GENERAL

27 JULIOL 1998 • NÚM. 736 • 20 FF / 450 PTES. / 2,67 EUROS

LA INVASIÓ INTERNET

Carod vol apropar Iniciativa a ERC

1130 806008 00736

espai
Gaudí

**Veure, viure
i entendre
Gaudí**

**Centre Cultural Caixa Catalunya
Espai Gaudí. La Pedrera.**

Provença 261-265.

08008 Barcelona.

Telf.: +93 484 59 95

Internet:

http://www.caixacat.es/fund_cat.htm

Horari:

de dilluns a diumenge: de 10 a 20h.

Visites comentades:

de dilluns a divendres, a les 12 i a les

Visites concertades:

de dilluns a divendres, de 10 a 12h.

Centre Cultural
CAIXA CATALUNYA

ON SÓN ELS ROLLING STONES ?

PAIS

20

El pacte lingüístic a l'espera de les Corts

Salvador Giménez

El CVC ja ha enllestit el dictamen sobre la llengua dels valencians, en el que UV s'ha quedat al marge.

24

"ERC vol ser un partit de govern"

Enric Rimbau

Entrevista a Josep-Lluís Carod Rovi-
ra, secretari general d'ERC.

28

"Matas ha mentit per desqualificar el PSM"

Miquel Payeras

Entrevista a Pere Sampol, portaveu
i secretari general del PSM.

MON

30

L'Europa frenada pels Balcans i el Caucas

Albert Balanzà / Martí Crespo

A Europa subsisteixen dues grans
bosses de pobresa i inestabilitat.

EN PORTADA

34

La invasió Internet

Lluís Reales

Catalunya és el vuitè país de la Unió
Europea pel que fa a la penetració
social d'Internet.

SOCIETAT

45

Pels camins de la Batalla de l'Ebre

Jordi Prades

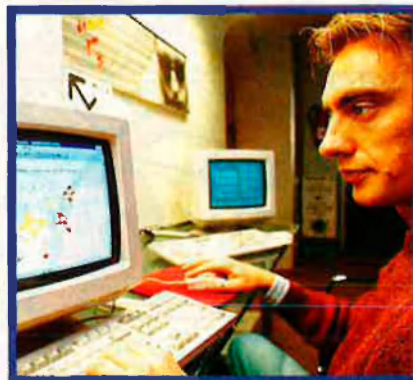
La Terra Alta recorda el seixantè ani-
versari de la Batalla de l'Ebre.

ARXIU

Imatge d'un fotograma de 'Gràcies per la propina'. EL TEMPS debat l'estat de la qüestió en el cinema català. (pàg. 58)

ARXIU

Internet, una nova tecnologia al servei de la comunicació que es consolida amb força als Països Catalans. (pàg. 34)

JORDI PLAY

Sergi Mateu actua aquesta setmana a Barcelona dins del Grec 98. (pàg. 54)

50

"Tarragona ha de fer créixer més el turisme"

Lali Cambra

Entrevista a Josep Mariné, president
de la Diputació de Tarragona.

ENTREVISTA

54

"No vaig d'Oscar Wilde per la vida"

Celes Piedrabuena

Entrevista amb l'actor Sergi Mateu.

CULTURA

58

Un debat de pel·lícula

Àlex Milian

EL TEMPS organitza un debat sobre
cinema català / cinema en català.

62

Bergman l'invicte

Marcos Ordóñez

Als seus 80 anys, el cineasta Bergman
continua treballant incansablement.

64

"Mai no he dubtat de la meva professió"

Nils Petter Sudgren

Entrevista amb Ingmar Bergman.

LLIBRES

66

La desatenció de les novetats poètiques

Ernest Farrés

Un repàs complet a la producció
poètica catalana del gener ençà.

LA GALERIA

73

XVIII Setmana de Música de Cambra a Montserrat

Rosanna Melià

OPINIO

11

Aterratge forços

Pere Martí

13

Estapé respon

Fabià Estapé / Toni Canís

13

Que es barallin ells

Miquel Ramon

15

Neguits a Alemanya

Llibert Ferri

16

Una web contra els jutges

Xavier Vinader

17

Museu Diocesà...

Josep Pont

18

Pasticciacci

Ramon Barnils

Pronòstic electoral

J. J. Pérez Benlloch

Exemples

Pau Viciano

19

El poder de l'àrnica

Martí Domínguez

71

L'opinió de Pere Gimferrer

Agustí Pons

82

Sobre pactes i adhesions

Joan Francesc Mira

Una broma pesada

No tenim cap dubte que el debat polític, la controvèrsia, i fins i tot l'enfrontament dialèctic són algunes de les activitats més saludables a què es poden dedicar els ciutadans d'una societat democràtica, sobretot si d'això se'n trauen conclusions pràctiques. A Catalunya, la insistència del polèmic Foro Babel a fer sentir la seua veu no és, per tant, res que vaja en contra del més elemental dret a la llibertat d'expressió d'idees. Ben al contrari, benvingudes siguen les reflexions d'aquest col·lectiu si, al final, han de servir perquè l'acció de les institucions s'ajuste més a la voluntat popular.

Però una cosa és això i una altra són les bromes pesades, que és allò en què s'han convertit els manifestos babelians quan acusen el govern català de perjudicar els sectors socials econòmicament més dèbils amb la seua política lingüística. Fer afirmacions d'aquest estil sense aportar proves és jugar amb el foc de la pau i la convivència ciutadana que, afortunadament, les forces polítiques democràtiques —de la dreta a l'esquerra— han tingut el seny de mantenir, tant en l'època de la transició com des de la recuperació de la Generalitat fins avui dia.

La política de normalització del català, amb encerts i desencerts, ha estat el resultat de dues lleis del Parlament de Catalunya. La primera votada per unanimitat i la segona per majoria absoluta. El govern que les ha aplicat, amb encerts i desencerts, ha estat elegit pel mateix Parlament, la composició del qual és resultat de les eleccions democràtiques que, com se sap, es fan cada quatre anys (si no s'avancen).

Fins al moment, el resultat de tot

això ha estat una progressiva normalització del català, amb dues conseqüències clares: més possibilitats d'integració i de progrés social per als ciutadans i ciutadanes castellano-parlants —especialment els de sectors econòmicament més dèbils— i més respecte als drets lingüístics dels ciutadans de parla catalana. On són els perjudicats?

Precisament, fa pocs dies, en un debat televisiu, l'alcalde Joan Clos afirmava que Barcelona és la ciutat espanyola amb més estudiants univer-

sitaris estrangers, fet que desarma rotundament unes altres crítiques que, temps enrere, va rebre la política lingüística de la Generalitat. Segons aquelles crítiques, l'oficialitat del català perjudicava l'accés dels estudiants estrangers a les universitats catalanes... Però la realitat ha demostrat que la cultura no és una barrera, sinó una

porta oberta, i és estrany que els babelians, universitaris de pro, no ho vegem també així.

Al costat del debat sobre la política lingüística (que, no sense dificultats, s'ha aplicat fins ara per consens), el Foro Babel critica moltes més coses i barreja naps amb cols quan posa dins del mateix sac el tema de la llengua i una "subtil" i "sigilosa" operació nacionalista per a debilitar la Constitució i l'Estatut d'Autonomia, "amb el suport, silenci o complicitat de sectors influents de tot l'espectre polític, social i cultural". Això és un altre tema, encara més senzill: hi ha unes forces polítiques que no estan d'acord amb el marc constitucional, o amb algunes interpretacions d'aquest marc, i confien que l'acció política democràtica pot canviar les coses. Qui no hi combregue, que no els vote. ■

"La realitat ha demostrat que la cultura no és una barrera, sinó una porta oberta, i és estrany que els babelians, universitaris de pro, no ho vegem així."

DIRECCIÓ, ADMINISTRACIÓ, PUBLICITAT I VENDES: Av. del Baró de Càrter, 40, 13. 46001-València. Telèfon: 96 352 48 69. Fax: 96 352 09 83.

REDACCIÓ DE BARCELONA: Rambla de Catalunya, 121, 1-2, esc. A. 08008-Barcelona. Telèfon: 93 238 42 62. Fax: 93 238 42 63.

REDACCIÓ DE MALLORCA: Costa de la Pòs, 6, 1-7. 07003-Palma de Mallorca. Telèfon i Fax: 971 72 07 63.

ADREÇA INTERNET:

http://www.eltemps.com

CORREU ELECTRÒNIC:

temps@bcn.servicom.es

SUBSCRIPCIONS: 902 131 025.

EDITA: Edicions del Pafs Valencià, SA.
EDITOR: Eliseu Climent.

DIRECTOR: Jordi Fortuny.

REDACCIÓ DE VALÈNCIA: Francesc Viadel (*Cap de redacció*), Miquel Calvet, Laia Climent (*Coordinació Cultural i Llibres*), Salvador Giménez, Mario Reyes i Xelo Tortosa (*Secretària de redacció*).

REDACCIÓ DE BARCELONA: Joan Morales (*Cap de producció*), Oriol Cortacans (*Coordinació Món*), Alex Milián, Enric Rimbau i Gemma Morales (*Secretària de redacció*).

REDACCIÓ DE PALMA: Miquel Payeras. PRODUCCIÓ: Josep Agustí i Jem Cabanes (*Correcció lingüística*), Lina Casanovas (*Maquetació*), David Fernández (*Portada i gràfics*), Rosanna Puchades (*Gràfics*).

RÚBRICUES: Ramon Barnils, Martí Domínguez, Fabià Estapé, Jaume Fàbrega, Joan F. Mira, J. J. Pérez Benlloch, Agustí Pons, Joan de Sagarra, Pau Viciano, Xavier Vinader.

COL·LABORADORS: A. Alfaro, V. Arqué, J. Balló, L. Bonada, A. Bosch, F. de P. Burguera, F. Calafat, B. Cabezas (*La Galeria*), R. de la Calle, T. Canís (*Economia*), A. Castel, E. T. Climent, P. Codonyan (*Perpinyà*), A. Cort, X. Duran (*Ciència*), L. Ferri, J. Finestres, C. Gàmez, A. Gil, J. Iborra, V. Jiménez, V. Lozano, P. Martí, R. Medià, T. Mestres, X. Montanyà, A. Muns, J. M. Oleaque, M. Ollé, A. Papiol, M. Porta Perales, A. Reig, J. Roura, E. Sanjuan, J. Sebastià, M. Serra, J. Ll. Sirera, Ll. Soler, M. Soler, F. Torrent, M. Vicent.

COL·LABORADORS GRÀFICS: P. Carmoña, J. Celià, R. Cugat, R. Gil, X. Gómez, V. A. Jiménez, S. Llosà, M. Margenat, G. Matamala, J. Play, S. Sàez, D. Vijuéscas, M. Vila.
FOTO PORTADA: Zardoya.

ARXIU: Jesús Prats (*Fotografia*), Rosa Serrano (*Documentació*).

PUBLICITAT I PROMOCIÓ: Salva Martínez, València. Tel.: 96 352 48 69. Anava Publicitat, València. Tel.: 96 397 30 94. Anava Publicitat, Barcelona. Tel.: 93 238 42 62.

SUBSCRIPCIONS: Quica Sena.

ADMINISTRACIÓ: Pilar Martí, Assumpció Palau.

TRACTAMENT ELECTRÒNIC D'IMATGES I FOTOMECÀNICA: Jemagraf, SL.
IMPRESSIÓ: Rivadeneyra, SA.
DIPÒSIT LEGAL: V-853-1984.

Cap part d'aquesta publicació pot ser reproduïda per cap mitjà, ja siga mecànic, fotogràfic, electroòptic, magnètic, de fotocòpia, o qualsevol altre, sense permís de l'editor.

ALS NOSTRES LECTORS

Internet ja no és la gran novetat que fa tres anys ocupava la primera plana de diaris i revistes. Però en aquests moments el fenomen és més important que mai. El nombre de persones connectades a la xarxa augmenta molt de pressa i Internet arriba contínuament a nous sectors, encara que sigui amb la discreció d'allò que s'ha convertit en una cosa normal. Els internautes més veterans han superat la fal·lera de la navegació per la navegació, i les aplicacions de la xarxa provoquen ja els canvis socials i econòmics que els profetes d'Internet havien anunciat. A Catalunya i a les Illes Balears les iniciatives per promoure l'ús de les xarxes telemàtiques van a una velocitat de creuer que ens situa entre els països capdavaners en aquest camp, mentre que al País Valencià—tret de les universitats i algun altre cas aïllat—hi ha poc moviment. Per tot això, hem tornat a posar Internet a primera plana.

Jordi Fortuny
Director

Llibres de text

Ens van arribant als instituts mostres de llibres de text de valencià, concretament de tercer curs d'ESO, i voldria fer les següents observacions:

1. De vuit exemplars diferents que he examinat, només tres tracten de l'origen de la llengua, del territori, dels parlants, dels dialectes, etc. És una bona forma de senyar-se en salut i fugir d'estudi.

2. Quant al nom donat a la llengua, les mateixes tres editorials usen "català" en dues o tres ocasions, i també "valencià"; la resta no fa servir mai el terme "català". Fins i tot hi ha un llibre que parla de "llatí", "romanç", "vulgar", "valencià" i "llemosí", però no hi trobarem el nom maleït.

3. Quant al llenguatge utilitzat, totes segueixen la normativa tradicional utilitzada aquests últims decennis, llevat d'una que ha dialectalitzat el llenguatge, i que per exemple usa l'increment *-ix* en lloc del tradicional *-eix* en els verbs incoatiu de la tercera conjugació; així hi trobem "constituïxen", "reduïx", "enrogix", "servixen" en comptes de "constitueixen", "redueix", "enrogeix", "serveixen"...

4. L'editorial llemosinista ben bé podem dir que és secessionista: tots els autors que presenta a partir del segle XVI són valencians, no h'hi ha cap de català. I és clar, l'autor fa autèntics jocs malabars per omplir unes pàgines de literatura amb Boix, Escorrigüela i fins i tot D. Vicente Blasco Ibáñez, grans escriptors de la literatura valenciana.

En conclusió, sembla que la majoria de les editorials i autors accepten la censura de la Conselleria d'Educació i no estan disposats

a plantar cara, ni a presentar la batalla legal que calga.

Joan Royo i Gil
Sagunt (*Camp de Morvedre*)

Sant Joan i Ciutadella

En un article aparegut en EL TEMPS núm. 731, "Arriba Sant Joan...", diu: "A les Balears, concretament a Ciutadella, es celebra Sant Joan amb una força especial per commemorar la conquesta..." Vos pregaria que rectificàssiu els vostres dossiers, perquè la conquesta de Menorca pel rei Anfós III va ser el 17 de gener de 1287, dia en què avui se celebra la Diada del Poble de Menorca.

Maria Janer
Ciutadella (*Menorca*)

La Franja d'Aragó

Sóc un subscriptor del Matarranya (Franja d'Aragó) i cada setmana m'enduc la desil·lusió de no trobar la més mínima informació sobre el nostre territori, ni ara que es discuteix la nostra llei de llengües, molt més avançada i científica que no tot açò del CVC, malgrat tenir la majoria de la societat desinteressada.

Carles Terès
Torredarques (*Matarranya*)

Les cartes al director han de ser com més breus millor, màxim quinze ratlles mecanografiades, i han d'anar signades i amb el número de DNI. EL TEMPS agraeix tota la correspondència adreçada a aquesta secció, però, per motius d'espai, no en garanteix la publicació.

Generalitat de Catalunya

OFERTA DE SÒL INDUSTRIAL

Localitzar la seva empresa arreu de Catalunya, no és cap problema!

PARLEM-NE

Obtingui els avantatges que ofereix cada lloc

Tenim emplaçaments al sistema central, al mig dels grans punts de distribució, a prop d'indústries bàsiques, en ciutats especialitzades en un determinat camp, en ciutats mitjanes

molt agradoses i de forta tradició industrial i en comarques de base agrícola on es respira un singular esperit de treball i que estan estretament comunicades, arreu!

Tracte a mida, segons el tipus d'inversió, els llocs de treball, l'activitat i el seu emplaçament a Catalunya

INSTITUT CATALÀ DEL SÒL
Còrsega, 289, 6è. - 08008 Barcelona

Tel. 900 60 70 70

horari: 8 del matí a 15 de la tarda.

Ara és demà

902 13 10 25

BITTLETA DE SUBSCRIPCIÓN

☐ Xec bancari adjunt a:
Edicions del País Valencià. SA

DOMESTIC BANKING

EL TEMPS Avinguda del Baró de Càrcer, 40. 13a. Tel. (96)352 48 69 - CIF A-46186821 - 46001 VALÈNCIA

El jutge Garzón colpeja el diari 'Egin'

El proppassat 15 de juliol el jutge de l'Audiència Nacional Baltasar Garzón tancava el diari 'Egin' i també la seua emissora de ràdio. L'actuació judicial ha sacsejat la societat basca.

INAKI GOROSTIDI

El jutge de l'Audiència Nacional Baltasar Garzón, va executar el passat dimecres dia 15 de juliol una de les decisions més controvertides des que començara la transició democràtica espanyola: el tancament i la suspensió cautelar de totes les activitats professionals-mediàtiques de dos mitjans de comunicació, *Egin* i *Egin Irratia*, així com de la seua editora, l'empresa Orain –amb la detenció d'onze persones, les quals en algun moment han estat vinculades a aquesta–, amb el pretext d'haver-se erigit en “un instrument al servei de l'organització terrorista ETA”. Una decisió dràstica que, a més de deixar sense treball més de 200 persones, ha obert un enorme debat en la societat basca sobre els límits de l'acció de la justícia i del govern espanyol (presumpció d'innocència, llibertat d'expressió...) pel que fa a la política antiterrorista: primer va ser tota la direcció política d'un partit legal, encara que no se simpatitze amb els seus postulats; més tard va ser el bloqueig dels

comptes de la Coordinadora d'Alfabetització i Euskaldunització d'Adults (AEK), i ara ha estat el tancament dels mitjans de comunicació que representen el sentir i la forma de concebre la realitat dels esdeveniments al País Basc d'aquest sector de la societat basca.

La incredulitat i la indignació s'apoderaren d'amplis sectors de la societat basca –no només del món d'Herri Batasuna– en observar que, després de dos intents previs al desembre de 1993 i a l'agost de 1996, definitivament –suposadament– es trobava la coartada perfecta per “fer callar” la veu d'un mitjà de comunicació amb vora dos-cents mil lectors diaris, independentment que la seua línia editorial i els seus temes de portada no siguen del gust de molts, s'ha/havia erigit en un dels referents comunicatius indispensables en l'ample i divers panorama mediàtic basc, un mitjà que ofereix/oferia un altre punt de vista, una altra visió de la realitat, en un món on impera el pensament mediàtic únic.

Però, la gran preocupació que ha sacsejat en gran part una societat basca convulsio-

Moment en què la policia espanyola intervenia el passat dimecres a la matinada els locals del periòdic basc 'Egin'.

nada és la referència del ministre de l'Interior que aquest és el segon pas –després de la detenció el 28 de maig d'una desena de persones vinculades a empreses lligades al finançament ilegal d'ETA– i no l'últim en la seua lluita per acabar amb gairebé tot el teixit social-cultural-comu-

nicatiu basc (AEK, el diari *Egunkaria*, l'editorial Txalaparta...) creat en els últims 20 anys. “Cal anar –deia Mayor Oreja– estirant de la corda en la direcció contrària a aquella que s'ha anat creant, sempre complint la llei”. L'estratègia és clara, la maquinària està en marxa...

El Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament del País Valencià ha criticat durament la decisió de la Conselleria d'Educació i Cultura de no posar el nom d'Enric Valor, president honorífic del Bloc de Progrés Jaume I, a l'Institut de Castalla, població nadiua de l'escriptor. L'STE-PV qualifica aquesta actuació de "sectària i antivalenciana" alhora que considera que respon "a les pressions dels sectors més involucionistes" del País Valencià.

RA

Nova Esquerra (NE) del País Valencià ha reiterat a la Conselleria de Medi Ambient que incloga la marjal de Massamagrell en el Catàleg de Zones Húmedes elaborat per aquesta institució. NE es basa en un informe pericial fet per la Universitat d'Alacant alhora que considera que l'administració valenciana no ha estat capaç d'evitar la degradació d'aquest paratge, tot permetent a l'alcaldia de Massamagrell la urbanització del paratge.

RA

La diputada del Partit per la Independència i quarta tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona, Pilar Rahola, denuncià al Tribunal de Defensa de la Competència l'empresa Inverama, que té els tres casinos que hi ha a Catalunya, i al director general del Jocs i Espectacles del govern català, Amadeu Farré, per pràctiques monopolístiques i competència deslleial.

El BNG, PNB i CiU s'alien per superar l'actual model d'estat

El Bloque Nacionalista Gallego (BNG), el Partit Nacionalista Basc (PNB) i Convergència i Unió han signat la Declaració de Barcelona, on es comprometen a treballar conjuntament per aconseguir el reconeixement de la plurinacionalitat de l'estat espanyol.

Els dies 16 i 17 de juliol, delegacions d'aquestes tres formacions polítiques, encapçalades pels seus màxims responsables, es van reunir en unes jornades a Barcelona per signar aquest acord en què s'explicita que cal obrir una nova etapa, tant a l'estat com a Europa, en què es reconguin les realitats nacionals

gallega, basca i catalana. Amb aquest manifest es reclama una relectura de la Constitució espanyola per superar l'actual model restrictiu de l'estat que sempre ha prioritzat les interpretacions uniformitzadores de la Carta Magna.

Les tres formacions consideren necessari que existeixi un canvi en la mentalitat política a l'estat i que cal evolucionar cap a un context on Catalunya, Euskadi i Galícia puguin tenir un marc polític i jurídic que reconegui el seu estatus de nació.

Els representants de les tres formacions han anunciat que la Carta de Barcelona no és

Xosé Manuel Beiras és el líder del reforçat BNG.

una simple declaració de bones intencions, sinó que servirà per establir unes bases de treball estables entre les tres forces, malgrat que descarten pràcticament presentar-se junts a les eleccions europees.

RAFA GIL

A la imatge, i d'esquerra a dreta, Pere Mayor i Enric Morera, dirigents del BNV. Aquest partit acaba d'inaugurar nova seu a la ciutat de València, concretament al carrer Sant Jacint núm. 28. A l'acte d'obertura acudiren representants del PSPV, NE i EU. Entre els assistents hi havia Ana Noguera (PSPV), Glòria Marcos (EU), Ricard Peralta i Manuel Moret (NE), Mario Tomàs (l'Empresarial), Eugeni Senent (PIMEV), Vicent Esteve (STE-PV), Enric Tàrraga (Societat Coral el Miquelet), Oltra (Unió Llaureadors) i Toni Gisbert (ACPV), entre d'altres.

PSPV i PP aturen l'elecció del Síndic de Greuges

Tot i que les negociacions entre els socialistes i populars valencians continuen per tal d'elegir el nou Síndic de Greuges, les desqualificacions mútues entre els partits majoritaris han impedit aconseguir el consens que ha de permetre la renovació d'aquesta alta institució de la Generalitat. El mandat de l'actual Síndic, Artur Lizón, acaba aquest dia 28 de juliol. El PP manté la proposta d'elegir Luis Figueiras per a aquest càrrec. Els socialistes continuen apuntant que aquest ex-jutge alacantí no compleix els requisits necessaris. De moment, el PP espera que Lizón dimísca abans del 28 de juliol, fet que possibilitaria l'entesa.

Homenatge al president del Barça afusellat, Josep Sunyol

L'associació d'Amics de Josep Sunyol organitza un acte en honor de qui va ser president del FC Barcelona (1934-35), el 21 de juliol a dos quarts de set del vespre, a Barcelona. En l'acte es descobrirà una placa en record de Josep Sunyol, al número 133 de la Rambla, davant d'on es trobava la seu de *La Rambla*, diari que ell impulsà. Sunyol, que va ser diputat d'ERC a les Corts, va ser afusellat a Guadarrama (Madrid) el 6 d'agost de 1936. A l'acte hi assistiran representants de les institucions catalanes, de diferents partits i del FC Barcelona.

Michael Douglas dóna suport a l'Obra Cultural Balear

Antoni Mir, president de l'Obra Cultural Balear —juntament amb altres representants de l'entitat, entre els quals hi havia l'advocat Josep Melià—, va ser rebut per l'actor i productor nord-americà Michael Douglas a la seva finca de s'Estaca, on cada any hi passa alguns mesos.

Michael Douglas començà a mantenir —per suggeriment de la seva ex-exposa Diandra, amb la qual es reparteixen sis mesos a l'any s'Estaca— tímides relacions amb el món social i cultural mallorquí. Veient aquest interès, l'OCB pensà que seria interessant explicar la lluita

L'actor nord-americà Michael Douglas va rebre els representants de l'Obra Cultural Balear a la seva finca mallorquina.

diversos contactes personals entre advocats, Douglas rebé la petició de l'entrevista que acceptà tot d'una. Segons l'OCB, l'actor i productor s'interessà molt per tot el que fa l'entitat cultural i s'acordaren nous contactes per a quan aquest torni a Mallorca.

Val a dir que l'OCB, durament atacada des del Govern Balear, que vol considerar-la de la mateixa manera que qualsevol grupuscle social, porta a terme amb èxit una campanya estratègica de rellevància social, dins la qual es pot emmarcar la visita a Michael Douglas.

de l'entitat a favor de la llengua i la cultura. A través de

pot emmarcar la visita a Michael Douglas.

ANÀLISI

Aterratge forçós

L'atterratge de Pasqual Maragall a la política catalana, provinent de Roma, ens ha deixat moltes incògnites obertes. És normal que el candidat no vulgui descobrir totes les cartes abans d'hora, tenint en compte que encara falta molt per a les eleccions, però també és cert que algun dia haurà de concretar la seva oferta si no vol que els seus rivals li penguin l'etiqueta d'ambigu o de no tenir projecte.

La primera impressió és que Maragall no va poder triar amb comoditat el dia de l'anunci de la seva candidatura, sinó que es va veure obligat a fer un aterratge forçós per evitar que Josep Borrell acabés acaparant el lideratge mediàtic del socialisme català. Fa la sensació que l'ex-alcalde hauria preferit deixar passar l'estiu per poder reunir-se sense pressions amb tothom amb qui li venia de gust parlar i dissenyar amb temps les seves propostes, i després, a finals de setembre, anunciar de forma còmoda i relaxada la seva candidatura. Però a finals de juny el seu partit li va muntar un sopar que, amb l'excusa de celebrar els 20 anys de la unificació del socialisme català, s'havia de convertir en l'acte de proclamació del candidat. Tanmateix, Maragall no vol ser només el candidat del seu partit, i per tant, no volia fer el seu anun-

ci en un acte de partit, però tampoc no es podia permetre el luxe de deixar la militància socialista amb un pam de nas. L'única solució que va tenir va ser avançar-se vint-i-quatre hores a la cita, i proclamar la seva disponibilitat des de la torre de Collserola. D'aquesta manera també va aconseguir marcar territori propi i allunyar Borrell de l'escenari català. Cal recordar que a finals de juny el candidat del PSOE va estar molt present a Catalunya, i aprofitant la indecisió de Maragall, era ell qui marcava el signe del missatge socialista, amb actes com ara l'oportunista reunió amb el Foro Babel. El protagonisme de Borrell en el sopar del PSC va fer que les primeres propostes de Maragall com a candidat (proposar igualar la inversió de l'estat a Catalunya a la que té Madrid, o equiparar la despesa pública per habitant a les comunitats de règim foral), passessin completament desapercebudes.

L'efecte Borrell i l'efecte Maragall no són complementaris, com pretenen alguns, sinó que el primer anul·la el segon. Al setembre, quan acabi el parèntesi estival que sembla que s'ha autoimposat el candidat, veurem si és capaç de sostreure's de la xafogor borrellista i superar els límits orgànics que li volen imposar des de l'aparell del partit. En cas contrari, com ja li va passar a Nadal, començarà a volar amb plom a les ales.

La Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona ha demanat que es redueixi de sis a dos mesos el període en què circularan pessetes i euros al mateix temps, a partir de l'1 de gener del 2002. La Cambra considera que mantenir durant mig any la doble circulació tindrà uns costos massa elevats per als comerciants.

Les coses s'han tornat a complicar a la fàbrica Ford d'Almussafes. El passat 15 de juliol es van trencar les negociacions del conveni col·lectiu entre el comitè d'empresa i la direcció, de manera que els sindicats han mantingut la convocatòria d'aturades de quatre hores els divendres. És la primera vegada en els vint-i-dos anys d'història de la fàbrica que s'arriba a les vacances d'agost sense que s'hagi pactat el conveni col·lectiu.

Premis a dojo. El programa radiofònic "La tertulia de la Plaza", d'Onda Rambla -patrocinat per Winterthur-, ha atorgat els premis a les empreses més destacades de l'any a la Fundació Engrunes (dedicada a la reinserció laboral), Santiveri, Roca Radiadors, Sony España i Retevisión, entre d'altres. I la Generalitat de Catalunya ha donat els Premis a la Qualitat a Airtel Mòvil, Airtransa, Baldomero Ventura (de la Roca del Vallès), Monturas, SA, i Transports Padrosa (de Figueres).

Les administracions són les més moroses

Les administracions catalanes, Generalitat i ajuntaments, tenen pendents de pagar obres públiques per valor de més de 100.000 milions de pessetes. Es tracta de deutes vençuts, que fa més de dos mesos que s'ha acabat l'obra i encara no s'han pagat. La mitjana del termini real de pagaments és de set o vuit mesos. Així ho ha denunciat la Cambra de Contractistes d'Obres de Catalunya, que considera que si es complís la llei i s'haguessin de pagar interessos de demora per aquests deutes, pujarien a 7.000 milions de pessetes. Segons el president de la Cambra de Contractistes, Rafael Romero, aquesta morositat que arrosseguen les administracions catalanes contrasta amb el comportament del govern central, que, en canvi, acostuma a pagar a l'hora les obres que encarrega.

Els contractistes diuen que si els diners que els deuen les administracions els els haguessin de pagar directament els ciutadans, a cada català li tocaria abonar 16.700 pesse-

ARXIU / RICARD CUGAT

Els contractistes atribueixen la morositat a la mala gestió.

tes. No és aquesta la qüestió, però els constructors consideren que això és un signe de mala gestió dels organismes públics catalans, ja que totes les obres que s'encarreguen han estat pressupostades abans i, per tant, si no es paguen és perquè els diners van a parar a altres destinacions no previstes. Per posar-hi remei, els contractistes proposen que la Sindicatura de Comptes de Catalunya faci pública periòdicament la morositat de cada administració.

EL RUMOR

Expliquen que el president de la Borsa de Barcelona, Joan Hortalà, va fent córrer el rumor que ell serà el nou president de la companyia elèctrica Fecsa, del grup Endesa. Hortalà, que va ser secretari general d'Esquerra Republicana de Catalunya i ara milita a CiU, comenta que l'operació ja l'ha tractada en una entrevista amb el president d'Endesa, Rodolfo Martín Villa, recordat pel seu pas pel ministeri de Governació en l'etapa de la UCD.

Juan Echevarría Puig, l'ex-president de Nissan Motor Ibérica, va deixar recentment la presidència de Fecsa, que ha assumit, de moment, el conseller delegat d'Endesa, Rafael Miranda. Es tracta d'un nomenament provisional i tothom aposta per Joan Rosell, president de la patronal Foment del Treball i de l'altra gran elèctrica catalana, Enher -també d'Endesa- qui acabarà assumint les dues empreses. Tothom menys Hortalà, pel que sembla.

Coca-cola, a Terra Mítica

L'empresa embotelladora de Coca-cola al País Valencià, Colebega, ha comprat el 3% del capital de Terra Mítica, en mans de la Generalitat Valenciana. Amb aquesta operació, Coca-cola es vol assegurar l'exclusiva de la venda de begudes al parc temàtic que es construeix a Benidorm, com ja la té a Port Aventura.

Entre els accionistes de Colebega hi ha les famílies Gómez-Trenor, Serratos, Comenge i Uso. La Generalitat

ja ha venut un 21% del capital de Terra Mítica i ha reduït el seu pes del 33 al 12%. A més de Colebega, destaca l'entrada en l'accionariat de la concessionària d'autopistes Aumar, amb la compra d'un 5%, i de la Unió Alcoiana d'Assegurances, amb un 0,2%. La resta se l'han repartida entre altres accionistes del parc, com ara Edificacions Calpe, Lladro o Europark, la societat creada pels hotelers de Benidorm.

BARÒMETRE

Servei Català de Col·locació

Total persones inscrites*	Inscrits que demanden col·locació
437.943	214.878

Total ofertes d'empreses rebudes*	Ofertes de la darrera setmana
233.933	3.874

Cobertura última setmana	
Inscrits SCC ocupats	19,4%
Inscrits SCC aturats	80,5%
Inscrits SCC homes	37,5%
Inscrits SCC dones	62,4%

*Dades de 06-05-98

ESTAPÉ RESPON

—Què li sembla la proposta de finançament de la Unió Europea que ha fet el vicepresident espanyol, Rodrigo Rato, basada en la progressivitat: és a dir, que proporcionalment paguin més els països amb més renda per càpita?

—Vostè veu possible que Autopistes CESA, filial de La Caixa, gestioni els aeroports catalans, com sembla que l'empresa proposà al ministeri de Foment?

—Em sembla possible però veig molt poc probable que el ministre de Foment, també anomenat ministre del caos, accepti a la petició.

—Seria raonable donar-li la gestió dels aeroports a canvi d'eliminar peatges?

—Això és qüestió de xifres.

—Em sembla curiós que això ho proposi un ministre del govern del senyor Aznar López que, quan Felipe González a la conferència d'Edimburg va arrencar els fons de cohesió, el mateix senyor Aznar —aleshores cap de l'oposició— va dir que s'avergonyia que el president del govern fes a Europa el "pedigüeno".

—No és estrany que un govern que redueix la progressivitat de l'IRPF proposi als socis europeus més

progressivitat en la seva contribució a la UE?

—Això és una contribució a la maniobra de confusió del govern d'Aznar.

—Com veu l'anunci de creació d'una gran borsa entre Londres i Frankfurt?

—Com un inici del que acabarà essent una gran borsa europea.

—Els britànics acabaran adoptant l'euro obligats pels mercats?

—Quan no tinguin més remei faran el que més els convingui. Ara com ara el govern de Tony Blair encara pot esperar un temps.

—Quin futur li augura a les borses de Barcelona i València?

—La dels peixos petits quan comencen a nedar en un mar ple de taurons.

Arrenca el parc logístic de la Zona Franca

El nou parc logístic de la Zona Franca de Barcelona ha donat ja els primers passos amb l'enderrocament d'algunes de les antigues naus de l'antiga factoria de Seat a la Zona Franca, on està previst que es construeixi.

El parc, promogut pel Consorci de la Zona Franca i per la concessionària d'autopistes Acesa, ocuparà una superfície de 37 hectàrees i representarà una inversió de 12.000 milions de pessetes. Inclourà els darrers avenços tecnològics i de serveis per aportar a les empreses logístiques una oferta diferenciada de la que existeix ja prop de Barcelona i convertir-se en un referent europeu de parc d'empreses logístiques a Europa.

ANALISI

Que es barallin ells

Miquel Ramon

Els comerciants es queixen per enèsima vegada de les comissions que els cobren bancs i caixes per les operacions amb targetes. La novetat són els arguments. Diu el senyor Pere Llorens de la Confederació de Comerç que el govern espanyol hauria de cridar a l'ordre les entitats emissores de targetes per contribuir a la reducció de la inflació. Les comissions bancàries són inflacionistes. Aquest és l'argument nou.

L'augment de preus en l'apartat de serveis financers, que inclou les comissions, multiplica per cinc la pujada de l'IPC. Només cal mirar els resultats semestrals que presenten les entitats financeres per veure la importància que tenen les comissions en els seus balanços. Amb creixements superiors al 20 per cent, hi ha casos en què la coincidència entre els diners obtinguts per comissions i el benefici de l'entitat, pràcticament quadren a la pesseta. Costa de creure que sigui una casualitat comptable.

Els comerciants asseguren que paguen de comissió una mitjana del 3,5% de cada venda que fan amb targeta. Centenars de milers de llibretes d'estalvi paguen vint duros al mes per una invenció anomenada manteniment. Per ingressar un taló

et poden cobrar 250 pessetes. En els fons d'inversió, les comissions semblen invisibles però donen resultats multimilionaris. En són només uns exemples.

El govern central prefereix mirar cap a un altre lloc. Han trobat inflacionista el sector turístic i li han llegit la cartilla. Esperar que el PP moderi la voracitat de bancs i caixes potser és esperar massa. L'altre dia, en una botiga, quan anava a pagar, em van preguntar allò de "en efectiu o amb targeta?" Abans de donar-me temps per contestar, la dependenta em va advertir que si pagava en efectiu em faria un 10 per cent de descompte. En canvi, si ho feia amb targeta, la cosa quedaria en un 5 per cent. Suposo que no cal que digui que hi vaig pagar en efectiu.

Després d'això, vaig sentir un anunci per la ràdio on em deien que si hagués pagat amb una determinada targeta, la compra m'hauria sortit més barata. Resulta que la targeta en qüestió torna diners als usuaris. Està clar que les entitats financeres estan superinteressades a ampliar l'ús de les targetes. Deuen pensar que la millor manera de forçar-ne encara més la penetració és enfrontar la clientela amb els comerciants. Però aquí fa falta una guerra entre ells. Potser, si es barallen les entitats financeres, els usuaris podran aspirar a comissions més barates.

La Fundació Roca i Galès ha convocat el seu VII Premi periodístic Jacint Dunyó per a articles que tracten sobre la teoria o la història del cooperativisme. Els articles hauran de tenir una extensió d'entre 3 i 6 fulls mecanografiats a doble espai. S'admetran treballs fins al 24 de setembre d'enguany i el jurat estarà format per Josep Castaño, Núria Esteve, Ramon Llenas, Jordi Maluquer i Joan Simó. Més informació a la Fundació Roca Galès, c/ Aragó, núm. 281, 1r 1a de Barcelona. O bé al tel. 93 215 48 70.

SRI

El regidor de l'Ajuntament de Castelló pel BNV, Antoni Porcar considera que el retard en la construcció dels accessos al port és una burla ja que "els castellonencs paguem al govern de Madrid impostos molt elevats, sense veure'n la compensació". Per al regidor nacionalista, darrere dels anuncis triomfalistes sobre el nombre d'accessos al port (de quatre a vuit carrils), només s'hi amaga l'ajornament de les obres.

SRI

Des de fa un mes, la revista *Quid*, present a Internet, ja és una realitat en paper. Aquesta publicació és un mitjà de reflexió i expressió en valencià que inclou articles de temes diversos com ara economia, història, dret, filosofia etc. En l'actual exemplar podeu trobar articles de Víctor Mansanet, Ana Noguera o Albert Girona.

Els diaris de les Illes discriminen els gitanos

Els mitjans de les Illes Balears van ser, dins l'àmbit dels Països Catalans, els que publicaren més notícies negatives sobre els gitanos en els anys 1995 i 1996, segons un informe d'Unión Romaní titulat *Periodistes contra el racisme?* Aquest estudi sobre el tractament d'aquesta ètnia als mitjans de l'estat espanyol diu que més de la meitat de les notícies sobre gitanos publicades aquells anys a les

Balears van ser negatives (52,7%), mentre que a Catalunya i al País Valencià aquests percentatges no van passar d'un terç: 38% i 32%, respectivament. El 1995, les opinions dels mitjans de les Illes van ser els que pitjor van parlar sobre els gitanos de tot l'estat. Les opinions valencianes, en canvi, han estat entre les que millor han tractat el problema gitano. Cal dir que, al Principat, el 90% de les in-

La convivència és el tema més comú quan es parla de gitanos.

formacions sobre gitanos van aparèixer en mitjans de Barcelona (47%) i Lleida (40%), mentre que a Girona i Tarragona gairebé no en parlaren.

Els governs balear i català continuen l'obra de Ramon Llull

La Generalitat de Catalunya i el Govern Balear han decidit continuar amb la publicació de les obres completes de Ramon Llull, frenada fins ara per l'actitud passiva de la Generalitat Valenciana, la tercera administració membre del Patronat Ramon Llull.

Des del 1997, el govern d'Eduardo Zaplana no aporta diners a aquest Patronat,

encarregat d'ordenar i publicar l'obra del clàssic mallorquí. A més, el Consell valencià respon amb el silenci tots els requeriments que li fan les altres administracions per a continuar la coedició. Per altra banda, les divergències entre els executius català i balear també han endarrerit el projecte durant els últims mesos.

Finalment, però, la coedició s'ha reiniciat i a la tardor es publicarà el tercer volum d'aquestes obres completes, que inclourà el *Llibre dels articles de la fe*, el *Llibre que deu hom creure de Déu* i el *Llibre contra Anticrist*.

Anteriorment, ja es van publicar dos volums, que recullen el *Llibre de virtuts e de pecats* i el *Llibre del gentil e dels tres savis*.

L'Euromed arriba a 'Tiempo'

La revista *Tiempo* publicà la passada setmana un excepcional publibreportatge per celebrar el primer aniversari de l'Euromed. Una magnífica i imaginativa portada il·lustrava el tema i recordava vells "temps". I més: el preu de la revista en euros coincideix amb la que tenen a les mans fins al centim: 2,67.

A l'esquerra, la portada de 'Tiempo' del 20 de juliol. A la dreta, la que EL TEMPS publicà amb data 22 de juny.

Lluites internes en el PLD japonès per designar el nou govern

Els potents grups de pressió que dominen el Partit Liberal Democràtic (PLD) japonès lliuren aquests dies una forta lluita interna per no perdre posicions davant la designació de Keizo Obuchi com a nou president del partit i, per tant, candidat a nou primer ministre del Japó.

Els representants dels clans interns del PLD elegeixen el nou president aquest 24 de juliol, després que Ryutaro Hashimoto —l'anterior president del partit i primer ministre— va dimitir dies enrere a causa dels desastrosos resultats electorals en les recents votacions parcials al Senat japonès. Keizo Obuchi, l'actual ministre d'afers exteriors, té els suports necessaris per succeir Hashimoto, tot i la preo-

ARXIU / EFE

La Borsa de Tòquio. La difícil situació financera que travessa el Japó fa que l'elecció del nou govern sigui molt decisiva.

cupació que suscita entre els sectors empresarials japonesos la seva inexperiència en política econòmica. Els sectors més joves del partit temen que, al final, tot se solucioni amb el nomenament del

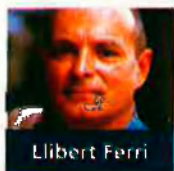
dretà Seiroku Kajiyama com a ministre d'Economia. I és que Kajiyama, diabètic i amb setanta-dos anys a les espatlles, és el candidat a primer ministre que haurien volgut els mercats financers.

Nicolau Romànovich Romanov, màxim representant de la família imperial russa, ha descartat la restauració de la monarquia tsarista a Rússia. En tot cas per a aquest destacat Romanov, cas que s'implantaria una monarquia en aquell país aquesta hauria de ser constitucional i democràtica. Romanov pensa que amb els darrers i polèmics funerals de la família imperial russa assassinada a Ekaterinburg pels bolxevics ara fa vuitanta anys, també se soterra una de les pàgines més dramàtiques de la història del poble rus. Per a Romanov el comunisme és una utopia que no ha portat solucions als problemes econòmics dels russos.

ANÀLISI

Neguits a Alemanya

Llibert Ferri

Fa unes setmanes, recordant el dolor i les heroïcitats que va provocar la divisió, el president Roman Herzog va advertir sobre els nous perills d'allunyament que sotgen els ciutadans de l'ex-RFA i ex-RDA. El discurs presidencial tenia present el recurs dels *lander* rics al tribunal constitucional per no haver de pagar tant als *lander* pobres, és a dir, als de l'est. Tot i que Herzog provava d'equilibrar la seva preocupació amb balanços positius quant a habitatge i medi, l'avís del president de la república es basava en xifres reals i calentíssimes. La ministressa federal per a la Família, Claudia Nolte, ja havia advertit que la desigualtat entre els *wessies* benestants i *ossies* precaris s'expressa sobretot en l'esperança de vida: la dels homes de la RFA és de setanta-tres anys, tres més que no els de la RDA; les dones de l'oest viuen una mitjana de setanta-nou anys, dos més que no les de l'est. Segons la ministressa Nolte, la causa d'aquestes diferències s'ha de cercar en mancances ambientals i sanitàries de l'est d'Alemanya, on el 26% de la població més gran de seixanta-cinc anys no té serveis sanitaris i viu en apartaments rònecs i insalubres.

En el seu discurs, el president Roman Herzog no va gosar comentar aquestes xifres, però amb una gran dosi de diplomàcia i d'ambigüitat va indicar quina havia de ser la resposta als neguits i a les desesperances que provoquen. Primer de tot cal no sucumbir a la temptació de voler fer rendibles electoralment les tensions est-oest, amb una recomanació específica als *ossies*: per no espantar els inversors cal no votar els radicalismes, especialment l'extrema dreta.

Mentre Herzog recomanava explícitament de no engrèixar els hereus de Hitler, el portaveu de la cancelleria, Otto Hauser, deia que calia fer la mateixa amb el hereu de Stalin, el PDS actual i ex-comunista, i advertia a l'electorat de l'est que les inversions i les ajudes podien ser proporcionals al seu comportament a les urnes. El xantatge insinuat per Hauser, que va neguitejar fins i tot alguns ambients conservadors, expressava allò que és l'estratègia electoral de Kohl de desacreditar qualsevol col·laboració dels socialdemòcrates amb els ex-comunistes, bo i advertint dels perills d'una "república d'esqueres". Kohl, l'artífex de la reunificació, és ara qui electoralitza la divisió est-oest, tot fent realitat la por del president Herzog.

Una web contra els jutges

Cada dia, en països diferents del món, la llibertat d'informar rep agressions importants. Però, amb les noves tecnologies, cada vegada és més difícil de tancar la boca a la premsa. Els periodistes del diari xilè *La Tercera*, per exemple, no volen resignar-se de cap de les maneres a deixar d'informar sobre l'anomenada "Operació Oceà", la investigació i el desmantellament d'una important xarxa de narcotraficants i d'especialistes a emblanquir diners, lligada al càrtel de Cali. I per contrarestar l'ordre del jutge de la ciutat de Valparaíso, Fernando Paulsen, que els condemna a passar un període de cent vint dies sense publicar res sobre el cas, al·legant "reiterades violacions del secret d'instrucció", han obert una pàgina electrònica en un servidor situat als EUA, on els interessats poden consultar totes les informacions prohibides al país d'origen.

L'Operació Oceà es va iniciar fa sis anys, quan la nau *Harbour* fou descoberta pels guardacostes americans prop de Guantánamo (Cuba) amb un carregament de cinc tones de cocaïna. Pràcticament tota la tripulació (vint-i-cinc xilens) fou condemnada als Estats Units per delictes de conspiració amb tràfic de drogues. El capità, Yercó Huerta, que purga cadena perpètua, va implicar-hi en el testimoniatge Manuel Losada, un conegut empresari navilier de Xile, com a veritable organitzador dels embarcaments de droga per compte del càrtel de Cali. Des de aquell moment, Losada va començar a ser investigat secretament pels organismes policíacs fins que, el 4 de maig passat, fou detingut amb onze persones més. L'Operació Oceà va saltar a les pàgines dels diaris, i els reporters de *La Tercera* en van anar fent-ne públics, a poc a poc, nous detalls tèrbols, com la implicació de la DEA (Drugs Enforcement Administration), que ha estat acusada d'avisar —amb quatre faxes enviats des de Miami— el principal acusat, l'empresari Losada, de la seva detenció immediata.

La utilització de l'anomenada "lleï mordassa" contra els periodistes de *La Tercera* no els ve pas de nou. Ja hi comencen a tenir experiència. Fa més d'un any, una jutgessa, Beatriz Pedrals, titular del V Jutjat del Crim de Vina del Mar, també els va prohibir d'informar, durant tres mesos,

de cap aspecte relatiu a la investigació que en aquell moment es tirava endavant contra la xarxa d'emblanquiment de diners bruts i tràfic de drogues, dirigida per Mario Silva Leiva, més conegut per "Cabro Carrera". El desmantellament de la xarxa de Mario Silva —el cop més gros fet mai a Xile contra una organització de narcotraficants— va ser el resultat d'una investigació de tres anys, i va fer possible, a més, la detenció d'una dotzena de persones del més alt nivell delictiu, el bloqueig de 34 comptes bancaris, tant dins el país com fora, per valor de cent milions de dòlars, i la confiscació de béns per 3.500 milions de pesos. La jutgessa Pedrals va decretar el *blackout* sobre el cas del "Cabro Carrera"—que al final només va durar deu dies— al·legant que ho feia per evitar un judici paral·lel a la premsa i guanyar temps per concretar diligències decisives, però la mesura va ser molt mal rebuda, tant pels periodistes, que tot seguit van inaugurar pàgina electrònica als EUA, com pels sindicats i la classe política xilena mateixa, que la va criticar durament.

Ara els redactors de *La Tercera* han tornat a decidir de no cedir, peti qui peti. Tant si agrada a la jutgessa com si no, han instal·lat una 'web' on expliquen tots els detalls de l'Operació Oceà."

XAVIER VINADER

"Els redactors de 'La Tercera' han tornat a decidir de no cedir, peti qui peti. Tant si agrada a la jutgessa com si no, han instal·lat una 'web' on expliquen tots els detalls de l'Operació Oceà."

tes. El director de la publicació, Fernando Paulsen, ha escrit en el seu editorial: "No és acceptable de cap manera que, perquè un servei públic pugui fer la seva tasca, tots els altres —especialment la premsa— hagin de deixar de fer la seva... Com ja vam fer l'any passat, llavors de la prohibició dictada en el marc d'un altre *affaire* de droga, *La Tercera* vol oferir als seus lectors la garantia que en seran plenament informats... Si no podem informar-ne des de Xile, ho farem des dels Estats Units, i qualsevol que vulgui estar al dia sobre el cas podrà accedir-hi des d'Internet... Esperem que aquesta prohibició inútil i injusta tingui una durada curta, com l'anterior. Si no fos així, aquesta web serà el seu mitjà de comunicació per no perdre la pista del que necessiten saber de Xile i les seves notícies. Fins i tot les que, dins el país, són sotmeses a la legalitat arbitrària del silenci i la mordassa".

JOSEP PONT*

Museu Diocesà: qüestió de fe?

Dos motius em mouen a aquestes línies: la decebedora resposta d'alguns bisbes catalans al decret papal i la creença, equívoca, que les administracions no han fet allò que calia, perquè tant des de la Junta de Museus de Catalunya com des d'entitats lleidatanes, Diputació de Lleida i Generalitat de Catalunya s'ha hagut d'anar treballant de forma silent per no entrebancar o causar interferències contraproduents.

En un determinat moment es produí una mena de còctel en què confluïren, a banda Yanes mateix, els interessos d'un altre aragonès, el ministre de llavors, Belloch, en aquell moment un home d'un gran pes polític dins l'aparat de l'estat, i, també, la coincidència en l'espai-temps d'uns moments baixíssims de l'església catalana, que es traduïen clarament en una preocupant tebior per part d'alguns bisbes (només cal veure ara la seva resposta al decret) i en un increment del poder de l'arquebisbe de Barcelona, Ricard Maria Carles, acostat a sectors eclesiàstics clarament contraposats a la nostra església i a la nostra cultura (fixem-nos en els nomenaments de bisbes i en la utilització creixent del castellà en els actes de més relleu).

Hi hagué un altre intent secessionista que no recull la història perquè es tallà d'arrel, però que pretenia exactament el que han aconseguit ara. En aquella ocasió, la diligència i la fermesa del bisbe Pont i Gol, aleshores arquebisbe de la Tarraconense, i del seu secretari Antoni Deig, ara bisbe de Solsona, van frenar les aspiracions expansionistes i fagocitàries de la Conferència Episcopal Espanyola, és a dir d'Espanya. Cinc mesos després de la visita *Ad limina* de l'església catalana a Roma, els resultats són descoratjadors: es consuma definitivament la segregació del secular bisbat de Lleida, el Sant Pare es nega a usar el català i, per tant, a no reconèixer per enèsima vegada la llengua parlada per més de deu milions de persones, es congela *in saecula saeculorum* –cosa pròpia del Vaticà quan li convé– la Conferència Episcopal Catalana proposada pel bisbe Deig i, finalment, ens confisquen –amb una celeritat inusitada a la cúria romana– el nostre patrimoni ar-

tístic. Per si no n'hi hagués prou, fidels i no fidels, hem d'assistir, incrèduls, a l'esquifida resposta dels bisbes catalans sobre el Diocesà: ningú no vol pronunciar-s'hi. Ara, quan torna de Roma el bisbe de Lleida, Ramon Malla, hem de tornar a sentir que la unitat del Museu de Lleida és un afer intern de l'església i que la solució del contenciós patrimonial només vindrà d'aquest àmbit (si és un afer eclesiàstic, com s'explica la intervenció, des de bon començament, de la Diputació General d'Aragó i del protagonisme del seu president?). En resum, sobre la participació de les institucions caldria puntualitzar que el futur d'aquest patrimoni ens afecta a tots, i no solament l'església, per raons diverses: l'una perquè el paguem tots, això és, el patrimoni religiós català rep des de fa molts anys grans inversions de les institucions sense les quals no seria possi-

“Molt em temo que, amb fe, com proposa el bisbe Malla, no n'hi haurà prou per a resoldre el conflicte. Cal treballar sense fissures i tots plegats.”

ble la seva conservació, restauració i divulgació. L'altra, perquè són aquestes les que gestionen el Museu de Lleida, Diocesà i Comarcal, integrat pel bisbat, l'Ajuntament, el Consell Comarcal, la Diputació de Lleida i la Generalitat. La tercera és que el patrimoni religiós forma part de la identitat col·lectiva del nostre poble, un patrimoni del qual creients i no-creients som hereus, ens hi sentim identificats i ens hi emmirallem com a part integrant de la pròpia cultura. I, fi-

nalment, perquè no han de ser experts en dret canònic els responsables de dirimir el futur del patrimoni, sinó la comunitat científica, com ara el Consell Internacional de Museus (ICOM), que ja s'ha oposat a la disseminació del Diocesà. Això ens ha de fer pensar que cal treballar, doncs, sense fissures i tots plegats, institucions, entitats i església. Que els bisbes catalans no oblidin que, per damunt de les bones relacions amb els altres pastors i la disciplina col·legial, tenen el deure de protegir el ramat propi. Molt em temo que, amb fe, com proposa el bisbe Malla, no n'hi haurà prou per a resoldre el conflicte.

**Josep Pont i Sans és vice-president de l'Institut d'Estudis Ilerdencs i membre de la Junta de Museus de Catalunya.*

AMUNT...

Ramon
Barnils

Pasticciacci

Copiat literalment d'un despatx de l'agència Europa Press: "Madrid. L'Associació d'Empresaris de Pastisseria concedeix el premi anual als regidors del Pp per la seva feina a Euskadi". Tenint en compte que en espanyol pastisseria és *pastelería*, i que *pastelear* es diu dels polítics que es dediquen, sense elegància, a combinacions entre baixes i mesquines, i sense tenir en compte ni ètiques ni estètiques ni romanços, es pot dir que l'Associació d'Empresaris de Pastisseria amb seu a Madrid no té ni idea de "pastelear": acaben de con-

vertir els regidors del Pp al País Basc en presa fàcil de gracies massa fàcils. Ni tenen idea de *combinare*, ni de la seva pròpia Història: a Madrid va ser popularíssim un polític del segle passat a qui per les seves habilitats polítiques i tendències íntimes se'l coneixia per Margarita la Pastelera.

Pobre País Basc. Quan, també a Madrid, es va decidir a coordinar les seves forces policíiques en la lluita contra els armats bascos, van haver de posar un nom a la nova organització. Els va resultar d'allò més fàcil, com als pastissers de l'altre dia: "Mando Único de la Lucha Antiterrorista". Nom no gens "pastelejat" tampoc, ja que les sigles de la combinació sonaven així: Mula.

Ho van arreglar, no pas immediatament, canviant "antiterrorista" per "contraterrorista": Mulc. Un nom més neutre. Sense tant *punch*. Com ho podrien arreglar els pastissers de Madrid, això del seu premi? A quin partit, espanyol per descomptat, donar-li hi?

I AVALL

J. J. Pérez
Benlloch

Pronòstic electoral

El Partit Popular valencià no és procliu a difondre els resultats d'enquestes electorals, per més que periòdicament les facen per al seu consum intern. Aquesta reserva es devia, segons alguns, al fet que el govern autonòmic eixia molt mal parat, incapaç de distanciar-se dels seus principals adversaris, els socialistes. Segons altres, passava el contrari: la diferència era excessivament favorable i podia provocar un moviment de reajustament de l'electorat. Tan sols opinions. Només ara, i a través del president de la Generalitat, hem sabut que

un sondeig realitzat a principis d'aquest mes, sobre una mostra de 1.200 persones, atorga als populars un 45,5% dels vots, mentre que el PSPV es queda en el 34%, Esquerra Unida no arriba al 9% i UV voreja el 6%, cosa que amenaça la seua condició parlamentària. Pel que fa al Bloc Nacionalista, ni se sap, encara que millor ignorar la pertinaça pobresa dels seus percentatges.

De les dades publicades es desprèn una primera conclusió: el PP no obtindrà la majoria absoluta al País Valencià —que era el seu desig més preuat— i es veurà obligat a repetir la coalició amb UV, cosa que ha de resultar-li desolador al partit governant, ja que és patètic el menyspreu que es professen. Tot i així, poden donar-se per satisfets els populars si el pronòstic es confirma, ja que en les fileres socialistes en són altres, molt diferents, els números i els ànims que corren. No ha de sorprendre'ns que, malgrat la peresa estiuenca, Zaplana haja cridat a xafarranxo electoral. Ja ho vàrem dir: la tardor serà calenta.

FENT MEMÒRIA

Pau
Viciano

Exemples

Veure fugir per la porta falsa, acaçats a tomataes i escopinades, els membres de la màxima institució cultural d'un país no és un espectacle massa edificant. Menys encara si l'escena té lloc sota la mirada tolerant de les forces de l'ordre i, finalment, acaba amb l'evacuació dels il·lustres prohoms en un furgó policíac, mentre els agressors se'n van ben tranquils a casa. Són coses que passen a València: l'anticatalanisme està acostumat a practicar la violència o el ridícul amb total impunitat. Però a banda de constatar el dèficit democràtic de la societat local, el setge contra el Consell Valencià de Cultura permet traure dues conclusions. La primera és que el seu president, fent valer el passaport, faria millor a confiar la seua protecció extraterritorial als marines USA que no a la policia indígena. I la segona, que l'amnèsia preconitzada per tants ex-catalanistes penitents ens pot dur a repetir els pitjors episodis de l'anomenada *Batalla de València*. L'aldarull contra el pacte lingüístic és una pàl·lida mostra del clima de crispació social que va provocar el blaverisme durant la transició. La complicitat de la dreta —i la debilitat de l'esquerra— va donar ales al secessionisme lingüístic i a la xenofòbia anticatalana. Ara els grups residuals d'aquells escamots patriòtics emergeixen des de les clavegueres del passat per aiguar la festa d'encaixades i abraços. Llàstima. Però que ningú no s'esgarre les vestidures. El *Jefe* d'aquella colla de fanàtics és un escolanet que no fa altra cosa que seguir les passes de sant Vicent G. Lizondo, patró del regne mediterrani no insular de l'antiga Corona d'Aragó.

HISTORIES NATURALS

Martí Domínguez

El poder de l'arnica

M'ho contava Ferran Rella, president del Consell Cultural de les Valls d'Aneu, que l'arnica era bona per a tot. I després matisava, entonant la veu i fent servir un català inflat, bellíssim, curull de ressonàncies pirinenques: "D'arnica, sols n'hi ha una, però la muntanya és plena de falses àrniques". I és cert que en molts

llocs muntanyencs es confon amb la jolivarda o amb el xenixell, o amb l'*Inula montana*, sovint també denominada falsa àrnica. El mal ús que fan els homes de la natura motiva que, de vegades, els noms de les plantes siguin poc amables amb els vegetals que s'assemblen a un altre que és d'important consum en farmacopea. D'aquesta manera, l'epítet bord o fals acompanya el nom de moltes plantes que tenen la desgràcia d'assemblar-se a una que resulta d'utilitat per a l'home.

Sempre m'han fet un poc de llàstima tots els vegetals condemnats a transportar en el nom la seua falsedat i eixarrement. Però és cert que, d'arnica, sols n'hi ha una, i aquesta és la pirinenca (*Arnica montana*). El nom prové del grec *ptarmiká* i significa "esternutatòria, la que fa esternudar". Les flors daurades, tan belles i acolorides, alliberen un polsim que provoca l'esternut, fins a l'extrem que en alguns llocs la designen també amb l'espantós nom d'esternudera. Però l'arnica és una planta especialment ben coneguda dels apotecaris i etnobotànics pel seu poder antiinflamatori. Se'n fa una tintura, amb els capolls florals, que s'aplica a la zona ferida i és tan efectiva contra els cops i les

batacades que tothom vol tenir sempre ben a prop unes matetes d'aquesta planta.

No és estrany, doncs, que Pius Font i Quer, en el seu *Dioscòrides renovado*, esmentés fins a set falses àrniques distribuïdes per tota la Península Ibèrica. I que conclogués, mofeta: "A menudo la persuasión de las gentes

es tan firme, que se irritan cuando se niega la veracidad de sus asertos y se les dice que su árnica no es árnica ni mucho menos". No obstant això, el que sovint també s'esdevé és que el nom es transporta i s'aplica al vegetal que medicinalment més s'hi assembla. Així, el setge (una planta de tan alt poder curatiu que els pagesos asseguruen que "On hi ha setge/ no cal metge") a Catalunya correspon a la *Scrofularia aquatica* i al migjorn valencià, on no n'hi ha, d'aquesta planta, s'aplica a l'*Helianthemum origanifolium*. El fet guaridor és el que uneix, a través del mateix nom, aquestes dues plantes tan allunyades botànicament.

I és aquesta mateixa imatge guardadora la que va animar l'amic Ferran Rella a emprar el nom d'arnica per a la seua revista cultural de les Valls d'Aneu. Amb *Arnica* volia recuperar la salut cultural del seu bell país, després de rebre els cops de quaranta anys de dictadura. Als set anys d'existència, aquesta revista ha aconseguit de fer de les Valls d'Aneu l'epicentre cultural del Pirineu català. I és que per primera vegada en aquelles muntanyes nimbades hi ha dues àrniques: la que fa esternudar i la que dirigeix, amb saviesa i entusiasme, Ferran Rella. Totes dues, paraula!, miraculosament guaridores.

El pacte lingüístic a l'espera de les Corts

El dia 13 de juliol el CVC va posar punt final a l'acord sobre la llengua dels valencians encarregat per les Corts valencianes. Ara, la màxima institució s'haurà de posar a treballar en la creació del futur ens normatiu.

Ja tenim dictamen sobre la llengua dels valencians. Després de llargues negociacions polítiques, el Consell Valencià de Cultura (CVC) ha enllestit l'encàrrec que les Corts Valencianes li va encomanar ara fa deu mesos, arran del debat de política general del País Valencià.

El dia 13 de juliol, dilluns de la setmana passada, els vint membres del CVC (Vicente Aguilera Cerni, malalt i indisposat per a assistir a les reunions, hi va donar la seua conformitat per carta) van votar el dictamen definitiu (vegeu pàgines 22 i 23) amb el resultat de quinze vots afirmatius, dues abstencions i tres vots negatius. S'aconseguia així de tirar endavant el document que les forces polítiques majoritàries, PP i PSPV-PSOE, havien acordat. Un text que no va comptar amb el suport dels representants d'Unió Valenciana, Josep Boronat i Xavier Casp, ni tampoc amb el de Leopoldo Penyarroja, membre proposat pel PP. Així, restaven al marge d'aquest acord els regionalistes d'UV. Per la seua part, Esquerra Unida (EU) va mantenir l'abstenció que havia anunciat, tot i que forçaren alguns dels membres socialistes a abandonar el seu vot particular.

Els vots particulars, que s'afegeixen en annex al vot definitiu i que tenen un caràcter de matís o presa de posició, foren àmpliament utilitzats pels consellers. Així, es van presentar sis vots particulars diferents. Leopoldo Penyarroja i Xavier Casp —tots dos junts— i Josep Boronat van manifestar-se contra-

ris al dictamen per un reconeixement, si més no críptic, de la unitat de la llengua i per la creació d'un nou organisme normatiu. D'una altra banda, Rosa Serrano, Carme Morenilla, Ferran Torrent, Vicent Alvarez i Enedina Lloris, van presentar també diversos vots particulars clarificant la vinculació del valencià al sistema lingüístic català i introduint la sentència del Tribunal Constitucional que reconeix l'ús de la denominació "llengua

cessionista Real Acadèmia de la Llengua Valenciana (RACV), dirigida per l'octogenari poeta Xavier Casp. Es reconeix que "l'ens es basarà en la tradició lexicogràfica i literària i la realitat lingüística genuïna valenciana". Amb aquest circumloqui se cercava el vot afirmatiu de Casp en el dictamen final. Ara, tot i que no es va aconseguir aquest vot, el circumloqui ha tingut el seu efecte: José Aparicio, secretari perpetu de la RACV i furibund anticatalanista, ha acceptat el resultat del dictamen.

La resta de canvis del document final, fets a proposta del PSPV-PSOE, es poden resumir en el to vinculant de les propostes i en el caràcter d'urgència en la tramitació de la llei que ha de crear el nou ens normatiu. Una cop aprovat el dictamen definitiu, tots els membres negociadors es van felicitar del resultat final. El president del CVC, Santiago Grisolia, enaridit pel seu triomf, va recriminar l'actitud negativa sostinguda pels tres membres que hi havien votat contra. Fins i tot va demanar en privat la dimissió, com a membre del CVC, de Josep Boronat, tot just acabades les votacions. Boronat, que el febrer s'havia manifestat amb els violents del GAV contra el CVC, va mantenir una actitud bel·ligerant que es va palesar quan va remarcar unes quantes vegades el sentit del seu vot negatiu. A més a més, Boronat va eixir triomfant davant la trentena de persones del GAV que es van agrupar a les portes del CVC el mateix dia de les votacions. Comandades pel feixis-

Les agressions del grup secessionista GAV al CVC i la negativa d'UV a rubricar l'acord foren les notes discordants del dia 13 de juliol.

catalana" en l'àmbit acadèmic. Tot i així, el resultat va ser l'esperat, si ens atenem a les negociacions polítiques que PSPV-PSOE i PP havien mantingut fins a darrera hora.

Els canvis respecte a les ponències sobre l'ús del valencià i sobre el nom, naturalesa i origen foren pocs. Així, s'hi ha introduït, en l'apartat referent al registre que l'ens normatiu ha d'utilitzar, una modificació que ha permès la tèbia adhesió de certs membres de la se-

ta Juan Garcia Sentandreu, van tirar al llarg del matí ous i tomatets als membres del CVC i als periodistes. L'agressivitat manifesta dels *gaveros* va obligar els membres del CVC a eixir en furgonetes de la policia. Sentandreu i els seus actuaren amb total impunitat davant la policia espanyola que protegia el Palau de Forcalló on hi havia reunit el CVC. Fet i fet, EU ha demanat l'informe elaborat per la policia sobre aquesta manifestació violenta i il·legal del GAV.

Un cop aprovat el document, la comissió de govern del CVC va presentar-lo, l'endemà, dia 14, al registre de les Corts Valencianes i al president de la Generalitat Valenciana. De la mateixa manera, també ha estat lliurat al secretari general dels socialistes valencians, Joan Romero, i a Joan Ribó, coordinador d'EU.

Ara com ara, el document aprovat resta a l'espera de la tramitació parlamentària. No s'ha decidit encara quin serà el mecanisme elegit.

Si serà el Consell qui presentarà un projecte de llei, o si seran els grups parlamentaris que promouran una proposició de llei perquè siga aprovada com més aviat millor, tal com el CVC recomana.

Siga com siga, els rumors sobre els noms dels membres que formaran part d'aquest nou organisme ja roden. Del total de vint-i-un membres, sembla que ja n'hi ha onze de pactats. Entre els que circulen, EL TEMPS ha pogut saber el d'Antoni Ferrando, director de l'Institut Internuniversitari de Filologia Valenciana, el de Rafael Alemany, sots-director d'aquest mateix institut i amic del president Eduardo Zaplana, i Emili Casanova, professor de català.

D'una altra banda, les lectures de diversa índole sobre el dictamen continuen succeint-se les unes a les altres. A les ja sabudes del president Zaplana, que sostenia al diari *Las Provincias* que d'ara endavant, del valencià, ja no se'n podria dir català, cal afegir-hi les del

diputat del PP i ex-UV Fernando Giner, asseverant que la unitat de la llengua no és reconeguda de cap de les maneres pel dictamen aprovat. Interpretacions que contrasten amb les del món de la cultura i de la majoria dels actors socials del País Valencià.

En aquest sentit, i aprofitant l'avinentsa del pacte, Acció Cultural del País Valencià ha demanat que es retire la deshomologació de títols de valencià i català. Francesc Camps, titular de Cultura, ha eludit de respondre a la petició alhora que s'ha dedicat a insultar els representants de l'entitat cultural. Camps, a més, reté encara, pendent de donar-los via lliure, una cinquantena de llibres de text en valencià. Com el lector recordarà, la Generalitat va retirar la potestat que la Universitat té sobre l'homologació dels llibres de text, respecte als quals manté encara ara una política de censura.

Santiago Grisolia, president del CVC, lliura el dictamen sobre la llengua dels valencians a Eduardo Zaplana. El president ha fet ja algunes manifestacions al voltant de l'acord poc afortunades, com ara que, del valencià, mai més no se'n podrà dir català.

Salvador Giménez

Dictamen del Consell Valencià de Cultura sobre què

1.- ANTECEDENTS

Les Corts Valencianes resolgueren el 17 de setembre de 1997, en funció de la iniciativa presentada en el debat de política general, que el Consell Valencià de Cultura dictaminara, en base a fonaments científics i històrics, respecte de les qüestions lingüístiques, i la Resolució, que diu: "*Las Cortes Valencianas en función de la iniciativa presentada en el debate de Política General acuerdan que el Consell Valencià de Cultura, institución que forma parte de la Generalitat Valenciana y que por ley tiene atribuida la defensa y promoción de los valores lingüísticos y culturales valencianos, dictamine, asentado tanto en fundamentos científicos como históricos, mediante los mecanismos que se ajusten a su naturaleza jurídica, respecto de las cuestiones lingüísticas*", fou comunicada al Consell Valencià de Cultura el mateix dia.

El Ple del Consell Valencià de Cultura, en sessions successives, adopta els acords pertinents per a establir el criteri i el mètode a seguir en l'elaboració d'un Dictamen que complirà l'encàrrec de les Corts Valencianes.

2.- COMPETÈNCIA DEL CONSELL VALENCIÀ DE CULTURA EN LA MATÈRIA

El Consell Valencià de Cultura naix de l'article 25 del nostre Estatut d'autonomia i les seues funcions, la seua composició i la seua organització es fixen en la Llei 12/1985 de creació de l'Organisme.

El Consell Valencià de Cultura és la institució consultiva i assessora de les institucions públiques de la Comunitat Valenciana en les matèries referents a la cultura valenciana, d'acord amb l'article tercer de la seua Llei de creació, i per tant pot assessorar les Corts Valencianes prèviament a la presa de decisions legislatives. En particular, en el seu paràgraf segon l'article tercer de l'esmentada Llei fixa com a principi d'actuació del Consell Valencià de Cultura vetllar per la defensa i la promoció dels valors lingüístics i culturals valencians. D'altra banda, segons l'article cinquè de la dita norma, el Consell Valencià de Cultura té com a funció, entre d'altres, "evacuar informes o dictàmens i realitzar els estudis que li siguin sol·licitats per les Institucions públiques de la Generalitat Valenciana".

En conseqüència, el Consell Valencià de Cultura està habilitat legalment per a emetre el present dictamen.

3.- LES CONSULTES SOBRE LA MATÈRIA DEL DICTAMEN

El Ple del Consell Valencià de Cultura obrí un període de recepció d'escrius i visites que es tancà el 28 de febrer de 1998, i una fase d'audiències a diverses institucions i entitats, convidades a comparèixer davant del Consell per mitjà d'una carta signada pel President. Estes institucions i entitats eren invitades a elaborar un document escrit, a més de comparèixer en un dia concertat

per declarar verbalment allò que consideraren oportú sobre la qüestió. Calia, doncs, que el Consell Valencià de Cultura, a l'hora d'emetre el Dictamen, tinguera en compte el conjunt de les opinions i raonaments externs així rebuts, i calia igualment que en quedara constància pública. És per això que el present Dictamen s'emet acompanyat d'un annex en 8 toms on figuren el conjunt de les opinions i els escrits aportats per les institucions i entitats rebudes en audiència amb les característiques descriptives d'estes institucions i entitats. Atès el volum d'esta documentació i a fi de facilitar-ne el coneixement i l'avaluació, se n'adjunta igualment un resum on figura també un extracte global de les comunicacions externes no demanades.

4.- EL DICTAMEN PRÒPIAMENT DIT

Fetes les consideracions preliminars precedents i consignats els antecedents de rigor,

"(...) L'esterilitat del conflicte supera l'àmbit d'allò que és estrictament lingüístic per a incidir negativament en la vertebració social del nostre poble (...)"

el Consell Valencià de Cultura dictamina açò que segueix:

Sobre la situació social del valencià i el seu ús. El valencià arribà a la seua esplendor literària màxima en el segle XV i part del XVI, i inicia amb els Ducs de Calàbria una paulatina castellanització en els escrits, si bé mantingué viva la seua presència en l'ús quotidià. A finals del segle XIX, el moviment conegut com a Renaixença significà una lleu recuperació de la utilització de la llengua en els certàmens i en les publicacions literàries que es va prolongar durant les primeres dècades de la nostra centúria.

Hui, la situació del valencià és certament paradoxal: quant a l'ús culte i oficial, i a pesar de les insuficiències notòries en este camp, estem millor que no hem estat en els darrers segles, des del Decret de Nova Planta, si més no, a començaments del segle XVIII; en canvi, quant a l'ús popular no sembla que assistim a cap tipus de represa i continuem en una situació de desafecció lingüística, amb un empobriment i una cas-

tellanització de la parla quotidiana francament alarmants. Però, és evident que una situació com esta no pot romandre estable molt de temps, de manera que o s'aconsegueix que el valencià recupere el nivell d'ús popular que mai no degué perdre o fins i tot la seua mera preservació deixarà de ser possible.

Per altra banda, l'any 1932 es firmaven les normes ortogràfiques dites de Castelló, seguides durant quaranta anys sense problemes pels literats valencians. Posteriorment, des dels anys setantes, esta normativa ha sigut contestada per sectors culturals i polítics, encara que la majoria de la producció escrita en valencià ha continuat redactant-se d'acord amb aquelles normes primeres més o menys desenrotllades.

També hem de dir que, a l'empara de l'Estatut d'autonomia i de l'autogovern que l'Estatut ha fet possible, hem assistit darremament a una clara milloria en el nivell de consideració i de prestigi social del valencià, la qual cosa és una base favorable per a intentar amb optimisme el redreçament necessari de la nostra llengua, a hores d'ara tan malmesa per l'abandó i la desídia. Disortadament, esta milloria es troba entebancada pel conflicte esterilitzador que es perpetua entre nosaltres, especialment a la ciutat de València i la seua conurbació. Un conflicte sobre el nom, la naturalesa i la normativa de la llengua pròpia dels valencians que n'impedix la salut i que acumula les dificultats en el procés de recuperació de la llengua que ens hauria d'identificar i d'unir com a valencians, en comptes de separar-nos.

Però, l'esterilitat del conflicte supera l'àmbit d'allò que és estrictament lingüístic per a incidir negativament en la vertebració social del nostre poble. Perquè si, parlant ara en general, és veritat que la iniciativa individual i la competència, a tots els nivells, són components insubstituïbles de la bona marxa d'una gran formació social qualsevol, també és igualment cert que cal alhora la base comuna d'uns referents col·lectius majoritàriament compartits, d'un fort sentiment de pertinença col·lectiva, d'una mínima solidaritat, perquè aquella iniciativa individual i aquella competència puguin ser socialment productives i no degeneren en un clima social insolidari i destructiu. De fet, si una comunitat política, com és ara la Comunitat Valenciana, vol alguna cosa més que subsistir en el concert de les altres comunitats polítiques, si vol afirmar la seua personalitat diferenciada, si vol reeixir i si vol progressar, caldrà que la part millor dels seus components individuals i col·lectius desenrotlle un ferm sentiment quotidianament operatiu de pertinença i lleialtat comunitàries. Justament, una llengua pròpia de cultura, el valencià en el nostre cas, viva al carrer i a les institucions, reconeguda com a tal per la societat que té la sort de posseir-la, és un element de gran valor a

ons lingüístiques demanat per les Corts Valencianes

l'hora de conformar eixe sentiment comunitari, antesala d'un futur social de progrés.

Però, ja ho hem dit adés: a hores d'ara, el valencià, la nostra llengua, és sovint utilitzada com un motiu de discòrdia entre valencians, en comptes de ser el tret comunitari desitjable d'identificació i d'unió. S'ha de dir ací que la identificació mecànica que sovint s'ha fet entre llengua i nació, per una part i l'altra, no ha ajudat gens a clarificar la qüestió i a assentar-la sobre les bases d'una mínima serenitat i racionalitat. Cal, doncs, saber desactivar eixe conflicte socialment esterilitzant, perquè a més, en el món que ens ha tocat viure, el món de la globalització, dels mass media, i de l'escolarització generalitzada, una llengua de baix abast demogràfic, envoltada de llengües potents, com és la nostra, corre el gran perill de desaparèixer en poc temps si li afegim la dificultat gratuïta d'un conflicte greument perturbador que es prolonga en el temps sense una perspectiva clara de solució.

En funció de tot el que s'acaba d'argumentar, cal que la qüestió de la nostra llengua pròpia siga sostreta a partir d'ara al debat partidista quotidià i esdevinga així l'objecte d'un debat seré entre els partits per tal d'arribar als consensos més amples possibles. Al final d'eixe camí guanyaria la nostra llengua, que vol dir guanyar tots els valencians.

Finalment, en l'esperit de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià, i en la perspectiva d'enfortir la nostra autoestima com a valencians, d'afirmar i de potenciar la nostra personalitat diferenciada, a fi d'arribar el moment de consensuar primer i aplicar després les mesures polítiques que cal prendre amb urgència per a promoure l'ús del valencià als més diversos nivells, creant a tal fi, si calia, els fóruns polítics previs on discutir i avaluar de manera conjunta aquelles mesures (les quals haurien de ser aprovades i aplicades per les instàncies pertinents: Corts Valencianes, Executiu, Diputacions i Ajuntaments). Unes mesures per a traure el valencià de la situació marginal en què es troba en l'esfera pública, a fi de donar-li un futur possible i digne, conjurant així el perill vertader d'una desaparició imminent.

Les mesures haurien de cobrir actuacions públiques com les que següen:

—Reforçament de l'ensenyament del valencià i en valencià en tots els nivells educatius.

—Programació essencialment en valencià en la televisió i la ràdio públiques valencianes.

—Actitud exemplar de l'Administració valenciana en l'ús de la llengua, tant pel que fa a les aparicions públiques dels responsables polítics, com a la resta de les actuacions oficials (publicacions, publicitat, documentació administrativa...).

—Política sistemàtica de promoció de l'ús del valencià en el comerç, en la publicitat

en particular i en general en la vida econòmica.

—Igualment en la indústria cultural: en el llibre, la premsa, el teatre, el cinema, i en general en el món audiovisual.

—Crida al món eclesiàstic perquè se sume en el seu àmbit a este impuls de valencianització.

Per acabar: tenim dos llengües oficials en la nostra Comunitat, el valencià i el castellà, ambdós realment usades pels ciutadans, encara que siga d'una manera descompensada entre elles. Sortosament, el castellà és una llengua tan estesa i potent internacionalment que podem tranquil·lament promoure més i més l'ús del valencià entre nosaltres amb la tranquil·litat que al costat coneixem una segona llengua, també nostra, que ens facilita la comunicació internacional, sense haver de perdre així gratuïtament una part impagable de la nostra identitat com a poble diferenciada: la nostra

"Les anomenades Normes de Castelló són un fet històric que constituïren i constitueixen un consens necessari. El CVC reivindica l'esperit d'acord que les féu possibles(...)"

llengua pròpia. Seria vertaderament una llàstima, però també una dimissió lamentable, que per manca de diàleg, o d'advertiment, o encara per una modernitat mal entesa, deixàrem passar l'ocasió de preservar la llengua que durant tants segles ens ha identificat com a valencians.

Sobre el nom, la naturalesa i la codificació del valencià. El nostre Estatut d'autonomia denomina "valencià" la llengua pròpia dels valencians, i per tant este terme ha de ser utilitzat en el marc institucional, sense que tinga caràcter exclouent. L'esmentada denominació "valencià", i també les denominacions "llengua pròpia dels valencians" o "idioma valencià", o altres, avalades per la tradició històrica valenciana, l'ús popular, o la legalitat vigent, no són ni han de ser objecte de qüestionament o polèmica. Totes servixen per a designar la nostra llengua pròpia, la qual compartix la condició d'idioma oficial amb el castellà.

El valencià, idioma històric i propi de la Comunitat Valenciana, forma part del siste-

ma lingüístic que els corresponents Estatuts d'autonomia dels territoris hispànics de l'antiga Corona d'Aragó reconeixen com a llengua pròpia.

Les anomenades Normes de Castelló són un fet històric que constituïren i constitueixen un consens necessari. El Consell Valencià de Cultura reivindica l'esperit de l'acord que les féu possibles l'any 32 i entén que eixes normes han sigut el punt de partida, compartit pels valencians, per a la normativització consolidada de la nostra llengua pròpia. Aquella és un patrimoni lingüístic a preservar i a enriquir per l'ens de referència normativa que es proposa en l'apartat que seguix. L'ens es basarà en la tradició lexicogràfica i literària i a la realitat lingüística genuïna valenciana.

L'ens de referència normativa. El Consell Valencià de Cultura proposa la creació d'un ens de referència normativa del valencià, amb les següents característiques:

I.- Que tinga personalitat jurídica pròpia, amb independència funcional i pressupostària

II.- Que tinga capacitat per a determinar la normativa en matèria lingüística, reconeguda per una Llei. Que les seues decisions en la matèria siguen vinculants per a les administracions públiques, el sistema educatiu, els mitjans públics de comunicació, i altres entitats o òrgans de titularitat pública o que compten amb finançament públic.

III.- Que el nombre de membres de l'ens de referència normativa siga de 21, nomenats per períodes de 10 anys. Que les vacants que es puguin produir per renovació o altres motius es cobrisquen per cooptació interna.

IV.- Que els membres inicials siguen elegits per les Corts Valencianes per una majoria de dos terços, i que almenys dos terços d'eixos membres siguen experts en valencià amb una acreditada competència científica i acadèmica, segons criteris d'avaluació objectiva. I que la resta, fins als 21 membres, siguen destacades personalitats de les lletres i de l'ensenyament amb una competència lingüística i una producció reconeguda en el camp del valencià.

V.- L'ens podrà tenir relacions horitzontals amb les diverses entitats normatives de les altres llengües de l'Estat.

Pel fet que el present Dictamen complix un encàrrec de les mateixes Corts Valencianes, el Consell Valencià de Cultura suggerix a l'alta Institució que l'esmentada Llei siga tramitada parlamentàriament per via d'urgència.

Consideració final. A l'empara d'allò que es preveu en l'article 27.3 de la Llei 30/1992 de Règim Jurídic i Procediment Administratiu Comú, es formulen els vots particulars que seguixen, formulats en cada cas pels Consellers que els signen, perquè siguen incorporats al present Dictamen.

València, 13 de juliol de 1998

"ERC vol ser un partit de govern"

Josep-Lluís Carod Rovira, reelegit secretari general d'ERC encara no fa un mes, defensa un partit amb voluntat de governar. Per això, el líder independentista planteja un discurs obert a sectors socials diversos que vulguin construir l'anomenada 'esquerra nacional'.

JORDI PLAY

"ERC no regala la paraula independència a ningú, perquè nosaltres som l'únic partit que s'ha presentat amb aquesta proposta en unes eleccions."

Després de l'èxit del XXII Congrés Nacional d'ERC a Girona, el reelegit secretari general de la formació independentista, Josep-Lluís Carod Rovira, diu que ara toca passar dels discursos a la realitat. Esquerra s'ha configurat davant l'opinió pública, en paraules seves, com "un partit estable, fort i tranquil", adjectius que fins fa poc semblaven negats a una formació acostumada a les divisions internes. Des del Congrés de Girona la formació ha expressat una clara voluntat de ser decisiva en el pròxim govern de la Generalitat de Catalunya i per això presenta un discurs renovat que vol atreure sectors de la societat catalana que fins ara no li han donat suport.

—A quins sectors es vol obrir ERC?

—Creiem que hem d'incorporar a Esquerra Republicana de Catalunya tots els sectors que es diuen sobiranistes, més enllà de l'independentisme clàssic, i tots els que continuen fent plantejaments federalistes, però amb voluntat de futur, emmarcats en el context de la Unió Europea. Tota aquesta gent hauria de tenir cabuda a Esquerra Republicana, altrament el món de l'independentisme clàssic, d'esquemes tradicionals, té un sostre determinat.

—Al Congrés de Girona vau expressar una clara voluntat de govern...

—Aquesta voluntat només és possible quan tens vocació de majoria. En aquest moment, Esquerra entén que és l'única força amb un marge de maniobra real respecte a les dues altres forces al voltant de les quals es poden configurar majories, Convergència i Unió i PSC. Som imaginables amb els uns o amb els altres, o amb tots dos alhora, ja que recollim els aspectes millors de totes dues propostes: la bandera del plantejament nacional, que fa CiU, i la bandera del progrés que fa el PSC. Nosaltres fem de les dues banderes, una de sola.

Però una altra gran aportació que hem fet en el congrés és que, a ERC, no solament hi han de cabre totes les persones que se senten nacionalment catalanes, sinó també les persones procedents de la immigració que se senten espanyoles d'origen, però que també volen compartir la seva nova adscripció nacional catalana. De la mateixa manera que ningú no ha gosat demanar als exiliats catalans argentins que, pel

fet de fer-se argentins, deixessin de sentir-se catalans.

—*Els nous plantejaments d'ERC no poden interpretar-se com un aigualiment de l'independentisme?*

—Crec que un partit polític seriós és aquell que fa propostes pensant en la majoria de la gent. I em penso que una part molt important de la societat catalana és així. No crec pas que el que diem sigui incompatible amb un projecte final d'una Catalunya sobirana, en la Unió Europea. El que no podem fer és tenir un projecte polític sense gent, sense majoria, o contra la gent i contra la majoria.

—*Darrerament es parla de conceptes tals com sobirania, independència, autodeterminació, federalisme, sobirania compartida..., que varien segons qui els utilitza. Amb quin us quedeu?*

—Doncs amb tots, perquè tots són compatibles i complementaris... Jo sóc independentista, en el sentit que vull una Catalunya independent en el marc europeu, tan independent com ho siguin països com ara Dinamarca o el Luxemburg.

Esquerra no regala la paraula independència a ningú, perquè nosaltres som l'únic partit que s'ha presentat amb aquesta proposta en unes eleccions. Tenim un fundador que es diu Francesc Macià, que és l'independentista més important de nivell internacional que hagi donat mai aquest país. Som el partit que ha fet els únics gestos de sobirania política d'aquest segle XX (el 14 d'abril, el 6 d'octubre, la sobirania *de facto* durant la guerra civil...) i venim del món del federalisme republicà. De fet, els independentistes i sobiranistes d'avui, som els federalistes dels anys 30. L'estat que volem per a Catalunya, el volem federar amb la resta d'estats europeus.

—*ERC denuncia el dèficit fiscal de Catalunya respecte a Europa, a banda el que té amb l'estat espanyol. Brussel·les pot acabar essent un "enemic", a més de Madrid?*

—Crec que no s'ha de plantejar en termes de "enemics". Catalunya és patrocinadora d'Europa, com Alemanya, però, dels alemanys, tothom ho sap. En canvi, la nostra marca publicitària no apareix enlloc. Els estats reparteixen els ajuts per criteris interns. Catalunya és així una regió rica en el marc d'un estat pobre. Però, en canvi, si Catalunya fos un estat sobirà, la meitat de les comarques tindrien ajuts directes perquè no arriben a les mitjanes europees. Aquest és un nou argument en favor de la sobirania dins el marc europeu.

—*Heu deixat clar que teniu voluntat de govern. No us fa una certa por que l'electorat us pugui passar factura d'una possible negociació amb CiU?*

—Quan plantejem la necessitat de canvi, volem dir

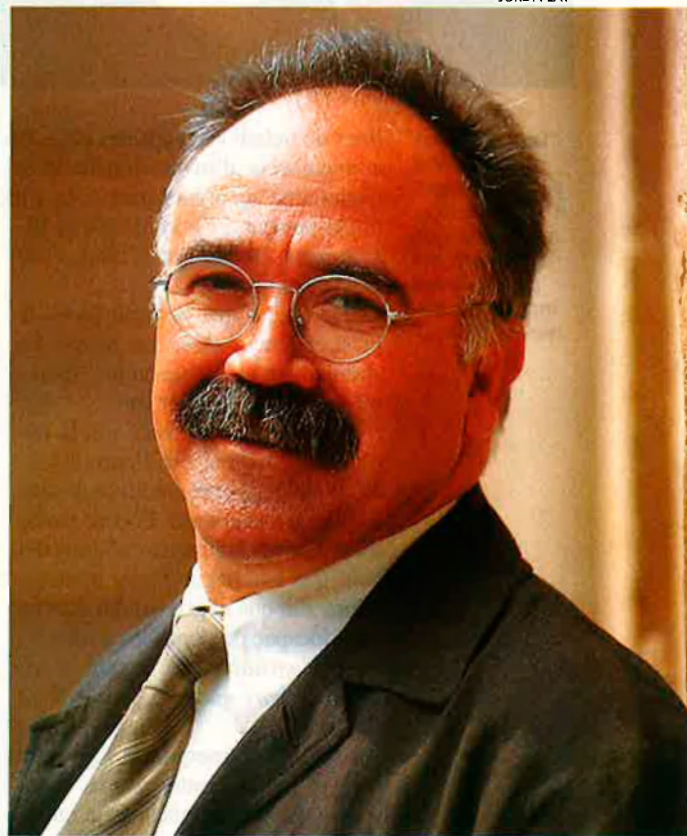
un canvi de les regles del joc i dels jugadors, que hi ha hagut aquest darrers vint anys, és a dir: Jordi Pujol i Pasqual Maragall. Per tant, el canvi se situa fora de Convergència i del PSC, i seria possible si una força de les característiques d'ERC tingués un paper decisiu en la configuració de majories governamentals. No es poden deixar CiU en mans del PP, ni el PSC en les del Foro Babel. L'única garantia que això no passi és reforçant el canvi que representa ERC.

Avui, que ja som partit de govern en més d'un centenar de municipis catalans, volem ser-ho també al govern de la Generalitat, si es donen les condicions necessàries.

—*Quines són aquestes condicions?*

—Es la gent qui ha de parlar abans que nosaltres, expressant a través del vot quina correlació de forces vol

"El canvi és fora de CiU i del PSC i seria possible si una força com ERC tingués un paper clau en la formació de majories de govern. No es poden deixar CiU al PP, ni el PSC al Foro Babel. La garantia que això no passi està a reforçar el canvi que ERC representa."

JORDI PUJOL

que hi hagi al Parlament de Catalunya. I a partir d'aquí, programes sobre la taula.

—*Quins són els punts irrenunciabls que exigiríeu tant a Pujol com a Maragall?*

—Entenem que el primer punt que ha d'incorporar el pròxim govern és el canvi del sistema de finançament. És una condició inexcusable per a plantejar-nos una majoria estable de govern.

—*Això vol dir que, si ERC formés part d'un nou govern de coalició, el nou govern plantejaria com a prioritat el canvi del sistema de finançament?*

—Evidentment, però no solament aquest punt. Això vol dir disposar d'un servei públic català potent, de qualitat i eficaç, que repercuteixi en la sanitat, l'educació i l'habitatge, que juntament amb la creació de

"El primer punt que ha d'incorporar el pròxim govern és el canvi del sistema de finançament. És una condició inexcusable per a plantejar-nos una majoria estable de govern."

"Les indústries culturals del país han hagut d'anar a buscar a fora allò que el govern del país ha estat incapaç de donar-los a dins."

llocs de treball són aspectes clau. Un altre factor és la conveniència d'institucionalitzar la presència de la Generalitat als organismes de la Unió Europea. Si no hi ets present a l'hora de parlar directament d'allò que t'afecta, no existeixes.

I res d'això que hem dit no és la independència! Això no ho és! És simplement el que tenen les Açores o Madeira, posem per cas.

Uns altres punts bàsics són la necessitat d'higienitzar l'administració pública i la promoció de les indústries de la cultura. Podem parlar d'exili de les indústries culturals del país, que han hagut d'anar a buscar a fora allò que el govern del país ha estat incapaç de donar-los a dins.

—*És inevitable que sempre hi hagi rebombori quan es parla de la llengua?*

—Hi ha un desequilibri legal que sempre jugarà contra nostre. L'essència de la democràcia és la igualtat davant la llei. I el català i el castellà no es troben en situació d'igualtat davant la llei.

Un altre factor és de caràcter sociològic, i és la incapacitat del govern de la Generalitat de crear al llarg de divuit anys una situació pública de prestigi i de valoració social per a la llengua. No han estat capaços no solament de convèncer els sectors empresarials que els són a prop, sinó tampoc els que militen en el seu propi partit.

—*Aquests dies s'ha fet públic l'acord del Consell Valencià de Cultura sobre la unitat de la llengua. Quina valoració en fa ERC?*

—El tema de la llengua al País Valencià no és científic ni filològic, és polític. Per tant, s'ha adoptat un acord polític amb una resolució enfiligranada per re-

ferir-se a la identitat lingüística. Potser hem passat massa temps parlant de la qüestió dels noms, mentre anava avançant la castellanització lingüística i cultural, sobretot al País Valencià. Una altra cosa serà veure qui acaba configurant aquest organisme que haurà de tenir cura de la normativa. Si són filòlegs que han estudiat en universitats, no ha d'haver-hi problema, perquè acabaran servint-se de criteris de racionalitat científica. Si hi van polítics sense base científica, pot passar qualsevol cosa.

—*Amb Iniciativa per Catalunya, un partit teòricament pròxim, sempre hi ha hagut un relació difícil. Quan sembla que comença a haver-hi sintonia, de cop tornen a saltar espurnes. Ara us retreuen que us acosteu massa a CiU...*

—Jo he defensat, pensant en el futur, que de la mateixa manera que a Catalunya hi ha, del centre cap a la dreta, dues formacions —una que fa política en clau nacional i una altra en clau estatal, Convergència i Unió i el PP—, per l'espai polític del centre cap a l'esquerra, hauria d'haver-hi dues expressions político-electoral, progressistes i d'esquerra, que la gent pogués triar entre política d'esquerres en clau nacional o en clau estatal. Això no significa que sobrin sigles, només que

s'hauria de treballar, en aquesta direcció, pensant en el futur, per aquesta esquerra nacional... En aquest model, ERC hi cap del tot i, sense cap mena de dubte, serà el catalitzador d'aquesta esquerra nacional. Personalment m'agradaria que hi pogués cabre una Iniciativa per Catalunya que anés evolucionant en aquesta direcció. També crec que hi tenen lloc persones a títol individual que en aquests moments fan servir el PSC o Convergència de referents. I encara més, tota la gent que, ja fa molts anys, s'està a casa, cansada de veure com l'autonomisme és una proposta ja esgotada, o que se sent desenganyada de les pràctiques habituals de les esquerres tradicionals quan arriben al poder.

—*Aquestes paraules sovint són enteses des d'Iniciativa com un intent d'ERC de fagocitar-la.*

—No, perquè jo dic que ERC hi cap íntegrament, en aquesta esquerra nacional, i que m'agradaria que IC evolucionés en aquesta direcció d'esquerra nacional. Un dia o altre Iniciativa haurà de decidir si aposta, no pas per ser fagocitada per ningú, sinó per construir, colze a colze amb ERC, una esquerra nacional forta o bé si aposta legítimament per una altra opció. Però no hi ha gaires opcions més a triar. I a mi, m'agradaria que emprengués el camí de crear, juntament amb nosaltres, una esquerra nacional forta que serà el referent de govern fonamental de les primeres eleccions del segle XXI.

"M'agradaria que IC emprengués el camí de crear, juntament amb nosaltres, una esquerra nacional forta que ha de ser el referent de govern fonamental de les primeres eleccions del segle XXI."

Enric Rimbau

concerts

**Jove Orquestra
Simfònica de
Catalunya**

Director

Josep Pons

Svetlana Sidorova, mezzosoprano

Joan Cabero, tenor

Cervera

XVIII Festival de Música d'Estiu

Pati de la Universitat

Dissabte, 25 de juliol de 1998,
a les 10 de la nit

Cambrils

XXIV Festival Internacional de Música

Castell de Samà

Diumenge, 26 de juliol de 1998,
a 1/4 d'11 de la nit

Barcelona

Grec'98

Amfiteatre Grec

Dilluns, 27 de juliol de 1998,
a 2/4 d'11 de la nit

FEDERACIÓ DE JOVES ORQUESTRES DE CATALUNYA

Amb el suport de

"la Caixa"
CAIXA D'ESTALVIS I PENSIONES
DE BARCELONA

Generalitat de Catalunya

CAIXA CATALUNYA

"Matas ha mentit per desqualificar el PSM"

Pere Sampol, portaveu parlamentari i secretari general del PSM, explica el retorn de Mateu Morro a la secretaria general i dóna la seva versió de l'enfrontament amb el PP i de les converses amb Els Verds, alhora que arrisca una hipòtesi post-electoral.

Vostè i el seu partit, el PSM, s'han convertit darrerament en objectiu de les més dures crítiques del govern balear...

—Sí. Com que som la força emergent, el PP mira de contrarestar aquest creixement amb missatges negatius contra el PSM.

—Però l'entorn del PSM acusa el PP d'intentar criminalitzar el nacionalisme. No és un poc fort?

—El que passa és que, mentre el PSM era un partit petit que mai no havia amenaçat el PP, aleshores tot anava bé. Però és quan el PSM comença a dirigir missatges polítics que la majoria de la població entén, que des del món conservador veuen el PSM com una amenaça real, i per impedir que ho sigui de bon de veres miren de crear una falsa imatge de nacionalisme radical, i és des d'aquesta estratègia que s'entenen les declaracions [del president Jaume Matas comparant el PSM amb HB], tendents a igualar barroerament el nacionalisme del PSM amb la violència.

—Com creu que l'afecta que el PSM tenguin tan bones relacions amb CDC?

—És evident que la imatge del PSM que el PP ha volgut transmetre és totalment desbaratada pels governs municipals del PSM, pel co-govern del Consell, i també d'una manera, si cal, més rotunda, quan veuen amb desesperació que tenim relacions fluides amb CDC, que governa Catalunya i que ajuda la governabilitat de l'estat. És això que els molesta tant. En vist de tot això, l'estratègia del PP i de Jaume Matas es desfà i apareix la basta manipulació que fan. Estic segur que això es girarà contra el PP, perquè, a la gent, no li agraden les manifestacions polítiques fora de to, especialment, com és el cas, quan s'utilitza

la mentida per desqualificar l'adversari. El president Matas ha mentit reiteradament per desqualificar el PSM.

—Les dures crítiques contra el PSM semblen emmarcar-se dins una campanya conservadora contra tota cosa que faci tuf de catalanisme...

—Sí, ells identifiquen Obra Cultural Balear, un sector majoritari d'ensenyants i més gent amb el PSM. Es pensen que si ataquen la societat civil que ells veuen tan acostada al PSM, frenaran la nostra creixença electoral. Però, això a banda, hi ha un altre fet. En aquests moments, a mesura que el PP veu que disminueixen les seves possibilitats de guanyar per majoria absoluta les eleccions, es va bunqueritzant. De cada vegada es tanca més en si mateix i de cada vegada té més obsessió contra tots els qui no són els seus aliats. La seva anàlisi és molt simplista: "o amb mi o contra mi". I aquesta obsessió els duu a un enfrontament brutal contra l'OCB, el GOB, totes les entitats que no s'identifiquen amb el PP, i fins i tot contra els mitjans de comunicació que sofreixen unes pressions brutals, perquè des del govern no s'accepta la més mínima crítica. És una situació trista des del punt de vista del país. Ara, electoralment, és bo perquè aquestes ob-

sessions acabaran enterrant el PP. En lloc d'ocupar posicions més centrades, de cada vegada es dretanitzava més.

—Però, segons el govern, els dos anys de Jaume Matas han estat molt positius per a les Balears?

—En realitat no han estat sinó una cursa frenètica de Matas per fer-se acceptar pel seu propi partit i fer-se conèixer personalment a la societat, a través d'una campanya d'imatge permanent i descarada.

"En aquests moments, a mesura que el PP veu que disminueixen les seves possibilitats de guanyar per majoria absoluta les eleccions, es va bunqueritzant. De cada vegada es tanca més en si mateix i té més obsessió contra tothom..."

Matas ha posat la institució del govern balear al servei de la seva candidatura com a presidenciable.

—Aquestes crítiques, les fa vostè, que forma part de l'oposició. Però des del govern diuen sovint que són normals, perquè vostès no tenen projecte. Ells defensen un model de gestió pretesament desideològitzat, per allò que diuen que ja no hi ha esquerres ni dretes...

—La dreta balear, Jaume Matas, té una caracterització ideològica fonamental: conceben el poder com una propietat. No tenen projecte de país, ni de cap casta. Únicament de continuar tenint el poder i d'usar-lo com a propietat privada. Quan es parla del debat dreta-esquerra, si més no a les Balears, hi ha una diferenciació clara. Ho diré amb un exemple: en un conflicte entre un particular i els interessos generals de la societat, la dreta balear sempre es posa de part del particular. Aquest concepte de la propietat privada és l'única filosofia política del PP. No sé si fora de les Balears això s'entén, però aquí tothom ho entén.

—Parlem de la situació interna del PSM. S'ha anunciat que Mateu Morro torna a la secretaria general per substituir-lo, a vostè que el substituï, a ell, tot just fa dos anys. Per què aquest ball de secretaris generals?

—El PSM és un partit amb un creixement notable, tant de militants com territorialment. Alhora el partit va assumint responsabilitats de govern, en alguns ajuntaments i, en aquesta legislatura, al Consell de Mallorca. Veim venir un futur immediat en què el PSM podria participar en governs de municipis molts importants, a més del Consell, i també del govern balear. Això demana de reforçar el partit per poder fer bé la feina, tant a les institucions com a fora. S'han de repartir les tasques. I tenint, com tenim, un home de la vàlua de Mateu Morro, seria un pecat de no aprofitar-lo.

—No deu ser que el PSM, com s'ha publicat, torna a fer un tomb radical?

—No. Qui conegui en Mateu Morro sap que no és un radical, en tot cas no amb la connotació negativa que es dóna al terme. Jo només record haver tengut amb ell una discrepància profunda, en el cas de la incineradora... Tenc absoluta confiança en ell i em tindrà totalment a les seves ordres.

—El PSM ha tengut converses amb Els Verds per anar en coalició electoral, si bé finalment els ecologistes han pactat amb EU.

—És ver que hem tengut reunions entre el PSM i Els Verds, en les quals s'examinaren unes quantes coses, fins i tot els llocs a la candidatura. Però he de dir que dins el PSM no es veia amb entusiasme aquesta coalició.

—Per què?

—Perquè ens preocupava l'endemà de les eleccions. És possible que una coalició així ens hagués donat un increment electoral, difícil de quantificar, però vista la possibilitat de governar les principals institucions de les Balears..., doncs vèiem diferències profundes amb Els Verds, que haurien pogut

suscitar molts de problemes l'endemà. Així els ho vàrem transmetre... i bé, al final decidiren de pactar amb EU.

—Facem hipòtesis post-electorals: govern de centre-dreta, de centre-esquerra...?

—No m'agrada de parlar-ne, d'això. De primer, cal fer les eleccions, i després ja ho veurem... Que veurem una altra vegada UM governant amb el PP? Personalment, pens que això seria la desaparició d'UM. Crec que a la pròxima legislatura —una altra cosa és més endavant— UM està condemnada a ampliar el seu espai electoral a costa del PP, cosa que pot aconseguir sobretot a partir del moment que el PP perdés la gran maquinària clientelista que ha creat des del poder.

"Unió Mallorquina està condemnada a ampliar el seu espai electoral a costa del PP, cosa que pot aconseguir sobretot a partir del moment que el PP perdés..."

Miquel Payeras

L'Europa frenada pels Balcans i el Caucas

Mentre la UE negocia l'ampliació de la comunitat a sis països més, al continent subsisteixen encara dues bosses de pobresa i inestabilitat que dificulten la projecció d'una Europa rica i pròspera: són les zones sud-orientals dels Balcans i el Caucas.

ARXIU / PRATS I CAMPS

El Parlament europeu abona l'entrada a la Unió d'Eslovènia, Estònia, Hongria, Polònia, Txèquia i Xipre. Altres països, que no es troben dins l'òrbita germànica, ho tenen més difícil.

Fa només vuit mesos la cimera de Luxemburg va confiar en les dues velocitats per prendre a Rússia una bona part del seu matalàs de protecció davant l'Occident i situar Alemanya cada cop més al centre d'Europa. Els sis països capdavanters (Eslovènia, Estònia, Hongria, Polònia, Txèquia i Xipre), dins l'òrbita històrica germànica, somreien mentre els sis cuers (Bulgària, Eslovàquia, Letònia, Lituània, Romania i Turquia) remugaven. Entre els països descartats o oblidats a integrar-se a la Primera Divisió europea es destaquen dues grans àrees sud-orientals, de present i futur imprevisible: els Balcans i la Transcaucàsia. Aquesta altra Europa té poques possibilitats de complir a terme mitjà els criteris de convergència o els requisits de seguretat de l'OTAN. Hiperinflació, PIB modestíssim, reforma econòmica insuficient i fronteres inestables són els seus maldecaps.

El caos balcànic. Mentre l'Europa dels Quinze viu moments d'acalorada discussió sobre el fons de cohesió, els Estats Units corren a sufragar els focs creuats perpetus de la vella Balcània. Les ferides de la guerra incomoden els creadors de l'euro i del Banc Central Europeu, però el cas és que mai no hi han sabut imposar criteris comuns més enllà de l'àmbit econòmic. L'esperit d'apagafocs de Richard Holbrooke irrita una Europa políticament passiva que encara encén més l'emissari nord-americà. No debades acaba de publicar *To End a War*, una reflexió sobre la seva experièn-

cia a Bòsnia i sobre la inexperiència europea en política exterior. És clar, molts d'aquests greuges es reproduïen ara a Kosovë.

Les transicions de vellut no han servit als Balcans ex-comunistes. Al començament dels 90, mentre els dirigents iugoslavs es reconvertien al nacionalisme agressiu per mantenir parcel·les de poder, Romania, Bulgària i Albània van adaptar el post-comunisme més per empenta internacional que no pas per pressió interna. Les primeres eleccions hi van confirmar la permanència dels antics aparells. Els segons comicis van marcar el declivi dels comunistes i l'auge dels autoanomenats partits democràtics, amb tants dèficits de tradició política com els seus antecessors. A Romania, el traumàtic relleu de poder, amb l'execució de Ceaucescu i l'assetjament de l'omnipresent Securitat, va precedir una recessió econòmica important que va arribar al punt més baix amb les violentes vagues dels minaires. La manca de padrins clars a l'est i a

l'oest i la por crònica del veí hongarès per la qüestió de Transsilvània (on hi ha 1,5 milions de magiars) han obstaculitzat la normalització d'aquest racó dels Balcans. No obstant això, l'interès de Clinton per la "co-participació estratègica" i la solidesa del govern actual auguren l'èxit de les teràpies econòmiques de xoc (sanejament de les finances públiques, liberalització de preus, restructuració industrial) que el país aplica per ser tingut en compte algun dia a Brussel·les.

En la línia romanesa, a Bulgària els canvis foren deguts a un cop de palau acompanyat de l'empresonament de l'antic líder, Jivkov. El complot intern dels comunistes i la purga dins l'administració duta a terme pels demòcrates conversos es va truncar amb la tornada dels socialistes al govern en les eleccions del 1994. Tot i trobar-se dins el grup de països que han demanat l'adhesió a l'Europa comunitària, Bulgària presenta un diagnòstic crític en llibertats polítiques i reformes econòmiques (segons algunes

fonts l'economia submergida hi representava el 1996 un 36% del PIB, i la inflació, el 392% el 1997), agreujat per l'embargament internacional de Sèrbia, tradicional soci comercial, que n'ha afectat seriosament els ingressos per exportació.

El camí d'Albània sembla caracteritzat eternament per la convalescència. Tot just alliberat del règim estalinista d'Enver Hoxha i permanentment empobrit, el país va promulgar una sèrie de normes de justícia política i de "neteja administrativa" que van excloure de la vida pública milers d'ex-comunistes. Els indicadors econòmics del 1995 i 1996 van convertir Sali Berisha en l'home de moda i Albània, en el líder de les anomenades "economies de transició". L'ensorrament de les piràmides financeres ara fa un any, quan ja controlaven un 30% del PIB, va despertar els habitants del somni del progrés. Només la tramesa d'una força de protecció internacional va permetre de contenir el caos que va viure el país fins a les eleccions del juny

del 1997, quan el socialista Fatos Nano va recuperar el poder. Amb tot, una pobresa extrema i la frustració continua són la realitat d'un poble que no té cap més esperança sinó la de fugir en massa als ports italians. Una situació sense possibilitats d'interessar l'Europa del segle XXI.

Des de la pau daytoniana imposada a Bòsnia, el polvorí dels Balcans s'ha traslladat a les tres regions majoritàriament albaneses de la Península: Albània (caos passat), Kosovo (conflicte present) i nord de Macedònia (tensió de futur). La qüestió albanesa revela clarament el principal aspecte galvanitzador dels pobles balcànics: la religió, un

toris més qüestionats de la zona, tant pels seus veïns del nord (Sèrbia), de l'est (Bulgària) i del sud (Grècia, que considera els macedonis grecs eslavòfons), com de l'oest (Albània). L'empresonament enguany dels batlles de Gostivar i Tetovo —centres albanesos de més pes de l'Antiga República Iugoslava de Macedònia— per haver hissats la bandera albanesa als balcons de la casa de la vila no presagien res de bo en aquest mosaic de pobles i recels.

La trista imatge d'eternes i feixugues discussions entre els socis de la UE sobre el genocidi bosnià (mig resolt en una base militar nord-americana, i no pas a París,

xandre el Gran i, darrerament, amb Turquia ha dut la tensió al límit pels illots de la Mar Egea i, sobretot, pel desplegament de míssils a Xipre. Grècia està volgutament lligada als problemes locals i mostra ben poc interès a canviar les picabaralles regionals per l'assoliment dels criteris de convergència econòmica exigits des de Brussel·les. Grècia forma part de l'òrdit balcànic i, per tant, ha entrat en el discurs mental de considerar-se, com Sèrbia o Bulgària, és a dir, l'avanzada cristiano-europea que ha d'aturar l'islam, el fantasma del gran turc.

L'altre estat clau en el joc regional és Turquia, un immens país frontissa entre el món oriental i l'occidental, que ha de conviure amb dues tendències imparables. De l'una banda hi ha la ruptura interna causada pel seguiment d'un model fonamentalista laic i uniformitzador propi del jacobinisme, i del qual ja fa set anys que es paguen les conseqüències a Algèria. La negació de les minories kurda o armènia i la persecució dels sectors més moderats de l'islamisme parlamentarista turc no donen garantia de tranquil·litat a un país que, de l'altra banda, en matèria exterior ha sabut guanyar-se, amb la carta de la turquicitat, uns mercats naixents i incipients a l'Orient sorgits amb l'ensulsiada de l'imperi soviètic. Turquia, embrancada en les inacabables disputes amb els grecs, s'esforça a trobar esclatxes per entrar en les estructures occidentals, sense deixar de controlar les noves repúbliques asiàtiques.

El Caucas oblidat. A la frontera nord-oriental turca, la Transcaucàsia (Armènia, Geòrgia i l'Azerbaitjan) és la segona gran bossa de països que no entren en l'agenda dels Estats Units d'Europa. Des de la declaració d'independència, el 23 de setembre del 1991, l'ex-república soviètica d'Armènia ha viscut els efectes d'un bloqueig terrestre, ferroviari i energètic imposat per l'Azerbaitjan, el veí de l'est i, és clar, per Turquia, el veí de l'oest, per causa de l'irresolt conflicte de l'Alt Karabakh, un enclavament armeni dins l'Azerbaitjan.

Edvard Xevardnadze, president de Geòrgia.
En aquests moments, tots els conflictes polítics i ètnics de la república es mantenen oberts.

concepte que al sud-est europeu va més enllà de la creença o la fe. Aquest factor ètnico-religiós (amb paral·lelismes a Irlanda del Nord) explica en part els conflictes de serbis contra croats, musulmans de Bòsnia i kosovesos; de grecs contra albanesos i turcs; o de búlgars contra turcs i pomaks. La religió no ha desestabilitzat la regió, però és un element clau d'identificació ètnica, que en l'àmbit dels enfrontaments bèl·lics d'aquesta dècada també ha tingut molt de pes. No hi ha conflictes documentats recents entre l'eix ortodox que formen Romania, Sèrbia, Bulgària i Grècia, ni entre l'eix islàmic d'albanesos, musulmans de Bòsnia i el Sandjak serbi. Un cas a part és el de Macedònia, de majoria ortodoxa, un dels terri-

Bonn, Londres o Brussel·les) o de l'actual "equidistància" que defensa a Kosovo, sempre darrere els passos de l'administració nord-americana, demostren que la Unió Europea continua essent sobretot una Comunitat Econòmica. No hi ha política exterior i menys encara voluntat d'adoptar criteris comuns en la resolució de conflictes econòmics, ètnics, polítics o bèl·lics que afecten l'Europa pobra (vegeu gràfic).

Si fem cas dels seus litigis, Grècia és sens dubte més balcànica que no pas europea. Amb Albània, no va ser fins el 1984 que va deixar de reclamar l'Epir del Nord, poblat per una minoria grega i ortodoxa; amb Macedònia s'ha mostrat inflexible en el nom i la simbologia d'Ale-

L'octubre d'aquest mateix any les eleccions presidencials portaven Levon Ter-Petrosian al capdavant d'un país amb una inflació galopant i amb tres milions d'habitants que veien com la pèrdua de qualitat de vida creixia de dia en dia. El bloqueig econòmic ha estat greu, sobretot perquè el 90% de les importacions de l'URSS (principal proveïdor d'Armènia) arribaven des de l'Azerbaitjan. L'agreujament dels conflictes interètnics a la veïna Geòrgia i la sagnia de l'enfrontament amb els àzeris ha causat fins i tot dificultats en el proveïment d'energia, resoltes en part amb l'ajuda directa i interessada de Rússia. Aquesta mà estesa ha aixecat el país d'una profunda recessió. La situació política actual, contemporitzada per una mitja pau a l'Alt Karabakh, albira un futur incert des de l'elecció de Robert Kocharian, ex-líder d'aquesta àrea, com a president (març d'enguany). Ter-Petrosian ha pagat amb la dimissió la distensió amb l'Azerbaitjan i Kocharian, amb la força de les urnes, està disposat a dilapidar tota negociació amb el principal valedor turc de la zona. Els àzeris, ofegats per l'ofensiva armènia a l'oest, posen totes les esperances de refluament econòmic en els sucusos recursos petrolers de la Mar Càspia. L'oferta, cobejada tant per les companyies occidentals com per les russes, pot convertir l'Azerbaitjan en el centre neuràlgic de la vida econòmica de la Transcaucàsia. Però la quadratura del cercle no arribarà fins que no es decideixi el pas del nou oleoducte, per al qual Rússia i Geòrgia ja han presentat candidatura. Ningú no deixa de veure, tot i així, que el camí més fàcil cap a Occident passa per Armènia.

La bona voluntat de l'altre país cristià de la regió, Geòrgia, no el salva de la intranquil·la situació interna. La revolta permanent de les regions majoritàriament no georgianes, com Ossètia del Sud, Abkhàsia o fins i tot Adjària, ha marcat el rumb polític i econòmic del país potencialment més influent del Caucas, però la poca homogeneïtat ètnica (només un 69% dels 5,5 milions d'habitants són georgians) li ha impedit d'exercir-ne el

La complicada entesa regional i la definició del paper de Turquia són els principals obstacles de la utòpica unitat europea.

lideratge. La mala traça a resoldre tots aquests conflictes interns va derivar en una guerra civil no declarada que es va aturar amb un canvi a la cúpula governamental: l'independentista declarat Zviad Gamsakhurdia, desaparegut a l'estil del líder txetxè Dudàiev, va ser rellevat per l'ex-ministre d'Afers Estrangers soviètic, Edvard Xevardnadze, més pragmàtic, la primera mesura del qual va ser de reintegrar Geòrgia a la Comunitat d'Estats Independents (CEI), el gran para-sol rus. En aquests moments, tots els conflictes polítics i ètnics de la república es mantenen oberts: l'oposició zviadista continua activa a l'oest del país i la presència militar russa (amb forces d'interposició o destacaments no desmantellats) manté una fràgil

pau a Abkhàsia (autoproclamada independent el novembre de l'any 1994), Ossètia del Sud (també "sobirana" des del 1990), Adjària (a la frontera turca, poblada per georgians musulmans) i la regió armenomeskhètia.

Europa s'ha mossegat la llengua a l'hora d'admetre alguns dels candidats a futures ampliacions perquè tenen moltes deficiències en estabilitat democràtica, economia de mercat i criteris de convergència i no vol ni pensar què passaria amb el fons de cohesió, si s'obris la porta meridional. En aquestes latituds, la voluntat de deixar de ser el barril de pólvora d'Europa va constatar-se a la cimera de Creta del novembre passat. Amb alguna notable absència, Albània, Bulgària, Grècia, Iugoslàvia, Macedònia, Romania i Turquia van fer una llarga llista de greuges, corroborats en una bonica declaració final de bones intencions: desenvolupament de l'economia, eliminació de barres comercials, cooperació política, lluita contra el crim organitzat, contra el tràfic d'armes i de drogues. La complicada entesa regional i la responsabilitat que Europa estigui disposada a concedir a Turquia és el preu que s'hauria de pagar per aconseguir la utòpica unitat europea.

Tot i haver demanat l'adhesió a l'Europa comunitària, Bulgària presenta un diagnòstic crític en llibertats polítiques i reformes econòmiques. Una situació complexa agreujada per l'embargament internacional al seu soci comercial tradicional: Sèrbia.

Albert Balanzà / Martí Crespo

LA INVASIÓ INTERNET

Catalunya s'ha convertit en el vuitè país de la Unió Europea pel que fa a penetració social d'Internet, sobretot gràcies a l'impuls de la iniciativa espontània d'uns quants pioners. Al final, les institucions polítiques s'ho han pres seriosament.

Internet s'ha convertit, cap a la fi del mil·lenni, en una d'aquelles paraules màgiques que en temps de canvis colonitzen el discurs polític. El mot "Internet" forma part del paquet simbòlic de fi de segle. És la imatge que exemplifica amb més potència la transició de la societat industrial a la societat de la informació. El pas de l'economia de l'àtom a l'economia del bit. Del món analògic a l'era digital.

Alguns polítics locals tot just acaben d'adonar-se —encara abunda els analogoscèptics— de la transcendència del fenomen Internet. D'aquest nou territori d'interrelació social, de comunicar-

se, de fer negocis. En canvi, alguns nínxols de la societat civil catalana han sintonitzat des del primer moment amb la cultura de la xarxa i han convertit Catalunya i Barcelona en espais d'innovació telemàtica, tan modestos com potents. Catalunya, com ja va succeir durant la Revolució Industrial, agrupa un conjunt de sensibilitats, d'individus i d'experiències desenvolupades aquests darrers tres anys (la Internet de la web i de les coloraines existeix fa quatre dies) que la situen en el mapa mundial de la societat del coneixement. Però aquesta objectiva bona posició de Catalunya en els primers trams del viatge digi-

tal no en garanteix pas la supervivència futura. La dedicació i la bona sintonia d'una part de la societat catalana amb Internet, com demostren les dades objectives, reclamen un pas qualitatiu. Especialment polítiques públiques que promoguin la formació i la recerca i un entorn més favorable a les empreses, sobretot les nounades, que intenten de consolidar un nou sector econòmic: les indústries de la informació.

Ciber-Pujol. El dia 8 de juny, el president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, va pronunciar una conferència titulada "Ara es demà, projecte i il·lusió de Ca-

talunya". Pujol hi va parlar de la necessitat de revisar el sistema de finançament autonòmic per tal de garantir el desenvolupament català, de l'euro, de les grans infraestructures pendents, d'educació, de la reforma de la política agrària i de l'ampliació de la Unió Europea. Entre grans reptes futurs hi va incloure, per primera vegada en un acte d'alt contingut polític, la situació del fenomen Internet a Catalunya. Fou una novetat en el reiteratiu missatge del president Pujol. Va dir: "Pel que fa a Internet, tot i que ara ja anem bastant bé —el percentatge d'accés a Internet a Catalunya és el doble de l'espanyol— hem de dur a terme la connexió general a Internet en el camp de les llars, de l'administració pública, del comerç i dels serveis, de les escoles, de la sanitat, de la cultura, etc. L'ús d'aquest nou instrument, la nostra gent l'ha de dominar bé. La presència d'ordinadors a les escoles, encara insuficient, s'ha de superar (...) Una atenció particular, l'hem de dedicar a la producció de continguts. Això és una exigència comercial i tècnica, però també cultural i nacional, una exigència de país". Una ambiciosa declaració d'intencions.

Uns dies abans de la conferència de Pujol, la Generalitat de Catalunya havia nomenat Miquel Puig comissionat de la Societat de la Informació, dependent del Departament de Presidència. El comissionat és una figura transitòria per a executar un encàrrec concret del govern que preveu la legislació catalana.

El "comissionat". Les competències i l'elecció del nou comissionat han estat un procés tens i difícil. D'un primer projecte ambiciós i amb un pressupost important hom ha passat a un comissionat simbòlic de mínims (Miquel Puig no deixarà l'actual càrrec de secretari general d'Indústria). La contraofensiva de conselleries i institucions públiques amb competències i recursos en aquest camp han resultat en un descafeïnament de les funcions del comissionat de la Societat de la Informació que preveia el disseny inicial. Per ara, la seva tasca consistirà a elaborar una proposta d'allò que ha de fer Catalunya per beneficiar-se tant com sigui possible de la revolució en el camp de la informàtica, les telecomunicacions i el sector multimèdia.

Vicent Partal, director de Vilaweb. Aquest diari electrònic publica 59 edicions locals en català.

D'Infopista a Vilaweb

Els pares de la criatura, Assumpció Maresma i Vicent Partal, van crear la Infopista Catalana a mitjan 1995. Fa quatre dies, però, des de la perspectiva de la història d'Internet a Catalunya, sembla que hagi transcorregut una eternitat. Infopista fou el primer cercador que va integrar tots els recursos que sobre els Països Catalans hi havia disponibles a la xarxa.

El novembre del 1995 començaven les activitats pròpiament periodístiques a Infopista. Durant la campanya de les eleccions autonòmiques, fruit d'un acord de col·laboració amb *La Vanguardia*, es posa en marxa "Plaça Internet", un espai telemàtic que va acostar els ciutadans als candidats a la presidència de la Generalitat.

El mes de maig del 1996, Infopista evoluciona cap a un entorn més comunitari i periodístic i esdevé Vilaweb. El juny del 1997 comencen les edicions locals, i el maig del 1998 les sectorials.

"Actualment tenim franquiciades 59 edicions, que cobreixen tot l'àmbit lingüístic català, quatre barris de Barcelona i les ciutats de Boston, Londres, Los Angeles, i Nova York", explica Vicent Partal, director de Vilaweb, que recorda que el periodisme local té una gran tradició al nostre país.

L'estratègia de Vilaweb és de consolidar un esquema de diari electrònic en quadernets: "Un primer bloc informatiu que agrupa les notícies de les

edicions locals i d'actualitat en els seus diversos aspectes i el recull de la premsa, i un segon bloc orientat a la informació especialitzada, i que en l'actualitat té les seccions d'esports i d'informàtica i que, passat l'estiu, tindrà les d'economia i societat. Vilaweb ja difon de 120 a 150 notícies el dia. Aquesta aposta per la informació sectorial, volem complementar-la amb una millora de la política comercial", explica Partal.

VilaWeb es finança, en bona part, gràcies a l'empresa Partal&Maresma Associats, dedicada al disseny de sistemes d'informació digital. Una empresa ja gairebé mítica al ciberespai català. **Ll. R.**

Adreça: <http://vilaweb.com>

Miquel Barceló, director general de l'Institut Català de Tecnologia: "Hi ha una profusió d'iniciatives empresarials, d'escassa solidesa..."

Aquesta tímida iniciativa autònoma s'afegeix a algunes altres de públiques que aquests darrers temps, especialment des de l'àmbit municipal, han donat relleu a la geografia Internet a Catalunya. Se'n destaca la creació de LocalRet, un consorci que agrupa la majoria de municipis catalans. LocalRet, dirigit per Ramon García-Bragado, té per objectius de definir i pactar el paper dels ens locals en la societat de la informació, promoure l'ús de les tecnologies en la gestió municipal i negociar preus i serveis amb els operadors de telecomunicacions.

L'"embut" CTC. Però l'empresa concessionària del cable a Catalunya, Cable i Televisió de Catalunya (CTC), no ha desplegat encara la xarxa convinguda i això frena l'acció de LocalRet i d'algunes iniciatives més. Amb tot, l'Ajuntament de Barcelona, que l'any 1997 va crear, encertada-

ACCÉS A INTERNET

Al món...

	% de la població	nombre d'usuaris
Islàndia	40,3	121.000
Noruega	32,5	1.400.000
Canadà	31	8.900.000
Suècia (UE)	27,5	2.400.000
EUA	24,2	62.000.000
Finlàndia (UE)	20	1.004.000
Singapur	17,8	500.000
Nova Zelanda	16,4	560.000
Dinamarca (UE)	11,5	600.000
Portugal (UE)	11,2	1.080.000
Regne Unit (UE)	10,3	6.000.000
Israel	10	500.000
Japó	9,7	12.100.000
Països Baixos (UE)	9,8	1.500.000
Bèlgica (UE)	9	900.000
Hong Kong	8,7	500.000
Catalunya (UE)	7,6	460.000
Alemanya (UE)	7,2	5.800.000
Espanya (UE)	3,7	1.455.000

A l'estat espanyol...

	% de la població de més de 14 anys
Catalunya	8,6
Illes Balears	7,3
País Valencià	3,9
Aragó	2,9
Mitjana espanyola	4,3

Les Balears tenen un índex de penetració d'Internet del 7,3% de la població amb més de 14 anys. Al País Valencià és del 3,9%.

ment, vist l'èxit, la web del 010 "Barcelona Informació", ha decidit ara de recuperar la capçalera del *Diari de Barcelona*. L'històric diari tornarà a publicar-se a final de juliol en format digital, dirigit per la biòloga i periodista Cristina Ribas. Els ajuntaments de les comarques meridionals del Principat, que han donat suport a Tinet, la primera xarxa ciutadana

del país, i Callús, a la comarca del Bages, també s'han destacat per la seva sensibilitat digital.

Però les iniciatives més sobresortints fins ara han sorgit de voluntats ciutadanes, individuals o col·lectives, sovint sense ànim de lucre. De cap altra manera no es pot explicar l'arrelament d'Internet a Catalunya. Un document elaborat per un grup d'experts coordinats per Artur Serra, una persona clau en la dinàmica de les xarxes del país, i que fou presentat a les jornades INET-Cat 98 desenvolupades el maig proppassat a la Universitat Politècnica de Catalunya, descriu els punts forts i febles del paisatge digital català.

El treball indica, a partir de l'enquesta de "Estudio General de Medios", que Catalunya és, a l'estat espanyol, la comunitat autònoma amb més ciutadans connectats i amb més usuaris, el 31,6 % del total. Dit en unes altres paraules, un 8,6% dels catalans de més de catorze anys té ac-

ICTnet: l'espai telemàtic dels professionals

Ara fa dos anys l'Institut Català de Tecnologia va engegar ICTnet, una xarxa pensada per als professionals de sectors diversos. L'objectiu estratègic és de crear comunitats virtuals per àrees de coneixement i d'expertesa professional. "Procurem que els professionals del món empresarial utilitzin ICTnet amb un doble objectiu: el de trobar-hi la informació que necessiten d'una manera fàcil i ràpida, i el de comunicar-se amb les persones que exerceixen la mateixa professió o que tenen interessos professionals en un camp determinat", detalla Miquel Barceló, director general de l'Institut.

ICTnet és un projecte a quatre anys que ja ha passat l'equador. "Les bases tecnològiques i el disseny dels productes, encara que els anirem millorant, podem considerar que ja són cosa pràcticament assolida. Ara manca completar la dimensió del mercat i l'explotació comercial. També cal fomentar la participació activa dels usuaris, que han de ser els principals agents generadors de

continguts", explica Barceló.

El director general d'ICT fa una anàlisi acurada d'aquest nou sector a Catalunya: "El sector de les tecnologies de la informació i de les comunicacions és un sector ampli i complex en ràpida evolució. El seu futur dependrà de la dimensió del mercat i, per tant, de l'evolució de la demanda els anys vinents".

Sobre les característiques d'aquest nou mercat, Barceló afirma que, simplificant una mica, es podria dir que els operadors ja saben qui són i que manca veure la quota de mercat que tindrà cada un d'ells d'aquí a uns anys. "El sector empresarial emergent, que no sabem la dimensió que tindrà, és la indústria dels continguts i dels serveis associats. Sembla que hi ha profusió d'iniciatives empresarials, sovint desconnectades dels grups financers i, a vegades, d'escassa solidesa empresarial, tant per manca de formació de l'emprenedor com per manca d'estratègies de negoci sòlides".

Aquesta situació apareix en un moment en què creix el nombre de persones connectades a Internet i, en conseqüència, el mercat de demanda, com recull l'últim número del butlletí de l'ICT *Quaderns de tecnologia*. "Caldrà definir i aplicar polítiques industrials orientades a enfortir el teixit industrial incipient", subratlla Barceló. **LL. R.**

Adreça: <http://www.ictnet.es>

cés a Internet. A la resta de l'estat la mitjana és del 4,3%. Des d'una perspectiva europea, Catalunya ocupa, en termes relatius, una posició força destacada, i voreja la mitjana de la Unió Europea (vegeu gràfic adjunt).

Qui són, generacionalment, els protagonistes d'aquest cert *boom* Internet a Catalunya? Una enquesta duta a terme pel Capítol Català d'Internet Society el maig del 1997, durant la prova pilot d'Internet a Alta Velocitat feta al Palau Sant Jordi de Barcelona, indicava que el 62,9% dels participants tenien de quinze anys a trenta. Aquest grup de població, nascut entre el 1967 i el 1982, és, a grans trets, la generació posterior als qui van protagonitzar la transició democràtica i que avui, majoritàriament, es troben ben assentats i atrinxerats en les estructures dels poders polític i empresarial. Eren els qui volien canviar el món i que han esdevingut un obstacle generacional al canvi.

Els fills d'aquesta generació s'han format en règim democràtic, alguns han estudiat i investigat a les millors universitats del món, saben que els treballs "per tota la vida" s'han acabat. El document esmentat en diu: "Aquesta generació, anomenada X, i que podríem traduir ara per generació Xarxa, han estat els protagonistes del *boom* Internet, un fet inesperat i encara poc valorat en un país que no acabava de trobar la via de la seva incorporació a la societat de la informació". I prossegueix: "El fenomen Internet permet que el paper motor que Catalunya havia tingut en la societat industrial a Espanya, i que no es veia clar dins la societat de la informació, es pugui renovar".

Els pioners. Nombroses iniciatives a la xarxa, algunes ja veteranes, avalen aquesta bona sintonia entre Internet i Catalunya. Iniciatives en continent i en contingut. Des de l'Anella Científica, la pri-

mera xarxa de recerca d'alta velocitat creada a l'estat espanyol, fins a la Universitat Oberta de Catalunya (UOC), un primer model, millorable, d'educació no presencial. Des de Pangea, una xarxa telemàtica per a organitzacions no governamentals creada l'any 1993, a Tinet, la xarxa ciutadana nascuda a Tarragona. Des d'EL TEMPS, que fou, de la mà de Vicent Partal, avui director de Vilaweb, el primer mitjà de comunicació tradicional amb presència a Internet, fins als diaris catalans, que amb més o menys convenciment, visió i esforç empresarial, han apostat per tenir protagonisme en el nou mitjà digital. Des de Servicom, el primer proveïdor d'accés a Internet impulsat per l'hiperactiu Eudald Domènech, a Olé, un cercador molt visitat pels internautes de parla castellana. Des d'Es-Cert, un grup d'experts situats a la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) que persegueixen el crim

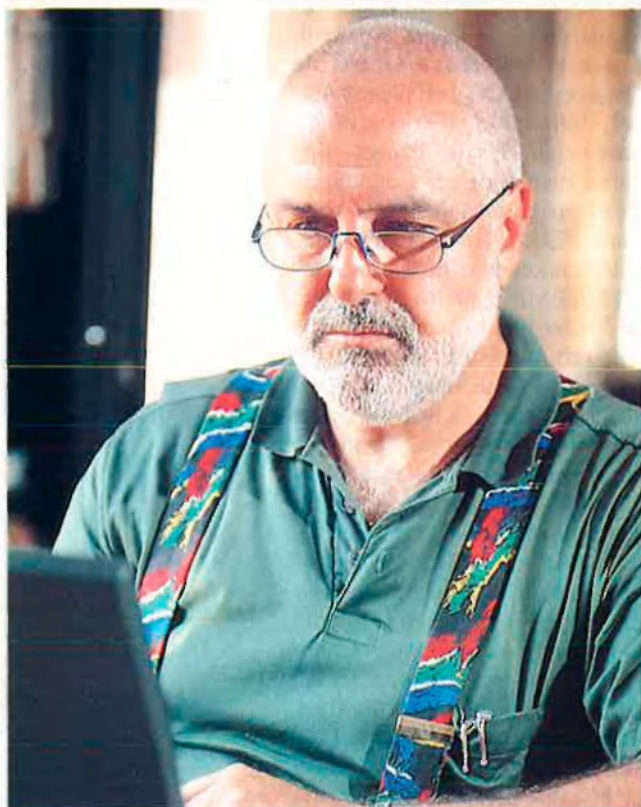
Del GPD al Maig 98

El Grup de Periodistes Digitals (GPD) va sorgir en la fase preparatòria del Congrés de Periodistes de Catalunya desenvolupat l'any 96. El GPD va prendre cos en forma de llista de distribució i es va sumar a algunes de les experiències més innovadores de la xarxa a Catalunya, entre les quals es destaquen Extra-Net i Guífame, ideades per Alfons Cornella.

A partir de la llista de distribució es va obrir el congrés del GPD-Maig 98, que va durar vuit mesos, a base de discussions i d'aportacions fetes amb eines telemàtiques diverses, i que va concloure amb una reunió presencial a la Universitat Politècnica de Catalunya. Quatre-centes persones van reunir-se cara a cara per discutir sobre les conclusions de tres seminaris i tallers. "Hem experimentat una metodologia de fer un congrés que serà habitual en el futur", assegura Luis Ángel Fernández Hermana, que va dirigir Maig 98.

"L'experiència ha estat molt positiva i hem exhaurit una fase de treball a Internet. Ara cal crear una estructura més complexa per a la comunicació digital a Catalunya. Cal un espai de síntesi, en què es desenvolupin noves àrees de coneixement, es comparteixin experiències i s'organitzi la informació", afirma Fernández Hermana. Fa un dies hi hagué una reunió a Barcelona en què es va discutir, precisament, la possibilitat de crear un multiconsorci de la publicació electrònica, al qual han estat convidades, perquè hi participin, les institucions públiques, les universitats, algunes empreses privades i els principals mitjans de comunicació catalans. **LI. R.**

Luis Ángel Fernández Hermana, editor d'En.red.ando:
"Aquest nou sector no té res a veure amb els tradicionals. De fet, si l'analitzem des del punt de vista de l'economia clàssica, no existeix." (Foto: Jordi Play)

a la xarxa, fins a Nominalia, la primera empresa del món a demanar de registrar els nous dominis d'Internet. Des de cANet, un centre de la UPC dedicat a coordinar la recerca en aplicacions d'Internet a Catalunya, fins al Grup de Periodistes Digitals (GPD), nascut arran del congrés dels periodistes catalans del 96, impulsor d'una activa llista de distribució i que darrerament ha organitzat el Maig 98 (llegiu el requadre). Des de Vilaweb, el barri català d'Internet, a ICTnet, la comunitat virtual dels professionals catalans.

Aquestes i moltes activitats més, individus i empreses configuren el que és, avui com avui, la complexa geografia xarxera catalana. La pregunta del milió de dòlars, el gran dubte hamletia-digital, és si, de tot aquest moviment, en pot sortir cap nou sector empresarial a Catalunya, creatiu i amb possibilitats de figurar i mantenir-se amb lletres majúscules

en el mapa futur de la societat del coneixement. L'agitador digital més reconegut del país, Luis Ángel Fernández Hermana, ho veu clar. "A Catalunya va emergint un potent sector industrial al voltant de la informació i del coneixement, sotmès als riscos característics dels altres sectors: recerca escassa, un llegat industrial i social dèbil i una política pública pràcticament inexistent. Aquest nou sector no té res a veure amb els tradicionals. De fet, si l'analitzem des del punt de vista de l'economia clàssica, no existeix. L'eix central no és la rendibilitat ni el guany, sinó la permuta. La riquesa es genera a partir de l'intercanvi i els nous empresaris s'enriqueixen, en aquesta fase inicial, aprenent a gestionar el coneixement, dissenyant productes informatius", argumenta Fernández Hermana, que ensenya doctrina digital des de la publicació *En.red.ando*. "La xarxa implica una manera de viure diferent; es dilueix la frontera entre l'assalariat i l'empresari. Els economistes i els administradors públics encara no s'han adonat del valor i de les característiques d'aquesta nova economia", reflexiona Fernández Hermana.

Internet per a tothom. Qui nes són les iniciatives que haurien d'assumir els representants públics? El director d'*En.red.ando* creu, en primer lloc, que caldria garantir l'accessibilitat universal a Internet, és a dir, arribar a un acord amb els operadors que garanteixi que tot ciutadà, a més a més de nom i cognoms i carnet d'identitat, disposi d'una adreça a Internet.

En segon lloc, s'haurien de privilegiar les infraestructures de la societat de la informació: "més diners per al bit i menys per a les pedres". En tercer lloc, dissenyar un programa de desenvolupament educatiu que es tradueixi en la creació de continguts digitals per les joves empreses que van sorgint.

Algunes de les petites i mitjanes empreses catalanes que treballen en suports digitals han constituït

l'associació Proditors, amb l'objectiu d'organitzar-se, de cooperar i de fer-se conèixer. L'empresa Lavínia Televisió, pionera a Catalunya a apostar per l'àudio i vídeo per Internet, és una de les fundadores de Proditors. "Notem indicis de desglaç en el mercat. Sento que ja no prediquem en el desert i que, si més no, ens escolten. En l'àmbit de l'àudio i vídeo és molt important l'amplada de banda i crec que les condicions no milloraran substancialment fins que no arribi la liberalització del cable. Les empreses de creació digital tenen un gran espai en el camp de la formació. Per exemple, pensem en la millora de l'ensenyament que representaria per a la UOC que disposés de vídeo per Internet", assenyala Antoni Esteve, director de Lavínia. Esteve creu que les xarxes tenen, com més va més protagonisme social i afirma que Internet tindrà un paper molt important en les pròximes eleccions municipals. Manca poc menys d'un any per a la convocatòria electoral que esmenta el director de Lavínia. Des de la perspectiva d'Internet és una eternitat. Les coses canvien a molta velocitat a la xarxa.

Precisament, una iniciativa recent, Democràcia.web, dissenyada conjuntament per la Fundació Jaume Bofill i la UOC, podria fer augmentar el grau d'atenció de la classe política al fenomen Internet. Democràcia.web, projecte en què col·labora el Parlament de Catalunya amb els seus diputats, pretén d'establir canals de comunicació entre els ciutadans i els seus representants i fomentar la participació i la informació sobre l'activitat política.

La societat civil catalana, almenys una part jove i emprenedora, està ben predisposada i situada en el paisatge de la societat de la informació. La generació de polítics que ocupen el poder encara marca el pas analògic, per més que el "virus" digital hagi entrat, fins i tot, en espais tan simbòlics com el Parlament de Catalunya. Farà efecte?

Lluís Reales

La Fundació

L'expansió brutal d'Internet aquests últims anys és resultat d'una suma permanent d'iniciatives pioneres. Per tant, és normal que hi hagin sorgit també desavinences i antagonismes: de cap a cap de la història sempre hi ha hagut diferències entre els pioners de qualsevol nova activitat. La Fundació Catalana per a la Recerca va néixer el 1986 amb el pecat original de ser impulsada per l'administració pública i per això té "mala premsa" entre els emprenedors privats, però ningú no li discuteix l'èxit d'haver connectat totes les universitats públiques i les principals biblioteques i institucions científiques de Catalunya a l'Anella Científica.

L'Anella és una mena de reproducció en petit del que serà Internet en el futur. Va posar-se en marxa el 1993, arran d'un conveni entre la Fundació i Telefònica per a instal·lar una xarxa privilegiada que unís, amb mitjans propis, els centres que s'hi volguessin connectar. Resta al marge de la xarxa general i, per tant, al marge d'avaries externes, i permet la transmissió de dades a alta velocitat. Són més de cent quilòmetres de cable de fibra òptica pels quals circula un gran volum d'informació de tota mena. Fins i tot imatges en moviment en temps real, una floritura encara allunyada de les possibilitats dels internautes que utilitzen la xarxa telefònica convencional.

Una altra de les iniciatives de la Fundació, la Cinet (Connexió Internet), ha estat més controvertida perquè competeix directament amb les empreses privades. La Cinet mira de fomentar l'ús d'Internet, alhora que ofereix un servei a mida als clients que volen connectar-se a la xarxa.

Josep A. Plana, historiador i geògraf que dirigeix la Fundació des del 1989, diu que encara queda molt per fer, però que, a aquest pas, Catalunya pot arribar a ser capdavantera entre les nacions més desenvolupades. **J. F.**

Adreça a Internet: <http://www.fcr.es>

A sota, a l'esquerra, Antoni Esteve, director de Lavínia Televisió:

"Sento que ja no prediquem en el desert i que, si més no, ens escolten." A la dreta, Josep A. Plana, director de la Fundació Catalana per a la Recerca: "Sóc conscient que encara ens queda molt a fer." (Fotos: Jordi Play i Arxiu)

JORDI PLAY

"L'objectiu és que tots els nens tinguin Internet"

Miquel Puig, comissionat per la Societat de la Informació, organisme que depèn de la Generalitat de Catalunya, demana un esforç perquè el nostre país avanci amb les noves tecnologies.

Què farà el comissionat per la Societat de la Informació?

—A final d'any presentarem un pla articular d'allò que hauria de fer Catalunya en matèria de telecomunicacions, informàtica i multimèdia. Un grup de persones s'encarregarà d'elaborar aquests documents després d'escoltar els agents implicats i de revisar les experiències internacionals. Descriurem on som i on és raonable que ens plantegem d'arribar.

—Quins són els grans dèficits de Catalunya, si es vol adaptar a la societat de la informació?

—Les infraestructures no són gaire bones. No podem plantejar un desenvolupament vigorós de Catalunya en aquest camp, si no despleguem, a curt termini, la tecnologia de microones i, a terme mitjà, el cable. També cal apostar per la formació. Un govern ha de fer bàsicament dues coses: infraestructures i formació. L'objectiu és que totes les escoles i els nens de Catalunya tinguin Internet.

En tercer lloc, s'ha de crear un nou sector empresarial. Aquesta no és missió del sector públic, però pot ajudar-hi amb l'acció política. Des del comissionat, avaluarem si el govern, per fomentar l'aparició d'aquestes empreses, ha d'establir, com és el cas dels Països Baixos, línies de crèdit o fer-se responsable d'una certa part del risc i també si s'han de crear incubadores empresarials. No oblidem que la Generalitat és una gran demandant de serveis i pot arrossegar moltes empreses.

—Com valora les iniciatives digitals que es desenvolupen a Catalunya?

—Hi ha moltes iniciatives incipients de base voluntarista. El fenomen Internet a Catalunya és un reflex d'allò que va passar amb l'electrificació, amb el tèxtil. Apareix una tecnologia nova que no exigeix ni inversions de capital importants, ni dotacions de recursos naturals. Catalunya hi respon amb un ventall d'iniciatives imaginatives i creatives, però febles, sense organització ni fortalesa financera, però d'una diversitat tremenda. És la repetició d'un fenomen històric, amb una diferència: ara les administracions públiques funcionen infinitament millor i crec que aquesta vegada serem capaços de donar-hi una resposta raonable.

—El desenvolupament d'aquest sector topa amb infraestructures deficientes, fet que en part s'explica pel retard dels operadors a complir els compromisos. Com es poden agilitar les infraestructures?

—Jo no puc opinar sobre estratègies i aliances empresarials. Per a Catalunya és molt important que Retevisión tingui la seu a Barcelona i que existeixi Cable i Televisió de Catalunya, tot i que ha perdut un temps d'avantatge preciós. Però encara més important que això és la liberalització del mercat de les telecomunicacions. El desembre d'enguany tothom que vulgui instal·lar infraestructures ho podrà fer. El mercat català és tan atractiu que si Retevisión i CTC no construeixen les infraestructures ho farà algú altre. Per tant, en una perspectiva de cinc anys o sis no tindrem dificultats en aquest àmbit.

—Hi ha polítics capaços d'explicar els canvis presents, el camí cap a la societat de la informació?

—La vida política espanyola és dominada per una generació que ve d'una experiència política anterior a tot aquest món. És la generació política de la transició, i la seva feina principal ha estat de normalitzar Espanya. Ho ha fet bé. Ara els demanen que pensin en termes del segle XXI. Ja no es tracta, per exemple, de com integrar la immigració espanyola que va arribar a Catalunya els anys 60, sinó d'integrar la immigració africana i plantar cara als problemes de baixa natalitat. Aquesta generació s'ha preocupat de construir escoles i hospitals, ara els reptes són ben diferents: la societat de la informació, la globalització cultural, la immigració, la baixa de natalitat i la crisi de l'estat del benestar. Crec que el president Pujol fa un gran esforç per transmetre a la societat catalana aquesta nova situació.

—És optimista quant al paper de Catalunya en la societat de la informació?

—En aquest moment tenim una economia molt sana. Les dues potes que la sustenten, la manufactura i el turisme, funcionen molt bé. De cara al segle XXI, hem de veure clar que la manufactura no creixerà i que, per tant, no es crearan llocs de treball. Tindrem una indústria més selectiva i automatitzada, però que necessitarà menys treballadors. Els llocs de treball del futur i les empreses del futur s'han de crear al voltant del sector de la informació. En aquest sentit, crec que és molt important, i invita a l'optimisme, el fet que la Generalitat hagi decidit que el futur va per aquí. Som davant una gran oportunitat, sense la seguretat de fer les coses que calen. Per tant, la cosa més probable és que no les fem bé. El comissionat ha de catalitzar el procés per a decidir on volem anar i què hem de fer. **Ll. R.**

JORDI PLAY

Vocabulari de navegació català-anglès

El Gabinet de Terminologia de la Universitat de les Illes Balears ha publicat –amb el suport del Govern Balear– el primer lèxic bàsic d'Internet català-anglès, que, a mesura que augmenten els internautes, es fa més i més necessari. El reproduïm a continuació.

LÈXIC CATALÀ-ANGLÈS

A
@ *f*
veg. **arrova**
actualització *f*
update
actualitzar *v tr*
update, to
adjunció *f*
attachment
adjuntar *v tr*
attach, to
adreça electrònica *f*
electronic mail address;
e-mail
address
abr. a/e
a/e *f*
veg. **adreça electrònica**
alfanumèric -a *adj*
alphanumeric
allotjament *m*
housing
amplada de banda *f*
bandwidth
aplicació *f*
application
arrova *f*
at
sin. rova
sin. comp. ensaïmada
sbl. @

Nota. El terme ensaïmada pertany a l'argot tècnic de la UIB. No obstant això, per a usos externs és recomanable fer servir el terme *arrova*, que és el que difon el TERMCAT i el més usat en publicacions informàtiques.

arxiu *m*
veg. **fitxer**
assumpte *m*
subject

ATM *m*
veg. **mode de transferència**
asíncrona
autenticació *f*
authentication
autenticar *v tr*
authenticate, to

B
baixar *v tr*
download, to

base de dades *f*
database
baud *m*
baud
biblioteca *f*
library
bit *m*
binary digit; bit
bit per segon *m*
bit per second
sbl. bits
bits *m*
veg. **bit per segon**
brossa *f*
veg. **error**
buscar *v tr*
search, to
sin. cercar
buscausuaris *m*
finger
bústia *f*
mailbox
byte *m*
sin. octet

C
cable coaxial *f*
coaxial cable
capçalera *f*
heading
cerca *f*
search
sin. recerca
cercar *v tr*
sin. buscar
chat *m*
veg. **tertúlia**
ciberspai *m*
cyberspace
cibernauta *m i f*
cybernaut
sin. internauta
clic *m*
click
client -a *adj m i f*
client

L'ecosistema balear

El campus de la Universitat de les Illes Balears és un ecosistema de gran riquesa digital.

Un grup reconegut internacionalment per la qualitat i creativitat dels treballs generats per ordinador, divulgadors i agitadors com Llorenç Valverde, iniciatives com l'elaboració d'un lèxic bàsic català-anglès que reuneix els 181 termes més habituals relatius a Internet indiquen l'agitació tecnològica que caracteritza el campus balear.

La UIB també ha fet una aposta per l'educació a distància, que combina la tecnologia de la videoconferència, les classes presencials i Internet com a biblioteca de coneixements on els professors dipositen els materials i mantenen contactes amb els alumnes. "Els alumnes d'Eivissa i Menorca reben un 65% de les classes —que es fan al campus de Palma— per videoconferència i un 35% de classe presencial, als centres de recursos multimèdia que hi ha a Eivissa i Menorca", explica Jesús Salinas, responsable del projecte. Durant aquest curs hom ha professat Educació Infantil i Turisme. El curs vinent començarà Ciències Empresarials. **LL. R.**

codi alfanumèric *m*
alphanumeric code
commutació de paquets *f*
packet switching
commutar *v tr*
switch, to
connexió multipunt *f*
multi-point connection
connexió punt a punt *f*
point-to-point connection
consulta *f*
query
contrasenya *f*
password
còpia de seguretat *f*
back-up copy
cos del missatge *m*
message body
criminal informàtic-a *m i f*
cracker

Nota 1: Aquest és el terme que té el consens més ampli dels especialistes davant la necessitat de distingir el pirata informàtic (hacker) del criminal informàtic (cracker).

Nota 2: Terme pendent d'estudi.

criptografia *f*
cryptography

D
datagrama *m*
datagram
desar *v tr*
save, to
sin. comp. guardar

diàleg *m*
talk
difusió *f*
broadcast
difusió selectiva *f*
multicast
directori *m*
directory
DNS *m*
veg. sistema de noms de domini
domini *m*
domain
driver *m*
veg. programa de control

E
EDI *m*
veg. intercanvi electrònic de dades
emulació *f*
amulation
encaminador *m*
router
encaminament *m*
routing
encriptació *f*
encryption
encriptar *v tr*
encrypt, to
en línia *loc*
on line; on-line
enllaç *m*
link
ensaïmada *f*
veg. arrova

enviament múltiple *m*
cross-postings
error *m*
bug
sin. comp. brossa
escac *m*
sin. píxel
espai Gopher *m*
gopherspace
estació de treball *f*
work station
estació mestra *f*
master station
estació receptora *f*
receiving station
estació transmissora *f*
transmitting station
exploració *f*
sin. navegació
explorador *m*
sin. navegador
explorar *v tr*
sin. navegar

F
Fer clic *loc*
click, to
fibra òptica *f*
fiber optic
fitxer *m*
file
sin. comp. arxiu
fitxer mestre *m*
master file
fora de línia *loc*
off line; off-line
FTP *m*
veg. protocol de transferència de fitxers
FTP anònim *m*
anonymous FTP

G
GB *m*
veg. gigaoctet
gigabyte *m*
sin. gigaoctet
gigaoctel *m*
gigabyte
sin. gigabyte
sbl. GB
grup de discussió *m*
newsgroup
guardar *v tr*
veg. desat

H
hardware *m*
veg. maquinari
hiperenllaç *m*
hyperlink

hipermèdia *m*

hypermedia

hipertext *m*

hypertext

hostatge *m*

hosting

I

implmentació *f*

implementation

interactiu -iva *adj.*

interactive

intercanvi electrònic de dades *m*

electronic data interchange

sig. EDI

internauta *m i f*

internaut

internaut

sin. cibernauta

K

kB *m*

veg. kilobyte

kbit *m*

veg. kilobit

kbits *m*

veg. kilobit per segon

kilobit *m*

kilobit

sbl. kbit

kilobit per segon *m*

kilobit per second

sbl. kbits

kilobyte *m*

kilobyte

sin. kilooctet

sbl. KB

kilooctet *m*

sin. kilobyte

L

LAN *f*

veg. xarxa d'àrea local

llista de destinataris *f*

mailing list

Nota: Terme pendent d'estudi.

lloc web *m*

Website

localitzador uniforme de recursos *m*

uniforme resource locator

sig. URL

M

mapa de bits *f*

bitmap

maquinari *m*

hardware

sin comp. hardware

Nota: *Maquinari* es considera

preferent per a un ús divulgatiu adreçat al públic general, mentre que es recomana usar el manlleu hardware per a situacions d'àmbit internacional.

MB *m*

veg. megaoctet

Mbit *m*

veg. megabit

Mbitps *m*

veg. megabit per segon

megabit *m*

megabit

sbl. Mbit

megabit per segon *m*

megabit per second

sbl. Mbitps

megabyte *m*

sin. megaoctet

megaoctet *m*

megabyte

sin. megabyte

sbl. MB

memòria cache *f*

veg. memòria cau

memòria cau *f*

cache; cache memory

sin. comp. memòria cache

memòria intermèdia *f*

buffer

missatge *m*

message

mode de transferència asíncrona *m*

asynchronous transfer mode

sig. MTA; ATM

mòdem *m*

modem

Nota: El terme s'ha format a partir de l'anglès *modulator-demodulator*.

motor de cerca *m*

search engine

MTA *m*

veg. mode de transferència asíncrona multimèdia

multimèdia *adj.*

multimedia

N

navegació *f*

browsing; navigating

sin. exploració

navegador *m*

browser; navigator

sin. explorador

navegar *v intr*

browse, to; navigate, to

sin. explorar

node *m*

node

nom d'usuari *m*

username

O

octet *m*

byte

sin. byte

ordinador central *m*

host computer

P

pàgina inicial *f*

home page

pàgina web *f*

web page

pàgines blanques *f pl*

white pages

pàgines grogues *f pl*

yellow pages

passarel·la *f*

gateway

pirata *adj m i f*

hacker

Nota 1: Aquest és el terme que es fa servir habitualment en publicacions informàtiques; a vegades va acompanyat de l'adjectiu "informàtic" si el context ho requereix. No és el mateix que *criminal informàtic*, que és el que obté accés il·legal als ordinadors amb intencions delictives.

Nota 2: Terme pendent d'estudi.

pirateig *m*

hacking

Nota: Terme pendent d'estudi.

piratejar *v tr*

hack, to

Nota: Terme pendent d'estudi.

píxel *m*

pixel

sin. escac

Nota: *Píxel* s'ha format a partir de la forma anglesa *picture element*.

pont *m*

bridge

port *m*

port

programa client *m*

client software

programa de control *m*

driver

sin. comp. driver

programari *m*

software

sin. comp. software

Nota: *Programari* es considera preferent per a un ús divulgatiu adreçat al públic en general,

mentre que es recomana usar el manlleu software per a situacions d'àmbit internacional.

protocol *m*

protocol

protocol de control de transmissió *m*

transmission control protocol
sig. TCP

protocol de transferència de fitxers *m*

file transfer protocol

sig. FTP

Nota: També s'utilitza en minúscula: ftp.

proveïdor -a *adj. m i f*

proveider

proveïdor de serveis d'Internet *m*

Internet service provider

pujar *v tr*

upload, to

R

recerca *f*

sin. cerca

reprendre *v tr*

restart, to

rova *f*

veg. arrova

S

servidor *m*

server

servidor de correu electrònic *m*

e-mail server

sistema de noms de domini *m*

domain name system

sigs DNS

sistema operatiu *m*

operating system

software *m*

veg. programari

T

tallafoc *m*

firewall

TCP *m*

veg. protocol de control de transmissió

temps diferit *m*

batch processing

tertúlia *f*

chat

sin. comp. chat

Nota: El programari que en permet l'execució s'anomena *IRC* (sigla d'*Internet Relay Chat*).

U

URL *m*

veg. localitzador uniforme de recursos

V

videoconferència *f*

videoconferencing

virus *m*

virus

W

WAN *f*

veg. xarxa d'àrea estesa

web *m*

web; world wide web; WWW;

W3

sig. WWW; W3

Nota: El web fa referència al sistema i la web a la pàgina.

WWW *m*

veg. web

W3 *m*

veg. web

X

xarxa *f*

network; net

xarxa d'àrea estesa *f*

wide area network

sig. WAN

xarxa d'àrea local *f*

local area network

sig. LAN

sin. xarxa local

xarxa digital de serveis integrats *f*

integrated service digital network

sig. XDSI

xarxa local *f*

sin. xarxa d'àrea local

xarxa troncal *f*

backbone network

Nota: Terme que es troba pendent d'estudi.

XDSI

veg. xarxa digital de serveis integrats

Abreviacions

<i>m</i>	nom masculí
<i>f</i>	nom femení
<i>m i f</i>	nom masculí i femení
<i>f pl</i>	nom femení plural
<i>adj</i>	adjectiu
<i>v tr</i>	verb transitiu
<i>v intr</i>	verb intransitiu
<i>loc</i>	locució
<i>sin.</i>	sinònim
<i>sin. comp.</i>	sinònim complementari
<i>abr.</i>	abreviatura
<i>sig.</i>	sigla
<i>sbl.</i>	símbol
<i>veg.</i>	vegeu

Lo campanar de Lleida Revista setmanal il·lustrada

Reproducció facsimil d'una de les revistes aparegudes entre 1899 i 1901 que eren portaveus de les diferents tendències del catalanisme polític lleidatà. Fou una revista il·lustrada que destacava per la seva qualitat estètica i reproduïa les signatures dels principals autors de l'època de la restauració: Verdaguier, Guimerà i Narcís Oller, entre d'altres.

Institut d'Estudis Ilerdencs
Fundació Pública de la Diputació de Lleida

Cànon literari: ordre i subversió Actes del col·loqui internacional

Aplega les ponències del col·loqui que va tenir lloc a Lleida el març de 1996 i en el qual es debatia la teoria, la crítica i la història literàries al voltant del cànon. Noms com Jonathan Culler, Terry Eagleton, Joaquim Molas, Antoni Mari, Enric Bou i Leonardo Romero, entre d'altres, hi presentaren els seus textos.

Institut d'Estudis Ilerdencs
Fundació Pública de la Diputació de Lleida

El temporal perfecte

Sebastian Junger

Va ser el temporal del segle, les onades van superar els trenta metres d'alçada. Era l'octubre de 1991. Sebastian Junger ens porta fins al cor del temporal i ens descriu la història veritable d'una lluita de l'home contra el mar.

Edicions 62
"Llibres a l'Abast", 320

Pels camins de la Batalla de l'Ebre

La Terra Alta recorda enguany el seixantè aniversari de la Batalla de l'Ebre. Els ajuntaments de la comarca s'han dedicat des de fa dos anys a la construcció de l'anomenada Ruta de la Pau. Un projecte en què es vol implicar a totes les institucions catalanes.

JORDI PRADES

Les Terres de l'Ebre són formades per les quatre comarques més meridionals del Principat: la Terra Alta, la Ribera d'Ebre, el Baix Ebre i el Montsià. Aquest territori, cruïlla dels Països Catalans, va viure fa seixanta anys els esdeveniments més tràgics de la guerra civil, la Batalla de l'Ebre, la qual va ser el principi de la fi de la contesa, perquè l'exèrcit de la República no va aconseguir els objectius claus de l'atac. L'ocupació de Gandesa, important nus de comunicacions entre Catalunya, València i Aragó, i el progressiu avançament de les tropes terra endins per guanyar terreny i anul·lar la pressió de l'exèrcit franquista sobre València.

Si avui passegem per les Terres de l'Ebre hi descobrirem els escenaris de la Batalla i la pau que ara els envolta; la bellesa de les muntanyes on es va decidir la sort de la República; el riu, majestuós, recuperat per a la navegació turística; els edificis singulars, alguns dels quals encara conserven l'impacte de les bombes; els monòlits i monuments aixecats pels veritables protagonistes de la guerra, els soldats, en record dels companys que hi van lluitar i de la població civil que hi va morir; les vinyes, els olivers i els ametllers, que continuen donant el fruit que va servir als combatents per saciar la fam i la set durant les constants escaramusses d'ambdós bàndols... Visitar les Terres de l'Ebre, i especialment la Terra Alta, és endinsar-se a la Catalunya que un dia va viure la batalla més sangant de la guerra

i que avui perdona, sense oblidar, els fets al voltant del que ara se'n diu la Ruta de la Pau.

Posicions d'ambdós exèrcits i principi de la batalla.

La Batalla de l'Ebre va començar el dia 25 de juliol de 1938 a un quart d'una de la matinada. El gener del mateix any, les tropes republicanes havien abandonat Terol, s'havien retirat del front d'Aragó i havien passat a l'esquerra de l'Ebre. Va ser un cop molt dur per a l'exèrcit popular, que veia en el riu la possibilitat de recuperar-se, de contraatacar i d'equilibrar uns fronts que els eren cada dia més desfavorables. Durant els mesos anteriors a l'operació les millors unitats de

l'exèrcit republicà van preparar-se per a la batalla: es va constituir l'exèrcit de l'Ebre, coordinat pel valencià Vicent Rojo i dirigit per Juan Modesto, i que era format pel V Cos d'Exèrcit, a les ordres d'Enrique Líster, el XII Cos d'Exèrcit, dirigit per Etelvino Vega i el XV Cos d'Exèrcit, amb Manuel Tàgüena al davant.

Durant la primera setmana de la batalla van passar el riu 100.000 homes, 27.000 dels quals eren membres de la Lleva del Biberó, anomenada així perquè els seus integrants tenien de disset a divuit anys. Dels vint punts de pas i escaig, els més importants eren Mequinensa i Faió (Franja de Ponent), pel sector nord; Flix, Garcia, Móra

Vista de Miravet amb el castell que el domina. Per aquest punt van travessar el riu les tropes republicanes.

El llaüt 'Verge de la Cinta' és l'únic que encara navega per l'Ebre. Els soldats republicans van utilitzar barques com aquesta durant la Batalla.

JORDI PRADES

la Nova, Miravet i Benifallet pel sector central; i Amposta, pel sector sud. El factor sorpresa va fer que els "fills de Negrín" (cap del govern republicà) tinguessin èxit en tots els punts de pas excepte a Amposta, on el cos d'exèrcit marroquí, que a les ordres de Juan Yagüe ocupava tot l'arc dret de l'Ebre, de Mequinensa a mar, va rebutjar l'atac. La composició de tots dos exèrcits es va modificar en les diverses fases de la batalla, en la qual van intervenir uns 150.000 homes de cada bàndol. En foren els caps franquistes més destacats Rafael García Valino, Camilo Alosa Vega, Fernando Barrón, Manuel Coco, Alfredo Kindelán (de l'exèrcit de l'aire) i el general Franco.

El dia 26, a primera hora del matí, tots els pobles de la ribera i els cims de la Serra de Pàndols i de Cavalls foren ocupats pels republicans, que van continuar avançant

fins a la Pobla de Massalua, la Farellera i les Camposines, Corbera d'Ebre, Vilalba dels Arcs i Gandesa. L'acció de l'aviació franquista va ser determinant dels primers moments de la batalla, perquè va hostilitzar els republicans, sense protecció aèria fins dies més tard, i va aconseguir d'estabilitzar el front impedit que l'exèrcit popular rebés prou reforços a través dels ponts que, destruïts de dia per milers de bombes, es bastien novament de nit. L'esbotzament dels embassaments de Tremp i Camarasa, que féu pujar el nivell i el corrent del riu, també va afectar els plans de l'exèrcit de l'Ebre.

Les tropes republicanes van haver d'arribar a Gandesa a peu, cansades i mancades de prou artilleria per a conquerir la vila. La resistència franquista no va poder ser vençuda, fet que va decidir la fixació del front a uns quatre-cents metres de Gandesa. Des del Puig

de l'Àliga, anomenat Pic de la Mort pels franquistes i Turó del Gra pels soldats internacionals, es pot veure l'escenari dels combats dels primers moments. "Recordo els bombardeigs i com ens amagàvem, atemorits i amb ganes de fugir de la guerra", diu Cinta Prades, que tenia catorze anys quan el front va instal·lar-se a Gandesa. Uns dies després la població civil fou evacuada a Batea, Caseres, Calaceit i altres municipis de la rereguarda. Encara havien de passar més de tres mesos perquè els veïns recuperessin la casa, saquejada en el millor dels casos, o destruïda. La mateixa situació es va repetir als sectors septentrional i meridional del front. Tagüena va obrir una bossa de quinze quilòmetres entre Mequinensa i Faió; al sud de Gandesa, la penetració republicana es va tallar a l'alçada de Benifallet. L'arribada de reforços franquistes va fer canviar el signe de la batalla.

L'estabilització del front i la guerra de desgast.

La batalla va entrar en una nova etapa marcada per l'acceptació del repte de l'exèrcit de l'Ebre per Franco, que hi va concentrar les forces, fet que va tenir pèssimes conseqüències per a tots els combatents. Les millors unitats de tots dos bàndols van fortificar les oposicions en un espai molt reduït, que impedia les operacions tàctiques i limitava les accions de les tropes en la guerra de desgast, que per primera i única vegada va aplicar-se, durant la guerra, a la Batalla de l'Ebre. La consigna de l'exèrcit de l'Ebre era repetida constantment pels caps militars i pels comissaris polítics, la majoria comunistes: "Resistir, resistir, resistir". Només la força de voluntat dels combatents i les mesures disciplinàries (habitualment l'afusellament) van fer que cap unitat no perdés ni un pam de terreny sense veure-s'hi totalment obligada. Les forces de xoc i d'assalt van protagonitzar els cruentos combats que van tenir lloc des de l'agost al novembre. La bossa de Faió i de Mequinensa va ser la primera a perdre's, els dies 6 i 7 d'agost. En acabat la lluita va passar a la Serra de Pàndols (del 9 al 19

Monument a la Pau a la Punta Alta. Es troba a la cota 705 de la Serra de Pàndols, al terme del Pinell de Brai.

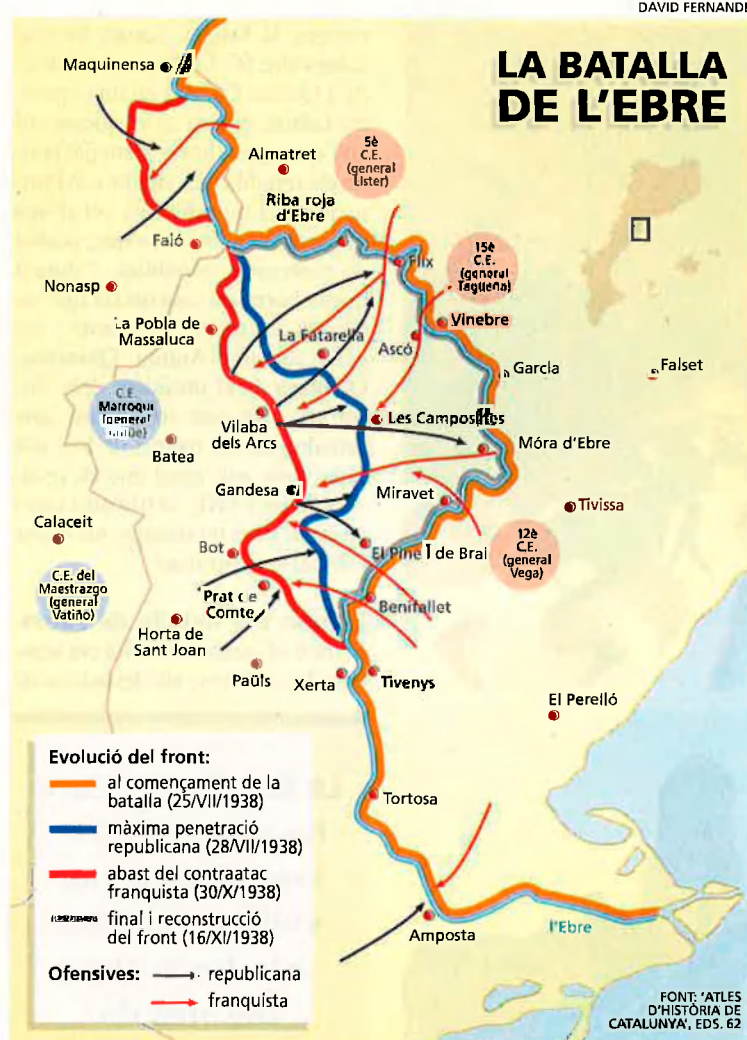

JORDI PRADES

d'agost); al vèrtex Gaeta, entre la Fatarella i Vilalba dels Arcs (del 19 al 27 d'agost), a la cruïlla dels Quatre Camins, la vall de Canyelles, Corbera d'Ebre i la Serra de la Vall (del 3 al 13 de setembre) i a la cruïlla de les Camposines (del 18 de setembre al 14 d'octubre). El setge republicà de Gandesa es va acabar el dia 1 de novembre, cent dies després del començament de la batalla. Les dates evidencien la duresa dels combats: el cos d'exèrcit del Maestrat, amb García Valino de general, va sumar-se a l'ofensiva franquista el 3 de setembre, però tot i aquest reforç van caler trenta-set dies per a avançar set quilòmetres, dels Gironesos i Corbera d'Ebre a les Camposines. Desenes de milers de soldats, tant republicans com franquistes, van morir sota la major concentració de foc d'artilleria i d'aviació que mai s'hagués llançat a Catalunya. A les muntanyes els soldats lluitaven sense descans, i una mateixa posició es perdia i recuperava fins a cinc vegades en una mateixa jornada. L'aviació republicana, que des de final de juliol s'havia concentrat a l'Ebre, lluitava amb 150 aparells, la majoria de fabricació soviètica (les cèlebres *mosques*, *rates* i *nataxes*) contra 130 avions feixistes, els primers dies, i 300 més tard, entre els quals es destacaven els de la legió Cóndor (bombarders Junker i caces Messerschmidt i Heinkel).

“A l'aire vivíem les batalles des d'una perspectiva diferent”, explica Simó Fiestas, pilot d'un *chato* de les Forces Aèries de la República Espanyola (FARE). Fiestas recorda les missions en què va participar. “Metrallament de les línies enemigues, combats aeris, atacs en massa”. Hi va haver jornades en què es van llançar fins a mil tones d'explosius des de l'aire, en què desenes d'avions feien tres serveis diaris, buidant una càrrega mortal, una pluja de foc “durant el temps que permetia l'autonomia de l'aparell, que era d'uns set quarts”. A l'Ebre es van assajar totes les tàctiques de vol i d'atac aeri, moltes de les quals s'aplicaren després a la Segona Guerra Mundial.

Malgrat l'important paper de l'a-

viació, Fiestas desmitifica l'aspecte aeri de la batalla i en dona el protagonisme a l'artilleria. A les muntanyes, les armes més utilitzades foren els morters, les granades de mà i les bales explosives. Els atacants utilitzaven aquest armament quan les bateries i més peces artilleres havien batut la cota a conquerir durant quatre hores. Llavors es llançava una companyia a l'assalt, que aconseguia l'objectiu o era anihilada. Milers de soldats van morir a Pàndols, on hi ha el Monument a la Pau, erigit per l'Agrupació de Supervivents de la lleva del Biberó-41 en memòria de tots els combatents de la Batalla de l'Ebre. La Punta Alta o cota 705 és avui una talaia perfecta per a albirar el Pinell de Brai, Corbera d'Ebre, Ascó o Tortosa i, en dies clars, des del Delta de l'Ebre al Pirineu. El monument domina els penya-

segats, com el cub de pedra que té esculpit al centre el colom de la pau, que vola en una cavitat del dau que simbolitza el sol d'un nou dia. En una altra cara del cub es pot llegir un tràgic poema de Correig Massó.

La Punta Alta és un nom mític per a qui coneix la batalla, també ho són els de Quatre Camins i de la Punta Targa: es tracta de dos turons separats per poc més de tres-cents metres on va produir-se la més gran desfeta del Terç de Requetès de Nostra Senyora de Montserrat, format majoritàriament per ex-republicans que van canviar de bàndol (gairebé cada nit hi havia soldats que travessaven el front i se sumaven a les forces franquistes). “El dia 5 d'agost vaig arribar a Quatre Camins, després de travessar Espanya amb tren, des d'Extremadura a Bot, en un vagó

JORDI PRADES

Dalt, Jaume Escudé, col·leccionista de material bèl·lic escampat per les terres de l'Ebre durant la batalla, que prepara una exposició amb motiu del 60è aniversari.

A sota, Jesús Pedrola, pintor i l'únic habitant del Poble Vell, on ha restaurat una casa on passa algunes temporades.

de bestiar", explica Antoni Ferré. Aquest gandesà de vuitanta-vuit anys es va incorporar al Terç durant la guerra. "A Quatre Camins hi vaig estar, de primer, dinou dies. Després vaig estar a Pàndols i també en alguns altres punts del front, fins que em van ferir al braç [mostra la cicatriu d'una bala] durant els quatre mesos que vam tardar per avançar des de Vilalba a Móra d'Ebre per ocupar el que els rojos havien guanyat en quatre dies", explica. I continua: "Quatre Camins va ser un desastre. La trinxera era un infern, no podíem sortir ni per fer les necessitats, tot el que menjàvem era enllaunat, teníem molta set i calor... Sort del vi, que anàvem a buscar a Vilalba". Dels 800 soldats del Terç que van co-

mençar la batalla, només en van sobreviure 60. La majoria van morir a Quatre Camins en una operació fallida: el Terç es va quedar sol en l'atac que s'havia plantejat contra els republicans, situats a la Punta Targa. La desfeta va ser d'una magnitud tan increïble que, acabat el contraatac republicà, "durant quatre hores els vam deixar que retiressin els morts i els ferits", segons recorda Antoni Quintana. Quintana és el president dels "biberons" que van sobreviure, que actualment són menys de tres mil i que cada any, igual que els aviadors de les FARE, es troben a Gandesa per retre homenatge als morts i deixar-ne testimoni.

El món i la Batalla de l'Ebre. Mentre el camp de batalla era sembrat de cadàvers, als despatxos de

La Batalla de l'Ebre ha estat una fita ineludible en les vides de la gent a la Terra Alta. Després de 60 anys, perdura en la memòria.

la República i dels governs occidentals l'ambient era carregat de suor freda i, fins al darrer moment, d'esperança. L'aferissada resistència de l'exèrcit de l'Ebre s'anava vençant per esgotament de les tropes i perquè les possibilitats d'obtenir una pau negociada s'anaven diluint. El sacrifici dels milers de morts, convertits en carn de canó, només s'explica per la necessitat que tenia la República, presidida per Azaña, d'implicar en el conflicte França i Anglaterra que s'havien mantingut neutrals davant la desvergonyida actitud del feixisme alemany i italià, que ajudaven Franco. En aquest context va fer-se la darrera assemblea general de la Societat de Nacions, just després de la conquesta de

Corbera d'Ebre, i la conferència de Munic, que va imposar la política d'apaivagament i va permetre a Hitler l'ocupació de Txecoslovàquia, anterior a la invasió de Polònia, que va iniciar la Segona Guerra Mundial.

Després dels acords de Munic va començar a minvar l'ajut que Stalin donava a la República i la Unió Soviètica va iniciar un apropament a Alemanya que acabà amb la signatura del pacte de no-agressió entre tots dos països, a l'esquena de la resta d'Europa. El 21 de setembre, Negrín va anunciar a Ginebra la retirada dels brigadistes internacionals, acordada pel Comitè de No-Intervenció que blocava l'ajut material i humà a la República. La XV Brigada fou la darrera que va participar en la Batalla de l'Ebre, el dia 22. En el combat va morir el fill de l'escriptor Ring Lardner, un dels darrers nord-americans voluntaris. La XV Brigada ja havia perdut abans alguns combatents excepcionals a Gandesa, com ara Robert Hale Merrimann, el cap del batalló Lincoln, en el qual es va inspirar Ernest Hemingway per escriure *Per qui toquen les campanes*. El personatge de la novel·la, Robert Jordan, va arribar a la pantalla gran representat per Gary Cooper. La seva esposa, al llibre Maria i al cinema Ingrid Bergmann, va ser l'única dona que va combatre al batalló Lincoln.

"La llista de personatges cèlebres que van intervenir en la batalla seria inacabable —explica Jaume Escudé, professor de primària al Pinell de Brai, estudiós de la batalla i col·leccionista de material de guerra escampat per la Terra Alta—: Louis Clive, descendent del primer virrei de l'Índia; Haden Guest, fill d'un lord laborista; Mark Millmann, cap del batalló anglès; Arthur London, escriptor txec dissident de la Primavera de Praga; Walter Ulbrich, més tard president de l'ex-RDA; Jawaharlal Nerhu, qui després va ser el cap del govern indi, i Indira Gandhi, la seva filla; Von Toma, ajudant de Rommel al nord d'Àfrica; Walter Warlimont, assessor de Hitler; Robert Cappa, fotògraf de l'agència Magnum; Elya Erenburg, periodista so-

viètic; Hemingway mateix, un dels últims a passar el riu durant la retirada". D'altra banda, el 35% dels 100.000 brigadistes i escaig que van participar en la guerra eren jueus, que s'enfrontaven als 100.000 voluntaris alemanys, italians, portuguesos i francesos que ajudaven Franco.

El cos d'exèrcit del Maestrat va arribar a l'Ebre el 3 de novembre, després d'assaltar la Serra de Cavalls i les últimes cotes de la de Pàndols, dominades pels republicans. En la darrera fase de la batalla, les tropes franquistes van utilitzar 9.000 tones de projectils d'artilleria i 8.000 tones de bombes d'aviació. La pèrdua de Móra la Nova i del cim de la Picossa van fer que l'exèrcit de l'Ebre es retirés del front, que només es va mantenir per la nevada que hi va caure i que contrastava amb la intensa calor dels mesos d'estiu. Ascó i Riba-roja d'Ebre es van perdre els dies 15 i 16 de novembre i, finalment, el que restava de l'exèrcit popular va passar el riu per Flix. Els republicans van volar el pont el dia 16, a tres quarts de cinc de la tarda, després de replegar-se per l'únic punt de pas utilitzable. La batalla havia acabat després de 115 dies infernals que van causar més de 100.000 baixes, entre morts, ferits i presoners.

Per més que aquest és un dels punts més controvertits, les darreres publicacions sobre la batalla quantifiquen les baixes de la següent manera: morts, 30.000 de republicans i 20.000 de franquistes; ferits, 20.000 de republicans

i 15.000 de franquistes; presoners, 15.000 de republicans i 6.000 de franquistes. Potser, i tal com diu el pilot Fiestas, "no calia passar per allò, perquè com totes les batalles i com totes les guerres, va ser inútil".

Els camins emocionals de la Batalla.

Particularitzar ens dona l'oportunitat de conèixer l'aspecte humà de la Batalla i d'anar més enllà de la Ruta de la Pau. Escriptors, pintors, fotògrafs i entitats culturals s'han interessat per recordar-los, més encara enguany, amb motiu del seixantè aniversari. És el cas d'Estanislau Torres, autor de tres llibres sobre la batalla i la Terra Alta. També ho és dels artistes que van donar vida a l'*Abecedari de la Llibertat*, format per escultures de les lletres de l'alfabet i poemes i inspirat en el poble vell de Corbera d'Ebre, destruït durant la guerra, declarat lloc d'interès històric per la Generalitat el 1993 i que es vol convertir "en un monument a la Pau", segons l'alcalde, José Luis Gamero. L'escola taller la Montera, que rep el nom del turó que el poble ocupa, ha restaurat l'indret no fa gaire i l'ha convertit en un punt de referència obligada. També s'han de veure, a banda dels escenaris de la batalla, alguns indrets a Gandesa, el balneari de la Fontcalda i el camí verd de la Vall de Safan, el monòlit que recorda el lloc des d'on Franco va dirigir la batalla, situat al Coll del Moro; el celler cooperatiu, obra excepcional de Cèsar Martinell; el nucli antic i el carrer de Serrano Suñer, qui va ser ministre d'Afers Estrangers

JORDI PRADES

de Franco. Al Pinell de Brai es destaca la "Catedral del Vi", també construïda per Martinell, amb ceràmiques de Xavier Nogués, i que va ser parcialment mutilada durant la batalla; a Vilalba dels Arcs es pot veure el museu del Camí de Sant Jaume de l'Ebre... A cada racó, hi trobarem una mostra del passat; un recorregut per la Serra de Cavalls, darrer punt on es va desfer el front, és un bon exercici de reflexió que permetrà a cadascú d'extreure les seves conclusions dels fets.

Interior de l'església de Sant Pere, al Poble Vell de Corbera d'Ebre, dit també la Montera. Corbera va ser destruït durant la guerra i la Generalitat el va declarar lloc d'interès històric l'any 1993.

Jordi Prades

Això era i no era

Pasqual Alapont

Robert i Guillem entren de nit a la biblioteca per recuperar un anònim que han escrit contra la bibliotecària. Però la seua imaginació es dispara i els personatges dels llibres els causen més d'un sobresalt.

Bromera

"Micalet Teatre", 10

Fatum

Wenceslau Ventura

L'escriptor Wenceslau Ventura, nascut a Xàtiva i llicenciat en Filologia Francesa, ha col·laborat en les revistes *Babel* i *Mà d'Obra*. Fins ara ha publicat les obres de poesia *Vaixells a Copenhagen* i *Sensòrium*. També ha traduït *Opiario*, de Fernando Pessoa.

Denes 10 Editorial

"Edicions de la Guerra & Café Malvarrosa", 35

Ara sí que t'has refredat!

Pasqual Alapont

A voltes Ferran es creu que és una granota i es passa el dia xafant tolls d'aigua. Ara el pobre s'ha refredat i no pot anar a escola, però això a ell el preocupa ben poc perquè així podrà jugar tot el dia. Amb il·lustracions de Rosanna Crespo i Quique Soler.

Edicions del Bullent

"Cavallet de mar", 9

JAUME SELLART

"Tarragona ha de fer créixer més el turisme"

Josep Mariné, president de la Diputació de Tarragona, afirma que les comarques del sud de Catalunya han de fer créixer encara més el seu potencial allà on l'agricultura no és rendible.

Josep Mariné, seixanta-dos anys, és president de la Diputació de Tarragona des del 1993, i n'havia estat vice-president dos anys abans. Militant convergent, va portar les regnes del partit a la demarcació durant sis anys. És també l'alcalde de l'Alforja, on va néixer, i la seva feina (agent comercial) va procurar-li un coneixement exhaustiu de la demarcació, per les terres de la qual aposta, atès el seu potencial turístic i industrial. Mariné considera que la tasca de les diputacions és imprescindible i que la seva coordinació amb els consells comarcals podria facilitar la feina als municipis més petits. Sense pronunciar-se en la polèmica dels transvasaments de l'Ebre, afirma que, si s'ha de tocar l'aigua, ha de ser sempre amb el beneplàcit dels afectats.

—*Quina és la raó de ser d'una institució provincial com la Diputació, quan hi ha duplicació administrativa dels Consells Comarcals, posem per cas?*

—Les diputacions han variat molt des dels anys 60 o 70. Actuacions i prioritats han canviat adaptant-se a les noves necessitats. Els anys 80 les diputacions deixen d'ocupar-se de qüestions com ara la sanitat o l'agricultura i les transfereixen a la Generalitat, que així pot adaptar polítiques respecte a aquests àmbits. Què resta, doncs, per a les diputacions? La possibilitat de dedicar-se més als municipis, prioritzant els més petits, per facilitar-los la feina diària.

—*Com es conjuga aquesta tasca, cohabitant amb consells comarcals?*

—La diputació com el consell comarcal és una institució de segon grau i cadascuna necessita l'altra per satisfer les necessitats bàsiques dels municipis, que han anat expandint les seves funcions des de l'arribada de la democràcia. Les diputacions han fet coses molt positives en el decurs de la seva història; tinguem en compte que són representacions territorials. No podem esborrar una institució com si tota la seva feina hagués estat nefasta. No ha estat així. Han fet, fan i faran coses molt positives, i això és el que s'ha de demanar als

municipis. Mira, per exemple, no hi ha poble de l'àrea de Tarragona que no tingui casal cultural, i això és gràcies a una política de subvencions de la Diputació. I com aquest, podria dir-ne molts. Els ajuntaments no disposen de les infraestructures bàsiques per a atendre totes les seves necessitats.

—*Es diu que l'existència paral·lela de dues administracions, diputacions i consells, pot afavorir la picaresca i fins i tot la corrupció.*

—Corrupció, n'hi ha a tot arreu, des que el món és món. Hi ha corrupció entre els advocats, els metges, la clerecia, els sindicats. El que passa en l'administració és que aquesta corrupció —en aquests moments de menor entitat que no pas la que hi havia abans— se sap, arriba a ser pública. Però pel fet que hi hagi una poma podrida, no podem dir que ho siguin totes.

—*La poma podrida podria ser, en el nostre cas, l'anomenat cas Priorat?*

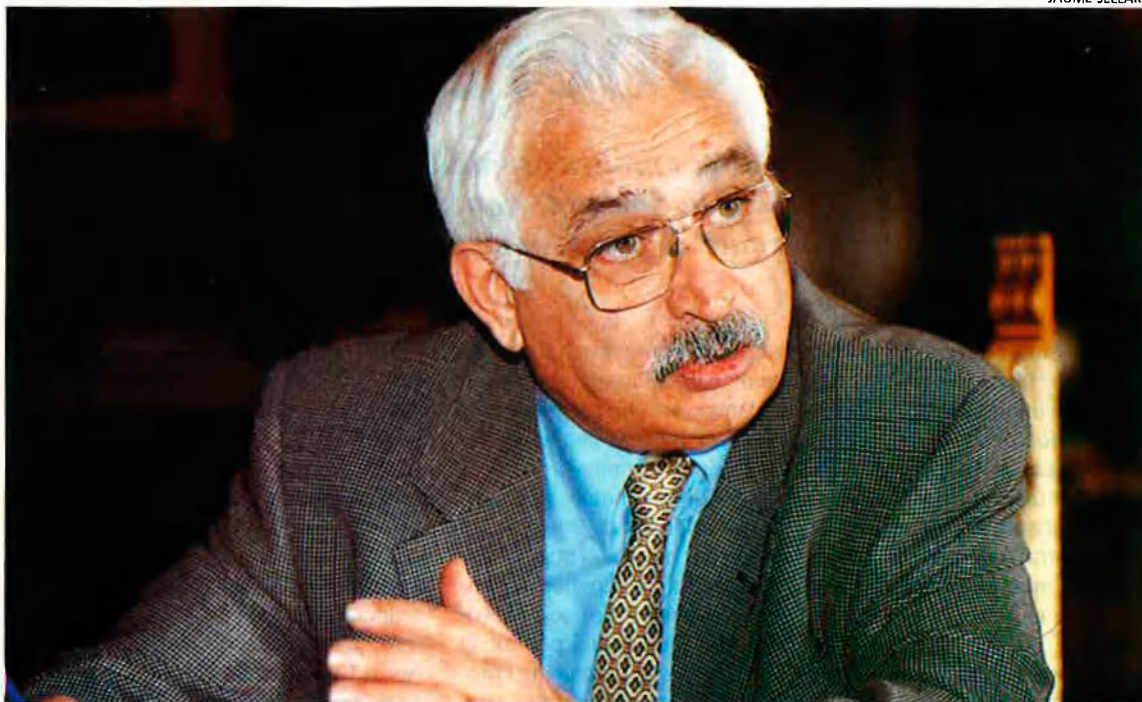
—El cas Priorat, el conec poc, no en puc dir gran cosa. Pot haver-hi hagut irregularitats, de caire administratiu fonamental, no en dubto, però no crec que es tracti precisament de corrupció. Del que estic se-

gur, això sí, és que ningú no ha pogut canviar-se l'americana, perquè se n'hagi comprada una de nova amb diners del consell.

—*El Priorat, la Terra Alta, el Montsià, la Ribera d'Ebre, estadísticament són de les comarques més empobrides de Catalunya. El sud també existeix a Tarragona?*

—Jo no crec que sigui cert això de les més empobrides. La gent de les comarques de l'Ebre tenen de tot per a tirar endavant, unes grans possibilitats. Però ells mateixos han d'adonar-se'n. Generalitat i Diputació ens hi hem abocat molt per fer-hi inversions: l'eix de l'Ebre, la navegabilitat, la possibilitat d'oferir aigua per a la indústria, un potencial turístic per explotar... Crec que moltes coses ja són fetes, però qui ha de pescar és la gent d'allà baix. No podem pensar tothora en subvencions. Ara és quan comença a entrar una mica la iniciativa privada, i és el que fa falta, tant entre la gent d'allà com de fora.

"L'aigua és de tothom, però jo no entendria un transvasament de l'Ebre a Castelló si hi ha indrets de Tarragona o de Catalunya que requereixen més volum d'aigua."

"No hi ha poble de l'àrea de Tarragona que no tingui casal cultural, i això és gràcies a una política de subvencions de la Diputació. Els ajuntaments no disposen de les infraestructures bàsiques per a atendre totes les seves necessitats"

—*Les terres de l'Ebre tenen la sensació, quasi tradicional, que només compten per l'aigua. Ara es parla de més transvasaments, cap a les comarques de la Plana, per exemple.*

—Dels transvasaments de l'Ebre, podria dir-ne quatre frases que quedarien molt bé i serien molt demagògiques i populistes, perquè és un tema prou complex. Crec que l'aigua és un bé de tothom. Però si ha de sortir d'enlloc, la gent afectada n'ha d'estar convençuda pels seus propis raonaments. I hauria de ser sempre amb un estudi previ i exhaustiu —per a evitar una major regressió del Delta de l'Ebre, posem per cas—. Ara, el que jo no entendria seria un transvasament a Castelló, si hi ha indrets de Tarragona o de Catalunya que requereixen més volum d'aigua.

—*Com es conjuga la voluntat de fer de Tarragona un indret turístic de primer ordre amb l'existència de quatre centrals nuclears i un dels complexos petroquímics més grans d'Europa?*

—Jo crec que això s'ha fet gràcies als ciutadans i a un alt grau de consciència en la cultura de la seguretat. I diré més. No crec que trobeu cap més indret on alcaldes i regidors estiguin més sensibilitzats pel que fa al medi. La gent de Tarragona es desperta cada matí molt tranquil·la. El Port Aventura és a tocar del polígon petroquímic i això ha estat possible gràcies a la voluntat de les administracions, però també del suport dels ciutadans de Tarragona.

—*Els municipis que limiten amb les nuclears es queixen de l'efecte pernicios que tenen, perquè en depenen i, quan les centrals desapareixen, es queden sense res. No caldria compensar-los-en més, aquests municipis?*

—Un cop deixat de percebre el canó energètic, les centrals nuclears, amb el canvi d'impostos, s'han vist obligades a pagar més. La diferència és que aquests pagaments no beneficien les poblacions que tenen cen-

trals nuclears. Crec que seria necessària una altra manera de repartir aquests diners de manera, posem per cas, que aquests municipis poguessin diversificar la indústria i afavorir l'ocupació. Però això no és problema de les nuclears, sinó del repartiment dels impostos que aquestes paguen.

—*Unió de Pagesos alertava fa poques setmanes que el camp català perd pagesos. Tarragona corre cap a una bipolaritat entre indústria i serveis?*

—Crec que Tarragona ha de fer créixer encara més el seu potencial turístic. I reconeixem un període recessiu de l'agricultura. Cada municipi s'ha d'espavilar, si l'agricultura no és rendible; el que no podem fer és estar a l'espera de subvencions contínuament. I els pobles petits són necessaris per a constituir els nostres pulmons verds. Crec que, aquí, el turisme rural hi té molt a dir.

—*Fa anys que correu per Tarragona: alcalde de l'Alforja, diputat provincial, parlamentari, vice-president de la diputació, i ara president... Com ha canviat la demarcació?*

—Crec que hem fet una Tarragona nova. Ara arribo a un poble i hi faig sempre la mateixa consideració: que la gent recordi com era tot fa vint anys: hi havia municipis sense aigua corrent, o sense electricitat o telèfon. Les necessitats bàsiques s'han cobert i, si no ens aturen, d'aquí a cinc anys fins i tot tindrem els campanars de tots els pobles de Tarragona restaurats. Es clar que queden moltes coses per fer, però de bàsiques, no. Crec que podem dir que per a aquesta demarcació hi ha un futur molt esperançador, hi ha iniciativa, la Diputació s'ha implicat molt en la promoció turística tant a l'exterior com fins i tot a l'interior, la indústria tira endavant, hi ha un munt de projectes per enllestir i que poden ser molt rendibles.

Lali Cambra

El futur és obert

El Grup de Fundacions FUS és una de les moltes organitzacions del país que dona suport al Fòrum Català per a Repensar la Societat. Aquest Fòrum invita tothom qui vulgui participar-hi a imaginar alternatives per a un sistema que se'ns presenta sovint com el millor possible.

El final de la guerra freda va esvair la política de blocs i va allunyar el perill d'un conflicte nuclear mundial. Però l'eufòria va durar poc. L'estratègia d'enfrontament bipolar ha estat substituïda per un enfrontament multipolar amb conseqüències tan violentes com la guerra dels Balcons, posem per cas. Pel que fa a les idees, s'imposa amb força al món occidental el pensament únic.

Aquest corrent intel·lectual no és completament nou (té per base el conservadorisme), però la desaparició del sistema alternatiu al capitalisme li dona arguments per a afirmar que l'única via possible és el neoliberalisme, que accentua la llibertat individual (econòmica) i deixa de banda la igualtat, amb totes les implicacions negatives que en resulten en tants d'àmbits socials.

Objectius del Fòrum. Martí Olivella, del Centre per a la Innovació Social, sosté que el pensament únic vol imposar que només hi ha una manera correcta, universal i definitiva d'organitzar l'economia, la política, la cultura, les relacions entre cultures o les relacions

amb la natura. En definitiva que no hi ha res a innovar socialment i que, quan hom deixa d'intervenir-hi, sorgeixen espontàniament el mercat lliure, la democràcia i els drets humans".

Segons Martí Olivella mateix, el Fòrum Català per a Repensar la Societat vol contribuir a revisar aquestes suposades evidències suscitant i fent conèixer pensaments, valors, regles de joc, experiències diferents que, aquí i per tot el món, demostrin que hi ha camins i models d'organització social més equitatius i més sostenibles. "L'objectiu és —diu— d'ajudar a obrir aquest ventall d'opcions contra el pensament únic. Però, tan important com això, és generar una dinàmica social que porti a assajar aquestes opcions per dur-les a terme. El Fòrum vol facilitar la coneixença i la interacció d'uns quants centenars de persones i entitats d'àmbits diferents, i també posar a l'abast del gran públic, amb la complicitat dels mitjans de comunicació, aquestes opcions alternatives per a un món més responsable i solidari".

El Grup de Fundacions FUS dona, entre moltes més entitats, ple suport al Fòrum perquè, en paraules del seu di-

rector, Jordi Porta, vol pensar la globalitat i vol gestionar la complexitat. "Pot servir per aprofitar i fer visible molta investigació que es fa al nostre país i que no té prou repercussió social, per fer aflorar noves propostes que fins ara no s'han produït".

Desenvolupament d'un projecte. Els antecedents del Fòrum vénen del 1992 quan es crea Eco-Concern, Associació per a la Innovació Social. Aquesta Associació edita l'any 1995 *Propostes Innovadores per Repensar l'Economia* i l'any següent, el 1996, inicia el projecte Repensar la Societat organitzant a Barcelona la Trobada de l'Aliança per un Món Responsable i Solidari (<http://www.echo.org>). La Trobada es repeteix el 1997, però aquesta vegada en connexió simultània, via Internet, amb set ciutats: Barcelona, Sao Paulo, Alger, Kigali, Bangalore i més.

El projecte iniciat l'any anterior avança i comença la preparació del Fòrum Català per a Repensar la Societat. L'assemblea constituent és el 31 de gener de 1998, i neix amb seixanta-vuit convocadors i trenta entitats.

CENTRE PER A LA INNOVACIÓ SOCIAL

Durant la primera meitat del l'any es desenvolupa una campanya de difusió amb algunes presentacions, i així, el dia 29 de maig, els convocadors ja eren vuitanta-set, les entitats adherides seixanta-vuit i cent vuit inscrits amb un total de cent quaranta propostes.

En resposta a la demanda dels participants, el nou termini d'inscripció al Fòrum és ara el dia 31 de juliol, amb temps fins el 30 de setembre per a presentar propostes. A partir d'aquesta última data, els inscrits a cada fòrum temàtic (política, economia, salut, religió, territori, etc.) rebran les propostes dels altres perquè les puguin estudiar i valorar. A més, es posen en marxa fòrums transversals que recullen les propostes dels àmbits temàtics segons que es tracti d'experiències, regles de joc o valors innovadors.

El Fòrum Català per a Repensar la Societat ha fet diverses presentacions durant la primera meitat de l'any (pàgina esquerra). El 29 de maig, els convocadors eren 87 (dalt) i les entitats adherides 68.

Destinació de les propostes. El procés culminarà del 16 al 18 d'abril del 1999 amb la Trobada General del Fòrum, amb sessions obertes al públic i reunions dels Fòrums Temàtics i dels Fòrums Transversals. Aquesta fita no serà pas un final, ans tindrà una continuïtat ja prevista. En primer lloc, es traduiran les propostes triades al castellà, anglès i francès i s'editaran, com a dinàmica intercultural que permeti de contrastar-les amb les dels altres indrets. En segon terme es plantejaran estudis de viabilitat de les propostes que el Fòrum consideri més interessants. Finalment, es prepararan edicions multimèdia per posar a l'abast del gran públic les propostes selecciona-

des. Les dues primeres línies de treball es duran a terme el 1999 i la darrera entre el 2000 i el 2001.

Aplicació pràctica? Una de les qüestions centrals després del Fòrum és si tot aquest esforç d'imaginació dels col·lectius i individus que hi hauran participat tindran cap utilitat pràctica a l'hora de resoldre casos concrets, especialment, per part de les administracions responsables de la política pública. Pel que fa a aquesta qüestió, Martí Olivella assenyala que no s'adreçaran especialment als poders institucionals: "Tot el que fem i totes les propostes són públiques. Es podran consultar per Internet i es difondran. Tothom qui vul-

gui pot inspirar-s'hi, pot connectar amb els autors, pot aconseguir els documents de referència. Si les propostes recollides són bones, si tenen suport social i si responen amb intel·ligència a problemes habitualment insolubles, aleshores, les administracions hauran de demostrar la seva permeabilitat o, en cas contrari, perdran legitimitat".

Albert Punsola

FUS Grup de Fundacions

Provença, 234
08037 Barcelona
Tel. 93 458 87 00 — 93 458 30 04
Fax 93 458 87 08 — 93 458 87 10
fbfill@fus.org

Com participar en el Fòrum Català per a Repensar la Societat

Hi ha dues maneres de participar-hi:

-Inscrivint-s'hi (data límit: 31 de juliol)

La inscripció individual vol dir:

- rebre totes les propostes presentades als fòrums —temàtics i transversals (novembre);
- llegir i tornar la valoració de les propostes del fòrum temàtic (novembre-gener);
- participar en les reunions del fòrum temàtic i en la Trobada del Fòrum (abril 1999);
- rebre un informatiu trimestral (*ViaFòrum*).

-Presentant propostes (data límit: 30 de setembre)

Cal exposar la proposta als espais i en la forma delimitats pel "full de presentació de propostes", en suport paper, disquet o directament via Internet (www.troc.es/repensar) o CE (cis@troc.es).

Informació sobre inscripcions:

Suport Serveis
Calvet, 30
08021 Barcelona
Tel. 93 201 75 71
Fax 93 201 97 89
CE_suport@deinfo.es

Informació sobre propostes:

Centre per a la Innovació Social
Apartat de Correus 145
08290 Cerdanyola del Vallès
Tel. 93 586 60 19 (matí)
Fax: 93 596 60 01

SERGI MATEU, ACTOR

Text: CELES PIEDRABUENA / Fotos: JORDI PLAY

"No vaig d'Oscar Wilde per la vida"

Gairebé un any després de la seva estrena al Teatre del Sol de Sabadell, Sergi Mateu presenta, fins el 26 de juliol, 'La balada d'Oscar Wilde' a la sala Muntaner de Barcelona. Un projecte molt personal que l'actor meditava des de feia molt de temps.

A un any i mig del centenari d'Oscar Wilde (Dublín, 1854-París, 1900), Sergi Mateu ha volgut avançar-se a les celebracions i retre homenatge a un dels homes que més ha admirat al llarg de la vida. Enamorat dels paisatges i de la gent de Dublín, està encantat de poder presentar al Grec *La balada d'Oscar Wilde*, un espectacle basat en textos poètics teatrals i epistolars de l'escriptor irlandès. En un muntatge dividit en dues parts i dirigit per Iago Pericot, l'interpret de *Secrets de família* es posa a la pell d'Oscar Wilde, del seu pare, del guàrdia de la presó de Reading, de Dorian Grey i de tot un seguit de personatges ideats per aquest home universal.

Totes les persones que vagin a la Sala Muntaner es trobaran amb una proposta dura, que demana atenció i que persegueix, per damunt de tot, de fer conèixer la vida d'aquest irlandès controvertit, pel qual Mateu sempre ha sentit gran respecte i admiració. De fet, quan Mateu estudiava a l'Institut del Teatre ja en sabia de dalt a baix vida i miracles, de Wilde, sobretot l'obra més tardana. El 23 de maig de 1897 Oscar Wilde sortia de la presó de Reading, on havia complert una condemna de dos anys, acusat d'actes indecents. Com diu Sergi Mateu, des d'aquell dia l'obra de Wilde va esdevenir universal. "Arran del *De profundis*, que és una carta personal que escriu al seu amant, Oscar Wilde comença a volar i a buscar les essències del significat del dolor, del patiment i de la compassió".

D'aquesta forma, i com no podia ser d'una altra manera, Sergi Mateu s'hi tira de ple i assumeix totes les

virtuts i defectes del creador de textos tan coneguts com *Una dona sense importància*, *Un marit ideal* o *La importància de dir-se Ernest*. Segons la resposta del públic, l'obra podria tornar a la cartellera el mes d'octubre vinent, encara que tampoc no es descarta la possibilitat de fer-la voltar per les principals ciutats del Principat.

"La vida d'Oscar Wilde és plena d'anècdotes genials i amenes. La combinació d'aquestes anècdotes amb el text fa que 'La balada' sigui una obra molt agradable."

—Com va descobrir Wilde?

—Ja fa força que volia fer un muntatge del *De profundis* i *La balada de la presó de Reading*, dos textos que per mi són imprescindibles en la literatura. El que passa és que no era gens senzill de portar-los a l'escenari. De fet, encara penso que aquestes dues obres són una mica dures. Però, també crec que, en aquest espectacle, tan important és parlar de la vida d'Oscar Wilde com de la seva obra. Són dues coses que s'han de complementar molt bé, si no, serien insofribles. La vida de Wilde és plena d'anècdotes genials i amenes. La combinació d'aquestes anècdotes amb el text fa que l'obra sigui molt agradable.

—Ha estat un personatge incòmode de representar?

—No hi ha cap personatge que sigui incòmode. Em penso que el moment de comunicació més gran que s'estableix entre el que passa a l'escenari i el públic és durant la lectura d'un extracte del *De profundis* --set pàgines que duren disset minuts--, i quan recito *La balada de la presó de Reading*. Això, ho faig en una cadira, mirant el públic, quiet, enviant imatges i sensacions. En aquests moments es produeix el miracle del fet teatral. Quan tens la sensació que el temps es para i que l'art es fa present. En aquests mo-

ments ningú no pensa que es troba en un teatre, ni que veu un actor.

—*Pel que explica, potser treballa en un dels muntatges més arriscats de la teva carrera?*

—És arriscat per l'esforç que demana estar-se dalt l'escenari amb uns textos seriosos i complexos, bo i mantenint l'espectador atent, durant dues hores. El desafiament consisteix a mantenir el públic en tensió, fent-lo riure, emocionar-se i plorar, i impregnar-lo d'aquest personatge anomenat Oscar Wilde. Possiblement, mai no m'he sentit tan lliure dient un text com ara, i curiosament és el paper més complicat i llarg que he fet en la meua carrera d'actor.

—*Quina sensació fa, això d'estar tot sol dalt l'escenari?*

—Estar tot sol dalt l'escenari és molt més dur que no anar-hi acompanyat, perquè si tu no dones, no ho fa ningú. Aleshores, necessites l'alimentació del públic perquè et vagi regenerant. És a dir, que l'actitud del públic envers l'espectacle és molt important. A mi, el que més em costa, i el que encara no domino, és controlar l'energia des del començament al final. Més que un problema d'energia física, és d'ordre mental.

—*Què és allò que més li agrada d'Oscar Wilde?*

—El seu plantejament de la vida. L'absoluta llibertat. Un tipus de llibertat que fins i tot avui seria criticada. Ell feia exactament el que volia. I, si li venia de gust tancar-se en un hotel per escriure un obra durant tres mesos i fer el que volgués, deixava la dona tres mesos a casa. D'una altra banda, Oscar Wilde era molt bona persona, incapaç de fer mal a ningú. Val a dir, a més, que Dublín se li va fer petita, però mai no en va renegar.

—*Wilde deia que ell posava el geni en la seva vida i el talent en la seva obra, Sergi Mateu segueix aquesta màxima?*

—No, no la compleixo pas. Possiblement, jo no diferencio tant la vida de l'obra. La meua obra és la meua feina d'actor. I, per mi, ser actor és una forma de viure. Per tant, no veig la separació entre la meua vida i la meua obra. Penso que cada vegada que interpreto un personatge hi ha molt de la meua persona, com passa en *La balada d'Oscar Wilde*. Fer Wilde és la meua vida, però això no vol dir que jo vagi d'Oscar Wilde per la vida. Jo em considero molt afortunat perquè faig una feina que he escollit, que m'apassiona i que m'agrada. Encara hi ha molta gent que, després dels anys que fa que m'hi dedico, no entén la dedicació i l'entusiasme que hi poso. Moltes vegades, la gent, quan arriba a una certa edat o ha fet molta carrera, s'agafa la professió amb un plantejament molt més sindical. Allò de dir: tinc quatre hores d'assaig i, a la que arribi la cinquena, parem, i me'n vaig a casa.

I això, no sé si per bé o per mal, no ho he fet mai. Si un paper m'entusiasma, vaig fins on faci falta.

—*Alguna vegada ha dit que l'únic error que va cometre Oscar Wilde va ser d'avançar-se cinquanta anys en el temps, per què?*

—Va ser un error que no podia controlar. Però, si hi ha res que se li pugui dir o retreure, és que va néixer abans d'hora. És evident que, si Oscar Wilde hagués nascut cinquanta anys després o a la nostra època, ningú no li hauria dit res. Era massa avançat per a la seva època, perquè simplement deia el que pensava, i vivia en un moment en què no es podia dir. Avui, qualsevol persona pot fer el que vulgui. Sempre que no molesti el veí, pot viure amb qui vulgui i fer l'amor amb qui li vingui de gust. Això va ser el que no li van permetre.

—*Així, creu que la seva actitud podria servir de model als joves d'avui dia?*

—Si avui tinguéssim Oscar Wilde, continuaria amb tants defectes com abans. Molta gent el qualificaria de pagà, d'orgullós, de prepotent... Era una persona que no acceptava la mediocritat. I em penso que en aquesta època nostra encara seria més rebel que no pas llavors, perquè ara hi ha més mediocritat que mai, en tots els ambients i aspectes. Em penso que el que ell podria ensenyar és que tothom fos com és i lluités per ser tal com és. Això, per mi, és una gran lliçó. Potser, això, no ho fa gaire gent, perquè sempre estem pendants del que diran, que si no fem tal cosa no n'aconseguirem tal altra... Anem molt lligats de peus i mans, i em penso que Wilde mai no acceptaria cap mena de lligam.

—*Oscar Wilde ha estat un dels màxims exponents del dandisme. Es considera un dandi?*

—No, jo ho sóc molt menys que no pas ell. L'Oscar era conscient dels seus errors, de les seves etapes en la vida, però no crec que es vagi morir gaire content, perquè es va morir sol, i allò que menys li agradava era d'estar sol. No ho suportava. El dandi és un referent més estètic que no pas personal. Jo em considero una persona honesta. Que ha escollit la professió d'actor per vocació, perquè m'apassiona la feina. Sempre he mirat de cercar l'equilibri entre el món personal, que es construeix cada dia amb experiències i coneixements, i el món exterior, que moltes vegades et dona bufetades.

—*I es considera tan romàntic com ell?*

—En aquest sentit, l'Oscar i jo coincidim. Sí que em considero un romàntic. Però era més fàcil ser romàntic a la seva època que no pas a la nostra. Sóc romàntic en el sentit que em deixo guiar pels sentiments i per un idealisme; pel fet de buscar una espècie de justícia, de justícia sobrenatural. A vegades, la bus-

"La meua obra és la meua feina d'actor. I, per mi, ser actor és una forma de viure. Per tant, no hi veig la separació. Cada vegada que interpreto hi ha molt de la meua persona."

ques, l'anheles i et molesta que no hi sigui.

—Fins ara les representacions de La balada d'Oscar Wilde han causat autèntic furor. Com ho veu?

—El que més m'agrada és que de cop i volta la gent de teatre es plantege de fer textos més seriosos. No és que vagi contra les comèdies, però em penso que hem d'anar cap al ressorgiment d'autors amb textos importants. I ho hem de fer perquè, encara que costi, ens trobem en un moment dolç i la gent torna a anar al teatre. Em penso que és important que comencem a acostumar-la i a educar-la en el sentit que un text es pot dir d'una manera correcta i atractiva. La gent es pensa que anar a teatre es anar a divertir-se. Amb aquesta balada defenso que el teatre no solament és això, sinó que, al teatre, també s'hi pot aprendre i treballar una mica.

—Creu que Catalunya és un bon planter d'intèrprets?

—A Catalunya hi ha molt bons actors, però no pas obres. Jo em demano quines obres té aquest gran boom de l'empresa privada del teatre. Bàsicament, obres menors, muntades amb una certa agilitat i gràcia, que fan que la gent vagi al teatre, però no són textos importants.

—Com a espectador, quin tipus de teatre li agrada?

—El teatre d'actor. El teatre en el qual hi ha un bon text i en el qual l'actor deixa la pell a l'escenari. Estic una mica cansat dels grans muntatges, de les grans escenografies, i de voler demostrar que hi ha molts diners. El que és jo, si no m'emocio, el teatre no em serveix de res. Per anar al teatre i dir: Que bonic!, vaig al cinema a contemplar *Titànic*. Per exemple, jo no sóc un gran amant dels musicals. M'hi ensopeixo i mai no m'hi he emocionat.

—Vostè, que ha fet cinema, teatre i televisió, en quin camp es troba més a pler?

—El fet és que cada vegada em vaig tornant més exigent i més intransigent en tot, i veig molt més clarament què és allò que no vull fer. Hi ha moltes coses,

—Què li'n sembla, de tot l'enrenou aixecat al voltant de Josep Maria Flotats i el TNC?

—Ha estat una cosa bastant lamentable i xarona. Aquí, el que han fallat són les formes. No es tracta de qui té raó. Flotats pot actuar com vulgui. Però la baralla entre ell i les institucions ha estat molt trista.

El que no s'entén és per què es comença la casa per la teulada. Amb el que ha costat el Nacional es podrien tenir unes quantes companyies estables subvencionades per tota la vida.

a les quals dius que no, perquè no t'has passat vint anys treballant per fer segons quines coses. I no pas per una qüestió d'orgull o de prepotència, sinó, simplement, perquè segueixes el teu camí. Crec que el teatre és més dur, i per fer-ne ha de ser per una cosa que t'entusiasmi. La televisió no m'apassiona gens ni mica. Es pot fer televisió molt bona, però en general es fa una televisió molt mediocre. Ara passem la moda de les telesèries. I se'n fan com xurros. Si t'hi fixes, tots els actors actuen igual i es perquè no hi ha temps d'assajar, i busquen una naturalitat del personatge que és falsa. Finalment, resta el cinema. Enmig del poc que se'n fa, pots participar en productes ben fets, amb cura, i et pots trobar amb personatges amb els quals pots passar-t'ho bé.

—Però, n'està satisfet, de la seva participació en *Secrets de família*?

—Sí, perquè em va permetre de treballar un aspecte meu que com a actor no havia treballat mai: amb la immediatesa. Però, d'una altra banda, les telesèries són productes mediatitzats, con-

trolats i manipulats per la televisió mateixa. Em sento enganyat, no solament per mi, sinó també per la gent. *Secrets de família* i *Nissaga de poder* han acabat de la pitjor manera que podien acabar. Em sembla que s'ha de ser coherent quant al producte i la seva destinació, i no pensar que ets un artista i que fas una obra d'art. Fer una telesèrie no és cap obra d'art.

—Finalment, com es presenta aquest estiu?

—Sóc una persona més d'hivern que no pas d'estiu. L'estiu i la calor no m'agraden a l'hora de treballar; la calor m'agrada per no fer res. Si disposes de lleure, fer vacances és molt agradable, però tampoc no sóc d'anar a la platja i estirar-me a la sorra. Ni d'anar a muntanya. Sóc d'allà on no hi ha gaire gent. Un país que m'agrada molt és Irlanda, on tinc molts amics. Me n'agrada la natura i la gent. De fet, el que més m'agrada de l'estiu és parlar. Fer tertúlies després de sopar i estar-me fins a la matinada xerrant. És apassionant.

Un debat de pel·lícula

Legislar per avançar en la normalització del cinema i acompanyar aquestes mesures amb d'altres per a fomentar la producció van ser les "conclusions de consens" del debat que EL TEMPS va organitzar sobre 'Cinema català/cinema en català'.

GLÒRIA MATAMALA

Una imatge de la mesa: d'esquerra a dreta, Antoni Canet, de l'Associació de Directors Valencians; Isona Passola, de l'Associació de Productors Cinematogràfics i Audiovisuals; el periodista i crític Alex Gorina, que va fer de moderador; i Maite Fontanet, de Barcelona Audiovisual.

Cal avançar pel que fa a la normalització lingüística dels productes cinematogràfics que s'exhibeixen, però aquesta mesura no ha de ser l'única sinó que ha d'anar acompanyada d'un foment de la producció cinematogràfica catalana. Aquesta és, possiblement, l'única conclusió que signarien tots els qui van participar en la taula rodona sobre "Cinema català/cinema en català", que EL TEMPS va organitzar en col·laboració amb la Societat General d'Autors i Editors (SGAE).

Al debat, moderat pel periodista i crític de cinema Alex Gorina,

van assistir, com a convidats, el president de l'Associació de Directors de Cinema Valencians, Antoni Canet; Maite Fontanet en representació de l'associació de productores BA, Barcelona Audiovisual; i Isona Passola, per l'Associació Catalana de Productors Cinematogràfics i Audiovisuals (ACPCA). Per la seva banda, els distribuïdors van declinar la invitació d'EL TEMPS per participar-hi, mentre que els representants dels exhibidors, que inicialment van confirmar la seva assistència, optaren després per no participar en el debat.

Posteriorment, un membre del públic interpretaria que la negativa d'uns i altres es devia al fet que "hi ha posicions que són indefensables en públic", en referència a les fortes crítiques que aquests dos col·lectius han fet del decret.

Entre el públic hi hagué també representants dels partits polítics amb representació al Parlament de Catalunya, que exposaren els punts de mira de cadascun dels partits en acabar les exposicions dels membres de la mesa. Entre ells, hi havia un representant de la Direcció General de Política Lingüística, Joaquim Manós; Vinyet

Panyella, de CiU; Ferran Mascarell (PSC), Carme Tolosana (IC), Josep Huguet (ERC), Josep Maria Francàs (PP) i Josep Aixalà (PI).

El decret amb exemples. Com va explicar el moderador en la presentació del debat, l'esborrany del decret per fomentar el doblatge del cinema proposa que si d'una pel·lícula com *Armageddon*, que s'ha d'estrenar ara, "es fan 16 o més còpies per Catalunya, la meitat d'aquestes còpies han d'estar doblades al català". Això quant a distribució. Quant a exhibició, el decret vol que per cada tres dies de cinema en castellà, n'hi hagi un de cinema en català, com a mínim: és a dir, que la quota anual d'exhibició sigui d'un 25%.

A més, el decret que prepara el govern de la Generalitat preveu una sèrie de controls i mesures sancionadores per garantir que aquestes normes s'acompleixen. Els tres membres de la mesa es van mostrar, a grans trets, a favor d'aquestes mesures, tot partint de la premissa que el doblatge és sempre una "traïció" a l'obra original.

La més radical en aquest sentit va ser la representant de BA, Barcelona Audiovisual, que proposa que el decret no promogui la normalització lingüística mitjançant el doblatge sinó amb la subtitulació de les versions originals. La quota de subtitulació en català, a més, no pujaria al 25% sinó al 50%. Maite Fontanet va demanar també que les televisions que operen a Catalunya optessin també per la subtitulació. Segons Fontanet, Barcelona Audiovisual va fer aquestes mateixes peticions al director General de Política Lingüística, Lluís Jou, qui "les va trobar fortes i ens va demanar que ens centrèssim en el decret".

També Antoni Canet i Isona Passola van defensar la versió original subtitulada com la millor forma de veure cinema però Passola va recordar que "és una evidència que els nens fins als 14 anys tenen problemes per seguir els subtítols". En la tanda d'intervencions posterior al debat, un crític de cinema present entre el públic, Josep Maria López Llaví, va manifestar,

GLÒRIA MATAMALA

Els partits polítics també hi assistiren: dalt, a l'esquerra, la diputada de CiU, Vinyet Panyella; i, a la dreta, Josep Huguet, diputat d'ERC. A sota, Josep Maria Francàs, del PP; i, al seu costat, Carme Tolosana, d'IC.

després d'advertir que era partidari de les versions originals, que "si a Espanya es dobles les pel·lícules i a Catalunya es subtitules, potser aconseguiríem un efecte contrari: fins i tot hi hauria manifestacions a favor del doblatge".

Com a condició indispensable, però, la Maite Fontanet va demanar a Jou que les produccions catalanes computaren com tres pel·lícules doblades en català. L'objectiu és afavorir la indústria cinematogràfica catalana. En aquest punt, Fontanet coincideix amb Isona Passola, que, com a presidenta de l'ACPCA, ha presentat una esmena al decret amb el mateix objectiu. Segons Passola, el fet que les

pel·lícules catalanes computessin com tres de doblades "tranquil·litzaria els exhibidors, en el sentit que, si tinguessin una pel·lícula catalana durant un mes, ja haurien aconplit la quota". Per altra banda, afegia Passola, aquesta mesura "ens acostaria als distribuïdors, que són la clau de volta de la nostra crisi, ja que els distribuïdors aquí estan segrestats per la indústria americana i difícilment distribueixen pel·lícules del propi país".

Segons va dir la mateixa Isona Passola, les últimes modificacions de l'esborrany del decret que s'han fet públiques, preveuen que les pel·lícules catalanes computin com dues de doblades.

GLÒRIA MATAMALA

GLÒRIA MATAMALA

Dalt, Toni Canet i Isona Passola en un moment del debat. A sota, Ferran Mascarell, del PSC.

El president de l'Associació de Directors Valencians, Antoni Canet, va destacar també la dependència d'exhibidors i distribuïdors a les companyies americanes. Per poder arribar al públic, Canet va haver de distribuir ell mateix la seva última pel·lícula, *La camisa de la serp*, fugint dels canals habituals de distribució. Segons Canet, "molts exhibidors que volien passar la pel·lícula, rebien pressions de les distribuïdores, que els impediien projectar *La camisa de la serp* en cap de setmana". El director valencià es va fer un lloc en les programacions cinematogràfiques amb sessions matinals i amb projeccions els dies laborables. Al Principat, ni tant sols va poder estrenar-la. Canet creu que la quota que el decret proposa és positiva. Tot i preferir les versions originals subtítulades, diu que "ja que es doblen, em sembla molt bé que es doblen al català".

Els polítics i el cinema. Els polítics presents entre el públic protagonitzaren la major part de les intervencions posteriors al debat. Començà Josep Hugueta, diputat d'Esquerra Republicana de Catalunya, qui culpà la Generalitat perquè només un 1,7% del cinema exhibit a Catalunya el 1997 va ser en català. Hugueta criticà que en els últims dos anys, el govern només hagi dedicat 71 milions de pessetes per a promoure el doblatge en català "i que dins d'aquesta xifra hi hagi també diners per a publicitat de pel·lícules molt poc comer-

cials que la distribuïdora mai no hagués promocionat". Amb això, segons Hugueta, només s'afavoreix els interessos de les mateixes distribuïdores "que duen a terme una autèntica colonització econòmica mitjançant un sistema d'oligopoli". El diputat d'ERC va concloure que "aquesta situació ens dona la raó als que volem un estat propi, perquè això a Dinamarca ni es plantejaria".

El secretari de Cultura del PSC i director gerent de l'Institut de Cultura de Barcelona, Ferran Mascarell, qualificà el decret d'"autoritari i poc solvent". Autoritari "perquè no ha estat consensuat ni amb distribuïdors ni exhibidors ni partits polítics" i "en la qüestió lingüística hem de procurar que no hi hagi fractura social". Mascarell, després de manifestar que el PSC és a favor de les quotes, explicà que "el decret ha fet un perfecte sistema de regadiu i d'aixetes, però no ha previst el pantà d'on ha de sortir l'aigua". Per al representant dels socialistes catalans "ningú no es creu que en sis mesos puguem passar de l'1,8% de quota de mercat al 25%" i si s'intenta aplicar "és possible que ens fem amb la distribució autòctona".

La inviabilitat del decret, segons Mascarell, "prové del fet que el mercat català representa un 0,3% del negoci global de les distribuïdores americanes i poden optar per fer només 15 còpies de les pel·lícules, per no haver de doblar-les".

Vinyet Panyella, de CiU, va advertir que el text que s'ha presen-

Cultura Joventut

TIRA'T DE CAP... AL CAP DE SETMANA

Gaudeix amb la Xarxa d'Albergs de Catalunya d'un dels esports més apassionants: El submarinisme.

Empúries (L'Escala)

Preu: 40.215 ptes.

Juliol / Agost

*Descomptes del 10% amb carnet jove

Dies: 1 a 7 / 7 a 13 / 13 a 19 / 19 a 25 / 25 a 31 (de cada mes)

Turisme Juvenil de Catalunya, s.a.

TELÈFON INFORMACIÓ I RESERVES

93 483 83 63

tat és només un esborrany, al qual es poden presentar esmenes, i que encara hi ha converses entre la Direcció General de Política Lingüística, els sectors implicats i els partits polítics. "Per tant —va concloure— el decret no és pas autoritari". Panyella va reconèixer que el sector del cinema mou molts més diners que qualsevol altra indústria cultural però, explicà, "CiU també està a favor de la llengua i aquestes són mesures que s'han adoptat en altres països d'Europa".

Carme Tolosana, d'Iniciativa per Catalunya, va defensar que "mentre hi hagi doblatge en castellà, ha d'haver doblatge en català amb garanties de qualitat". Tot i això, criticà també la forma de "llicurar el decret a la societat, perquè no s'ha consultat amb ningú".

L'únic que es va manifestar en contra del decret i de les quotes a tots nivells va ser el representant del Partit Popular, Josep Maria Francàs, que féu una reflexió sobre la "perillositat de relacionar" art i idioma: "quina llengua té una pintura? Quin idioma té la música instrumental?", es va preguntar el popular. Francàs digué que la qüestió del cinema hauria de passar per TV3 "si hi hagués garanties de pluralitat i independència", i demanà que el doblatge en català i les versions subtítulades "cal fomentar-les mitjançant l'ensenyament".

El representant del Partit per la Independència (PI), Josep Aixalà, va resumir el seu punt de mira en una frase: "Benvingut el decret encara que tingui mancances", digué, "perquè l'important és sortir de la situació en què ens trobem".

Un periodista britànic present a la sala va posar la nota exòtica al debat en comparar aquest decret a "un altre que Xavier Trias va promoure fa 10 anys per informar sobre la sida: com que tots els fulls informatius eren en català, ara tenim el major nombre de malalts d'Europa". Diversos assistents al debat xiularen la intervenció, el qualificaren de mentider i negaren les dues afirmacions de l'anglès.

Àlex Milian

XIV Premis Literaris i d'Investigació CIUTAT D'ELX

Condicions Generals

L'Ajuntament d'Elx convoca els Premis Literaris i d'Investigació Ciutat d'Elx, segons les següents bases generals i particulars de cada premi.

1. Les obres aspirants a aquests premis hauran de ser escrites en català-valencià-balear.
2. Els originals, mecanografiats a doble espai i per una sola cara, hauran de ser presentats per triplicat i s'hi farà constar el nom i l'adreça de l'autor i acompanyats d'una declaració formal en què es faci constar que l'obra és inèdita i no ha estat premiada en cap altre certamen.
3. Els premis, llevat de l'investigació, són indivisibles i podran ser declarats deserts.
4. Les obres aspirants a qualsevol d'aquests premis hauran de ser presentades en el Negociat de Cultura de l'Ajuntament d'Elx, carrer Sants Metges, s/n. (Edifici Gran Teatro) 03203 ELX, Tel. 661 13 50 -Fax 661 09 92, fins el 31-7-98.
5. L'organització, una vegada tancat el termini de recepció de les obres, farà públic el nombre i la composició dels diferents jurats, els quals hauran de deliberar sobre totes les obres presentades. La votació final tindrà lloc el dia 9-10-98 en el transcurs d'un acte institucional de lliurament dels Premis Ciutat d'Elx.
6. Els originals presentats i no premiats podran ser retirats pels autors o per persones autoritzades per aquests en el termini de 2 mesos a partir del lliurament oficial dels premis. Una vegada transcorregut aquest termini les obres passaran a l'Arxiu Municipal d'Elx. L'organització no es responsabilitza de les pèrdues ocasionades pel transport.
7. Els concursants, pel fet de ser-ho, accepten íntegrament el contingut de les bases generals i particulars que regeixen aquests premis. En cas de dubte sobre la interpretació de les bases, cada jurat deliberarà allò que considere més just d'acord amb l'organització.

Premi de Poesia "Festa d'Elx"

Aquest premi està dotat amb 250.000 pessetes, quantitat que inclou els drets d'autor corresponents als 2.000 primers exemplars que l'editor podrà realitzar en una o diverses edicions.

L'obra guanyadora serà publicada per l'editorial Tres i Quatre, després de formalitzar el corresponent contracte en la col·lecció "Poesia 3 i 4".

Premi de Narrativa "Antoni Bru"

Aquest premi està dotat amb 1.000.000 de pessetes, quantitat que inclou els drets d'autor dels primers 2.000 exemplars que l'editor podrà realitzar en una o diverses edicions.

L'obra guanyadora serà publicada per l'editorial Tres i Quatre, després de formalitzar el corresponent contracte.

Premi d'Investigació "Baix Vinalopó"

El premi està dotat amb 200.000 pessetes, i a parer del jurat podrà ser fraccionat o declarat desert.

El treball d'investigació guardonat serà publicat pel Departament de Publicacions de l'Ajuntament d'Elx, en la col·lecció que considere més convenient, atenent sempre a les característiques de la investigació.

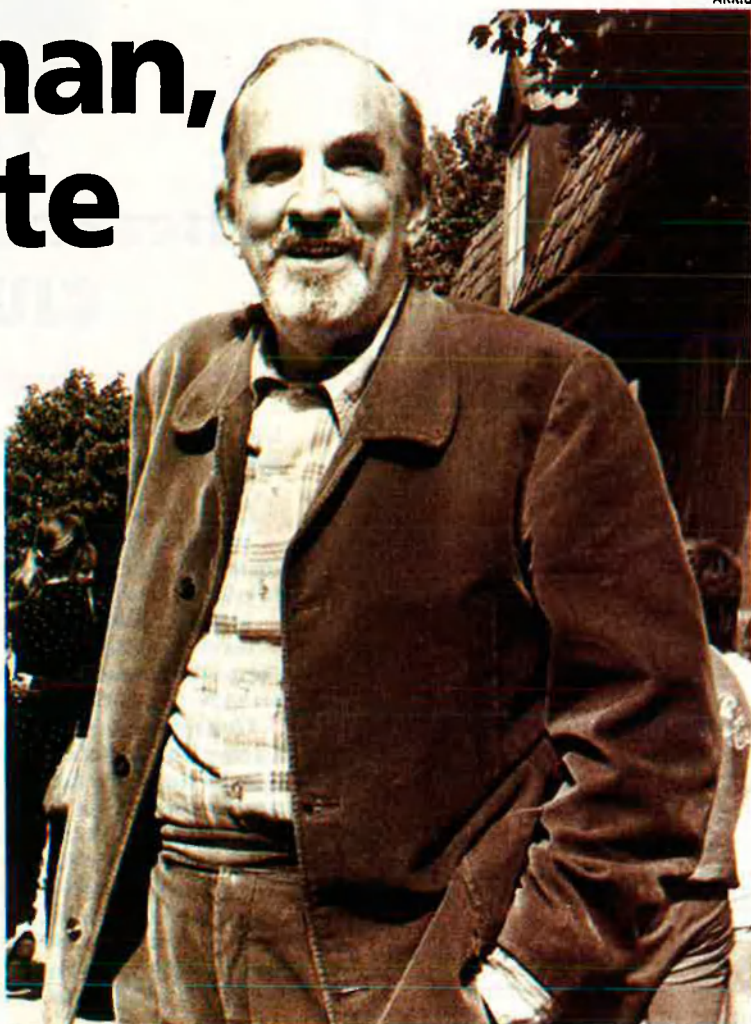

Bergman, l'invicte

El cineasta Ingmar Bergman acaba de fer 80 anys. En aquest article destaquem la seua continuïtat en la creació, al contrari del que s'ha dit en aquests darrers dies.

Per alguns (*ex-progres* reciclats, bàsicament, o desinformats —és a dir, desinteressats de tot allò que no siga realitat immediata i utilitària), Ingmar Bergman és: a) un nom que fa tuf de naftalina de cine-club dels anys 60; o b) un vellet que es va "retirar" a la seva illa de Faro el 1982, després de la testamentària *Fanny i Alexander*. Per la mateixa raó, però a la inversa, els titulars de la premsa cinematogràfica (precisament l'única que no té el més mínim dret a estar desinformada del cas) parlava, fa un parell de mesos, de la "gran tornada" de Bergman a "l'activitat creadora" amb la presentació al Festival de Canes d'un nou treball, una producció televisiva, *En presència d'un clown*, quan la veritat és que no hi ha "gran tornada" sinó absoluta, magistral i sorprenent continuïtat.

Perquè, des de *Fanny i Alexander*, la veritat és que Bergman no ha parat. El 1984 va escriure (i va filmar) una meravellosa obra teatral, *Després de l'assaig*, amb Erland Josephson, Ingrid Thulin i Lena Olin; muntà, el 1986, l'esplèndid documental sobre els assaigs i el rodatge de *Fanny i Alexander* i, sobretot, es va dedicar al teatre, el seu primer i gran amor (150 muntatges contra 50 films): els espectadors barcelonins van tenir la immensa sort de veure, en l'enyorat Festival de Tardor, els seus impres-

sionants muntatges per al Dramaten de *Llarg viatge del dia cap a la nit*, d'O'Neill, el 88, i *Casa de nines* d'Ibsen, l'any següent.

Durant els primers anys 90, Bergman multiplica les escenificacions al Dramaten (*La marquesa de Sade*, *Peer Gynt* i *Les Bacants* en la mateixa temporada, la 91-92), escriu guions sobre el món de la seva infantesa (*Infants del diumenge*, el 1992, dirigit pel seu fill Daniel) i sobre la joventut dels seus pares (*Les millors intencions*, també del 92, una altra història extraordinària, dirigida per Bille August), amb la qual, en certa manera, conclou la "trilogia generacional" (avis, pares i fills) iniciada amb *Fanny i Alexander*.

I continua el seu treball televisiu, amb *teleplays*, o com en diuen ara *TV-movies*, dels quals és un autèntic precursor, a les principals cadenes nòrdiques, des del 1957. La

majoria de les sèries, minisèries o llargs-metratges que Bergman roda amb producció de televisions europees (Dinamarca, Alemanya, Itàlia, Noruega i Suècia) els anys 90 no han arribat a les nostres pantalles, perquè cal recordar —amb enyorança— l'època en què els seus treballs televisius s'estrenaven als nostres cinemes: *El ritu*, *Secrets de la vida de matrimoni*, *La flauta màgica*, *Cara a cara* o *De la vida de les marionetes*. Així, per més que sembli increïble, cap cadena del nostre país no s'ha interessat per oferir *L'últim sospir* (1995) o *Converses privades* (1996), costum que semblava inalterable fins que, a la primavera de juny, el Canal 33 va tenir el detall d'oferir l'estrena d'*En presència d'un clown*.

Diuen que hi ha un moment en la vida de tot home —o dona, és clar— en què s'ajunten, com en un arc màgic, la (presumpta) saviesa de la

vellesa i la força i la bogeria de la infantesa. *En presència d'un clown* –el títol original, *Larmar och gör sig till*, ["Crida i s'esvalota"] és una citació literal de *Macbeth*: "la vida és una ombra passatgera,/ un pobre actor que crida i s'esvalota/ l'hora que està en escena", ho és, un d'aquests arcs màgics. És una obra travessada per la imminència de la mort, de la mort propera –Bergman la va rodar gairebé com una teràpia per eixir de la depressió causada per la mort de la muller–, i al mateix temps, entre altres coses, és un apassionat elogi del desordre com a font d'imaginació, un autoretrat de l'artista com a vell boig i, és clar, un doble acte d'amor al cinema i al teatre.

El clown, una dona andrògina, vestida de blanc, amb la cara aterridorament blanca (el color del buit i el rostre de la por de les tragèdies isabelines) és la mort, una presència que ronda constantment Carl Åkerblom (Börje Ahlstedt), un inventor boig, un visionari violent, ingressat en un psiquiàtric després d'haver colpejat, en un atac de furia, l'amant, l'actriu Pauline Thibault (Marie Richardson).

Els seguidors de Bergman recorden, sens dubte, que Carl Åkerblom ja apareixia a *Fanny i Alexander*: era l'oncle preferit d'Alexander/Ingmar –l'especialitat més preuada del qual, i que més agradava als xiquets, consistia a apagar espelmes a cop de pets–, i sobretot, qui els va descobrir el cinema amb les seves sessions de llanterna màgica. En aquest psiquiàtric de principi de segle, en què Bergman mateix apareix de pacient, potser per conjurar, irònicament, la seva pròpia "temporada a l'infern" en un establiment semblant on fou ingressat el 1976 després d'una greu depressió per una injustificada acusació de frau fiscal que l'exilià als EUA i a Alemanya, Carl Åkerblom rep una vegada i una altra la visita d'aquest pallasso terrorífic, el qual acaba, literalment, enculant. Encular la mort: només un meravellós vell boig de 80 anys –els que tenia Bergman quan va rodar aquesta obra mestra– amb el cervell d'un jovenet de quinze anys gosaria pensar i filmar una cosa així.

Una vegada enculada la mort, la salvació –o l'intent de salvació– a través de l'art, de la folia creativa, Åkerblom coneix al psiquiàtric un altre boig shakesperian, el respectabilíssim professor Osvald Vogler (Erland Josephson), tancat per alguna cosa que, naturalment, ha d'entusiasmar l'oncle Carl: els seus intents de crear l'anomenada Societat Internacional del Pet Lliure. No contaré aquí totes les pe-

mes la pel·lícula que no va poder ser davant els habitants d'aquest poble perdut, que han recorregut quilòmetres de neu per acudir a la cita. Un públic de camperols, de petits obrers amants de l'art, i entre els quals hi ha, inesperada, Karin Bergman (la Pernilla August de *Les millors intencions*), val a dir, la mare del director, que, possiblement, contà al petit Ingmar la més grandiosa folia de l'oncle Carl.

ARXIU

ripècies d'*En presència d'un clown*. Només diré que, quan tot fa pensar que ens trobem davant una tragicomèdia delirant, i que no eixirem de les quatre parets del manicomí, el segon acte ens embarca en una aventura genial: amb els diners –i la fe i la paciència– de les respectives mullers, i l'ajut tècnic d'un projeccionista, Petrus (Peter Stormare), aquests dos vells esbojarrats decideixen d'inventar "el cinema sonor" rodant una pel·lícula muda sobre un episodi apòcrif de la vida de Schubert en què interpreten els principals papers..., i als quals "posen veu", literalment, des de darrere la pantalla.

El tercer acte d'aquesta història és un dels moments de cinema –i de teatre– més emocionants que s'hagin vist: interrompuda la projecció per un incendi, ambdues parelles decideixen de representar en directe i amb la llum de les espel-

En conclusió, una vetllada que Bergman ha continuat a la seva manera: durant una vesprada la setmana, contem, el director organitza sessions cinematogràfiques comentades de clàssics del cinema mut per als seus conveïns de l'illa de Faro.

Mentrestant, prepara el seu nou projecte, *Trolosa* (el títol en anglès probablement serà *Faithless*, "Infidel"), com va anunciar en la conferència de premsa al Festival de Canes. Es tractaria d'una transposició autobiogràfica dels seus anys amb Lena Endre i Erland Josephson interpretant la parella amb noms i cognoms. Segons Bergman, començarà a rodar-se la tardor del 1999 i s'estrenarà a mitjan 2000. Un bon programa de feina per a un vell de vuitanta anys, tranquil·lament retirat.

Marcos Ordóñez

Imatges de la testamentària pel·lícula 'Fanny i Alexander'. Després d'aquest film, el cineasta ha continuat la seua productiva obra.

"Mai no he dubtat de la meva professió"

Ingmar Bergman no concedeix mai entrevistes, però ha fet una excepció amb un dels millors crítics de cinema suecs: Nils Petter Sundgren. Conversen sobre la seva infantesa, els seus insomnis, el cinema i ... la Legió d'Honor.

"Per aquí tenia el costum de deambular l'actriu Harriet Bosse, i el seu fantasma encara s'hi passeja".

Ingmar Bergman es repenja a la balustrada del vestíbul de marbre i or del Dramaten (l'equivalent del TNC). La llum cendrosa de la tarda sueca tenyeix la cambra. La mitja fosca invita els espectres. Ingmar Bergman ha dit sovint que és una mica mèdium i que tenia una comunicació tan estreta amb els esperits que quasi els podia tocar. Avui, no gensmenys, no parlem ni de fantasmes ni d'esperits, sinó de la vida, de cinema i de teatre.

Bergman treu un àlbum de velles fotografies. En passa els fulls ràpidament i la imatge s'anima: una ballarina de principi de segle dansa amb alegria. El seus peus atenyen el punt més alt, les faldilles li cobreixen el cap, i s'hi arriba a percebre un trosset de cuixa blanca.

—Quan tenia vuit anys o nou, hi havia una pel·lícula que sempre em delia per veure, dret sobre un tamboret, a la galeria Birger Jarl. Es deia *La parisienne entre dans son bain*. Era cinema mut i un homenic tocava el piano al costat de la pantalla.

—*Recordeu haver cridat, xiulat, o tirat confetti des de la llotja?*

—No. Era un nen solitari, silencios i fascinat per la màgia del cinematògraf. Anava molt al cinema, el diumenge, però calia oir missa i escoltar el sermó, i després quedar-se al cafè. Aconseguia d'escapar-me'n a les tres de la tarda per precipitar-me al Fågel Blå, un centre cultural que encara funciona. El diumenge a la nit era impossible d'anar al cinema. Davant la llar encesa, la mare llegia en veu alta als nens, estirats sobre coixins. Llegia Dickens, per exemple. Jo assistia a aquestes lectures des dels quatre anys. No n'entenia gran cosa, però l'ambient era meravellós.

"La infantesa sempre ha estat per a mi el bressol de la creació. Només cal ensopegar amb un nom, un mot, i amb quina velocitat es pot fer reviure una imatge de la infantesa."

—Tots els camins de la meva infantesa són oberts, si no, jo no hauria pogut exercir aquesta curiosa professió que consisteix a fer pel·lícules. La infantesa sempre ha estat per mi el bressol de la creació. No us heu aturat mai a pensar la mà d'imatges que conservem dintre nostre? Només cal ensopegar amb un nom, un mot, i amb quina velocitat es pot fer reviure una imatge de

la infantesa, a partir, en el meu cas, dels quatre anys. Tant si ens esforcem a retrobar-les com si se'ns imposen, són sempre ben nítides.

El nostre home passa gust parlant del seu desig infantil de jugar.

—Tinc records molt precisos d'abans de l'escola. Al matí, després d'esmorzar, pujava a la cambra dels nens. Mon germà era a col·legi i jo disposava tot sol de l'armari de les joguines. Me les mirava i sentia unes increïbles ganes de jugar. Recordo molt bé aquella sensació. Avui, quan arribo a un escenari de teatre o a un estudi de cinema, tinc la mateixa sensació de voler jugar. Però avui jugo a la vida i a la mort, en el sentit més estricte.

Larmar och gör sig till ("Crida i s'esvalota"), el seu darrer telefilm, fou una bogeria, "difícil de rodar: molts dels actors s'havien compromès en uns altres projectes. I la televisió és un medi molt més complicat que no pas el cinema".

Li demano si pensa mai que la seva vida no ha estat prou rica.

—No, he tingut una vida fantàstica.

Llavors, li dic que jo em recordo molt d'ell:

—*Vós éreu el meu ídol. Si no hagués estat per les vostres pel·lícules, les de Kurosawa, les de Fellini i les de Bunuel, sense cap dubte, hauria exercit una professió honrada.*

Bergman esclafeix una riallada i diu que és justament per això que ha acceptat l'entrevista.

—François Mitterrand esmentava les meves

pel·lícules en suec perquè tenia una amant sueca.

Li demano si allò que li han criticat tan durament, l'ha fet dubtar d'ell mateix.

—No, i t'ho dic sincerament, mai no he dubtat de mi en la meua professió; he dubtat com a home, com a pare, com a marit.

Ha tingut fissures en el seu amor propi. Una vegada va contar que tenia malsons regularment. Arriba a un assaig o a un rodatge sense res a dir i sense que ningú s'interessi per ell. Per aquest motiu va tan preparat...

L'angoixa l'abandona rarament. Abans de l'estrena de *Crits i sospirs*, Bergman havia decidit de no mostrar-la a tots els crítics alhora. Quan va arribar el meu torn, sentia que l'atmosfera de la sala de projeccions vibrava d'angoixa. En acabar la pel·lícula, Bergman m'agafa del braç i em diu: "Tan molesta era la pel·lícula? He sentit repicar les sabates cada segon".

Bergman no ha estat mai profeta a la seva terra. Per molts crítics i joves cineastes dels anys 60, era un reaccionari que feia pel·lícules abstruses sobre problemes existencials, d'esquena a la realitat quotidiana. "Ha estat el suport enorme que he tingut a l'estranger que m'ha permès continuar. D'una altra forma no hauria pogut funcionar".

En el Festival de Canes, l'any 1997, els seus col·legues li atorgaren la Palma de les Palmes d'Or. Com viu aquesta fama?

—Visc a Farö, una petita illa de la Mar Bàltica. Vivint a prop de la natura, relativitzes la fama. És agradable de ser famós, però et fa l'efecte que no et passa a tu, sinó a un cosí llunyà. Quan em desvetllo a les quatre de la matinada, no em puc consolar dient-me que sóc famós. Tan sols una vegada he trobat divertida la fama: quan vaig rebre la Legió d'Honor de mans de Mitterrand. Teníem un assaig a Munic l'endemà de matí. Hi havia un avió que m'esperava, la recepció oficial era a la tarda i cap avió no podia aterrar a Munic després de les deu del vespre. Calia, doncs, sortir de París a temps. Una limusina i unes motos de l'ambaixada ens esperaven. Va ser una cerimònia meravellosa. Hi havia uns quants homes alineats i Mitterrand ens anava presentant un per un. Va dir els títols de les meves pel·lícules en suec, perquè en aquell moment tenia una amant sueca. A les set de la tarda seia dins el cotxe. L'engegaren derrapant a 80 km l'hora. Al costat hi havia dos motoristes, l'un davant i l'altre darrere, i també portaven aquells llums blaus que llampeguegen. El cotxe anava per direccions prohibides, saltava semàfors en vermell; mai no havia vist res semblant! Vaig riure tant, que pràcticament em caragolava per terra de la limusina. Aquí vaig notar que la fama em xiulava a les orelles. Tot seguit, vam tastar un deliciós sopar francès a l'avió. Arribarem a Munic a quarts de deu i l'Ingrid i jo vam continuar la festa. L'endemà de matí vaig arribar begudet a l'assaig, cosa que mai no m'havia passat; no fan per a mi aquestes coses. Senzillament recordo que estava de molt bon humor... No m'agrada que em mirin a la ciutat. Aquí, a Faro, ningú no em mira".

Es passeja per allunyar els dimonis, escolta molta música, mira films cada tarda a la petita sala que s'ha fet muntar a Faro.

—M'he imposat un programa molt estricte. Després de la mort de l'Ingrid sóc insomne, he de prendre somnífers. Bergman lamenta de no haver tingut prou temps per a llegir tant com hauria volgut. Em casava sense parar i no parava de tenir fills. Als vint-i-quatre anys ja passava pensions alimentàries. Tracto de cultivar-me metòdicament. Llegir Kierkegaard és divertit. Provo de llegir Wittgenstein, però no n'entenc res.

Quan van emetre *Larmar och gör sig till* per la televisió, Bergman contava que el 1993 havia sentit la mort. Al film, la mort és un pallaso. De petit, ja tenia una por immensa dels pallasos de circ. I de la mort. Però avui això s'ha acabat. La por de la mort va desaparèixer quan, per error, el van tenir anestesiats unes vuit hores. "Si la mort és això, rai".

"Vivint a prop de la natura, relativitzes la fama. En tot cas, un no val més que la seva darrera pel·lícula o la darrera posta en escena. En aquest moment, el fet de ser famós no m'ajuda gaire."

Nils Petter Sundgren

©Manadsjournalen

Traducció: Isabel Albarracín

La desatenció de les novetats poètiques

Malgrat les dificultats de promoció que té la poesia al nostre país, les novetats d'aquest gènere són abundants i compten amb la irrupció d'alguns autors novells interessants. Ernest Farrés fa un repàs a la producció poètica catalana del gener ençà.

Molts dels llibres de poesia que es publiquen actualment recorren aquest camí: els mitjans de comunicació els menysvaloren i els lectors potencials no arriben ni tan sols a saber-ne l'existència.

Si els llibres tenen un paper marginal en la nostra societat, als de poesia catalana, es "beneficien" sovint del "privilegi" de no tenir-ne cap, ni tan sols per la diada de

ARXIU / CARMÉ PUERTOLAS

Marta Pesarro:
L'amor a Barcelona és una de les poques obres catalanes que ha tingut una promoció decent en el que portem d'any.

Sant Jordi, quan els mitjans d'informació general es cansen de parlar i d'escriure com mai sobre obres i autors. I és que, a la poesia, se li dispensa el mateix tracte discriminatori de la resta de l'any.

Avalades pel pes específic del seu autor o per la concessió d'alguns premi dels considerats prestigiosos, algunes novetats poètiques s'han promogut aquests últims mesos amb una mica de gràcia. Serien els exemples de David Castillo (per *Game Over*), Enric Casassas (per *Coltells*, però, sobretot,

per *Plaça Raspall*), Salvador Oliva (per *Terres perdudes i Complements circumstancials*) o Marta Pesarro (per *L'amor a Barcelona*), entre alguns altres. També poden esmentar-se'n alguns casos que han sonat, igualment, una mica: Valentí Gómez, Rafael Argullol, Antoni Marí, Jordi Julià. És d'aquests últims que vull parlar, i dels autors que han publicat poemaris des de les acaballes del 1997

Avalades pel pes específic del seu autor o per la concessió d'alguns premi, algunes novetats s'han promogut amb una mica de gràcia.

ençà, perquè en mig any són molts els llibres que han eixit a la llum i que no han merescut ni el més mínim comentari.

Tanmateix, constato la impossibilitat de ser exhaustiu perquè tampoc jo no tinc accés a tots els llibres de poesia que es publiquen i comercialitzen en condicions normals i, no obstant això, me n'han arribat més de trenta-cinc al llarg de l'any, i no hi són pas tots.

El propòsit que persegueixo és doble: d'una banda fer conèixer l'existència d'aquestes obres (i dic

"fer conèixer" perquè, d'algunes, ningú no se n'ha fet ressò) i, d'una altra, fer reflexionar sobre la discriminació de què és objecte el llibre de poesia en català.

Formes i continguts. Tinc bastants poemaris a les mans que, per raons molt variades, m'han sorprès positivament, com, per exemple, *El desert* (Eds 62/Empúries) d'Antoni Marí, un llibre amb un marcat segell personal, *Del temps present* (Bromera) de Gaspar Jaén, *L'esmolador de ganivets* (Quaderns Crema) de Rafael Argullol o *Els grills que no he matat* (Eds 62/Empúries) amb el qual el jove Jordi Julià obre, i de manera esperançadora, la seva carrera poètica. A les pàgines d'aquests llibres es practica una poesia testimonial, caracteritzada per la fal·lera del retorn (el retorn abstracte o la simple evocació de temps i espais del passat), la recança que se'n deriva i la reflexió sobre el món que els envolta. De fet, aquest és un camp ideal per a les veus més potents perquè poden recolzar-se en uns monòlegs íntims d'interès innegable. Un altre títol il·lustratiu és *Criatura del demà* (Cossitània) d'Alexandre Navarro.

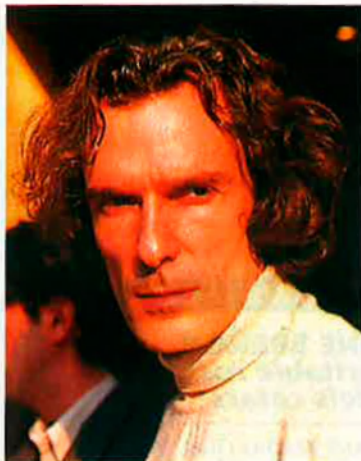
La projecció d'una mirada més o menys crítica sobre els temes que examinen apareix en molts més reculls, com ara *El temps dels poderosos* (Columna) de Josep-Francesc Delgado, *A curt termini* (314) de Joan-Elies Adell, *Nicotina als llavis* (Columna) de Joan Carles González i Pujalte, *Cercles de la mirada* (Bromera) de Vicent Alon-

so, *Llibre d'hores* (1981-1996) (3i4) de Carmel Navarro, *Concert d'aigua* (Bromera) de Josep Sou, *País trencadís* (Columna) de Jordi Gabarró, *Vermell* (la Magrana) de Santi Rufas, o, en certa mesura, també a *Elegies de pedra trenca-dissa* (Bromera) de Maria Beneyto, *Doble vidre* (Columna) de Montserrat Camps Gaset, *Jardí d'ambre* (Columna) de Vinyet Panyella o *Desig de terra* (Eds 62) de Vicent Penya. La personalíssima vocació social i literària de Manuel Nadal (1928-1997) és present en la seva *Poesia completa* (Columna), prologada per Xavier Munoz, amb epíleg de Jordi Pujol.

L'esbós d'experiències vivencials exemplifica també la poesia de *Fustes corcades* (Columna) d'Iban Leon Llop o d'*Estima'm a Donostia* (Columna/L'Albí) en què l'autor, Francesc Rossell i Farré, expressa la magnitud del sentiment amorós en una successió de cent-una tanka. Finalment, *Barrancs de fut i lud* (3i4) de Raimon Àvila és l'únic treball de prosa poètica que he llegit.

Malgrat que no hi hagi cap estètica dominant, en oposició als primers cal esmentar uns llibres que apleguen una poesia més lírica, com *Blanc* (Moll) de Ramon Dachs, *Viatge al cor de Li Bo* (Columna) de Josep-Ramon Bach, *El pacte clos* (Columna) de Lluís Calderer, *La grisa neu* (Columna) de Josep Planaspachs, *Dies als ulls* (Columna) de Ramon Rius Mosoll o *Perfum de silenci* (Columna/L'Albí) d'Eduard Miró i Saladrigas, curiós exponent de poesia religiosa en el qual el caràcter intimista i confessional i les evocacions bíbliques es fonen en un diàleg entre l'home i Déu. Dos llibres fan un repàs del rerefons mític de la nostra cultura i enllacen amb la tradició formalista: l'un és *Primera persona singular* (Columna), primer treball poètic de Daniel Silva, i l'altre és *XLIX sonets d'amor* (Ed.62/Empúries) de Valentí Gómez i Oliver que, tot i que es publicà a final del 1997, m'he decidit a incloure-l'hi per l'originalitat d'aquesta obra multilingüe.

Per acabar destacaré els tres primers títols de la nova editorial va-

lenciana 7 i Mig. Es tracta de *Llibre d'amiga* de Ramon Dachs, *On clouen els teus ulls* de David Raga Sauco, un poeta de Catarroja que morí quan acabava de complir els vint-i-nou anys, i *Cub de silenci* d'Antoni Rodríguez i Mir. Tampoc no puc oblidar la recopilació de l'obra poètica de Lluís Alpera que, sota el títol de *Cavalls a l'alba*, edita 3i4.

Aposta per la qualitat. Una quinzena dels llibres esmentats foren guardonats amb un premi poètic. L'experiència com a lector em demostra que els premis no són un aval de qualitat, però representen un dels poquíssims reclams amb què compta el pobre editor per atreure l'atenció de la gent als seus llibres. Ara, la feina no s'atura pas aquí: totes les editorials haurien d'apostar de ple pels seus llibres de poesia (i això es pot fer quan l'editor publica el que li agrada i no pas poemaris que, per exemple, han estat premiats per unes altres persones i que, en honor a la veritat, no són del seu gust), fent-ne presentacions atractives i lliurant-ne exemplars als crítics i mitjans d'informació general i especialitzada acompanyats de fitxes tècniques, notes biogràfiques de l'autor i tota la informació addicional que pugui ser d'interès.

Però tots aquests esforços seran en va, si el que no fa una editorial és vetllar màximament la qualitat del seu producte, és a dir, l'embolcall i el material literari que conté. Els editors no haurien de deixar-se enlluernar mai per poetes amb

nul·la capacitat autocrítica perquè així és com s'acaben editant obres sense cap interès, caracteritzades per la més absoluta manca d'originalitat, per l'abundància de clixés (gastats de tant repetir-se) o per pinzellades decadentistes que són fora de to, fruit tot plegat d'una al·lèrgia a tota mena d'experimentalisme que fa impossible l'evolució del treball poètic dels autors que en pateixen.

Després d'haver aconseguit entre tots (els autors autocomplaents, els editors desinteressats o els crítics i periodistes culturals que s'ho tiren a l'esquena) d'allunyar encara més els lectors del llibre de poesia, és preceptiu que nosaltres mateixos (autors, editors i crítics/periodistes) tornem a creure en aquest gènere literari per poder arrancar els lectors de l'apatia.

He llegit al llarg d'aquests mesos molts versos intranscendents i soporífers, però també molts de bons, i això és el que compta. He descobert poetes joves que irrompen amb força, creadors que es consoliden, poemaris meritoris. De tots és la responsabilitat de pal·liar aquesta indiferència generalitzada per la poesia.

Ernest Farrés

Raimon Àvila (dalt) és el darrer premi Vicent Andrés Estellés amb l'obra 'Barrancs de fut i lud'. A sota, Antoni Mari, que ha publicat el poemari *El desert*.

Uns cristians sense creu

Què és el catarisme? Quins són els orígens i on i quan es va implantar? Com va ser aniquilat? El llibre d'Anne Breton, premi Notre Histoire 1990, constitueix una minuciosa investigació d'arxiu capaç de contestar aquestes preguntes. En fer-ho, ens descobreix tot un món espiritual, social i econòmic.

ASSAIG

ANNE BRETON *El veritable rostre dels càtars*

Pròleg de Jordi Ventura. Trad. Marta Santandreu. Pagès-Proa
Barcelona 1998.

El catarisme, ens diu l'autora d'aquest llibre apassionant, va ser, entre altres coses, "un moviment cristià entre tants altres, d'aspiracions espirituals ardents que van capgirar sense treva la dogmàtica dominant de l'església romana entre l'Edat d'Or carolíngia i la Reforma Protestant". La primera part repassa els llocs on el catarisme va tenir una presència més rellevant: Bulgària i Àsia Menor, d'on sembla que va arrencar la seua expansió, Renània, Borgonya, Lombardia, Occitània, on es va implantar amb gran força, i Catalunya (sobre la qual Jordi Ventura en el seu pròleg ens proporciona una bona i detallada informació). Definit els seus llocs geogràfics, l'autora fa una síntesi molt clara i interessant de la metafísica i la religió -oposada a la romana- basades en un principi dualista justificat pels textos del Nou Testament -l'Antic el rebutjaven- i ens explica també l'organització d'aquesta nova església.

La segona part, centrada sobretot en les esglésies càtars occitanes -autònomes tot i que solidàries-, analitza les seues relacions i el seu paper dins la vida econòmica -no estaven, per exemple, contra la usura-; la vida cultural -la seua connexió amb la poesia trobadoresca-; l'origen social dels seus creients o protectors -nobles, artesans i, més tard, camperols- ai-

xí com la seua vida als castells, als burgs i a les ciutats. Interessant el protagonisme que van tenir les dones en l'impuls i expansió d'aquest moviment.

La tercera part està dedicada als diferents mitjans que va utilitzar l'església romana per acabar amb els moviments considerats herètics, especialment, els càtars que s'havien propagat com una taca d'oli entre els segles XI i XIII. Segons

l'autora, Anne Breton, "l'església no tenia ni la resposta teològica preparada, ni el cos de predicadors capaç, constantment, i en tots els llocs, a les places, als atris de les esglésies, de plantar cara als Bons Homes que duïen el llibre a la mà". Van respondre, doncs, amb una croada militar, que esdevingué, també, -encara que no fos aquest "el" pretext- una guerra de conquesta. El 1229 però, quan es signà la pau, l'església càtara havia sobreviscut a la catàstrofe. Van ser els ordes mendicants de Domènec de Guzman i de Francesc d'Assís, els quals, primer a través de la persuasió i després de la repressió, la minaren, especialment gràcies a la creació de la Inquisició. A poc a poc, aquest tribunal, mitjançant les fogueres, la por, el temor, la delació, etc, desarticulà i afeblí el moviment càtar. Aquest procés és l'últim episodi de l'aventura càtara que ha trobat amb Anne Breton una cronista excepcional. Josep Iborra

FITXES DE FILOLOGIA

AAVV *Resolguem dubtes*

Col·l. "Papers bàsics", 26. Ed. Tres i Quatre. València, 1998.

Per tal de lluitar contra l'empobri-
ment i la contaminació de la llengua
catalana, Jordi Badia, David Case-
llas i Lluís Marquet han creat un re-
cull de notes, apunts i observacions
que aclareixen els principals dubtes
morfològics, sintàctics i semàntics
que s'han anat acumulant en la nos-
tra llengua.

242 pàgines 1.750 ptes.

AAVV *Sobre la llengua dels valencians*

Universitat de València.
València, 1998.

La Universitat de València acaba
de publicar el recull dels docu-
ments que van ser elaborats per les
universitats d'Alacant, Castelló i Va-
lència per tal de presentar-los al
conjunt de la societat, a les institu-
cions públiques i al Consell Valen-
cià de Cultura en ocasió del con-
flicte lingüístic.

105 pàgines 500 ptes.

MIQUEL NICOLÀS *La història de la llengua catalana*

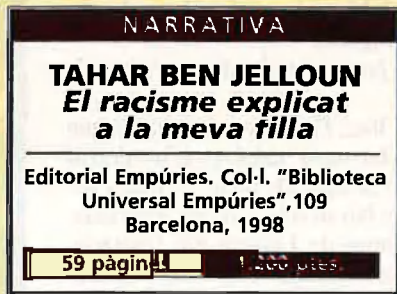
"Biblioteca Sanchis Guarner", 41.
PAM. Barcelona, 1998.

El professor de la Universitat de
València, Miquel Nicolàs, ha ela-
borat un estudi en el qual es plan-
teja la naturalesa de la història de
la llengua catalana. Aquest és una
síntesi que conjumina diversos en-
focaments disciplinars proposant
un marc teòric i contrastant-lo amb
les dades empíriques.

410 pàgines 900 ptes.

No usem mai més la paraula raça

'El racisme explicat a la meua filla' és l'última obra de l'escriptor marroquí Tahar Ben Jelloun (Fes, 1944) guanyador del Premi Goncourt del 1987. Es va publicar per primera vegada el mes de gener d'enguany a França i en poques setmanes es va convertir en un dels llibres més venuts d'aquell país.

ARXIU

El 22 de febrer de 1997, l'escriptor marroquí Tahar Ben Jelloun (Fes, 1944) va assistir amb la seva filla de deu anys a una manifestació contra el projecte de la llei Debré sobre l'entrada i la residència dels estrangers a França. Aquest acte va provocar que la seva filla li comencés a formular tot un seguit de preguntes encadenades quan, a les portes del segle XXI, el racisme segueix sent una de les pitjors plagues de la humanitat i la causa directa del patiment de milions de persones a tot el món. Així fou com l'escriptor marroquí, esta-

blert a França des dels anys setanta, va creure adient publicar les respostes que va anar donant a la seva filla, pensant que també podrien ser útils per a d'altres nens i nenes. Però també per a adolescents, joves, adults, i especialment per a molts pares, mares i mestres. Al llarg d'un total de 60 pàgines escasses, Ben Jelloun passa revista amb un to clarament didàctic i entenedor a termes com xenofòbia, esclavitud, *apartheid*, gueto, discriminació, melanina o antisemitisme. Aquestes i moltes més són paraules que s'usen constantment però de

les quals sovint en desconeixem el rerefons o la definició exacta. Segons Ben Jelloun, "la lluita contra el racisme comença en el treball sobre la llengua. [...] Les paraules són perilloses. Algunes s'usen per ferir i humiliar". Aquestes reflexions són segurament les més innovadores de totes les que s'esbossen en aquest llibre.

Com diu l'autor, el racisme començaria a diluir-se realment si de mica en mica tots deixéssim d'usar la paraula raça, tal com l'escriptor proposa fer a la seva filla. **Helena Roca**

Retrats paral·lels

Palau i Fabre acostua el lector a les figures de Lorca i Picasso mitjançant un joc de retrats paral·lels que permet observar les semblances i els desencontres d'ambdós. Vertader exercici de síntesi biogràfica, el llibre constitueix també una reflexió sobre un dels aspectes cabdals de l'art contemporani: la dissolució del jo.

Amb elegància i claredat, Palau i Fabre convoca l'energia creativa de Federico García Lorca i Pablo Picasso tot elaborant un retrat en paral·lel. Amb gran capacitat d'observació, l'autor proposa una sèrie de punts de contacte que teixeixen una complicitat

d'aspectes intel·lectuals, biogràfics i estètics.

Un tema central és l'influx de la mitologia clàssica en llur obra. Palau s'hi fixa en el paper que juga *Les metamorfosis* d'Ovidi. Lorca declararà que "allí és tot", i Picasso il·lustrarà l'obra. Juntament

amb això hi ha la religió. Tots dos "digeixen" la tradició religiosa per fer una operació que va del cel a la terra: "el dogma, sagrat, enlairat, els duu al món tangible, visceral". "El "duende", les incursions literàries de Picasso i les plàstiques de Lorca, la influència del cubisme, etc, completen aquest panorama que queda tes en l'episodi del viatge de Lorca a París el juny de 1929, camí de Nova York. Palau Fabre es demana sobre la tristesa que mostra el poeta i la paradoxa que no s'arribés a trobar amb el pintor, malgrat un punt d'intersecció tant important com era la figura de Falla.

Palau va encarar més enllà, i veu en la vida i l'obra dels dos creadors "aquesta noció de la pròpia identitat trasbalsada" que defineix l'art del segle XX. Al capdavant, la lectura de Palau porta a un dels termes cabdals de la seva poesia: el de la desintegració del jo, que tan bé va saber recrear en les seves variacions de Rimbaud. **Vicenç Llorca**

LES NOTES DE

VÍCTOR RIPOLL

Deleble i perenne

Conten, diu Perejaume (*Oïsm*), "que de les comes de Rubió-Urgellet estant és d'en millor es poden observar, en dies especialment clars, els grafismes delebles dels noms", dels noms del Pirineu recollits per Verdager en els seus croquis. Els grafismes indelebles, aquests es deuen poder observar fins i tot en dies calitjosos.

Faldilla meravellosa

Continuem al primer paràgraf del darrer capítol d'*Alícia al país de les meravelles*, de S. O. Alícia, en alçar-se de forma tan precipitada, "amb el volt de la faldilla va capgirar la tribuna del jurat fent caure tots els membres sobre els caps de la gent de la sala". Imagineu-vos la força de la faldilla: els membres del jurat volen sobre la gent de la sala. La faldilla de Carroll, Carner i Compta no té pas tanta força, perquè els jurats cauen només sobre els caps de la gent "que hi havia a sota" (Compta); "de la multitud de més avall", (Carner); "on to the heads of the crowd below". (Carroll).

Dilema

Extraparlamentari (*DIEC*) vol dir que "no ha obtingut representació al Parlament". Exemple: un partit polític extraparlamentari. Però oposició extraparlamentària és l'oposició "contrària al sistema de democràcia parlamentària, o marginada d'aquest, que no participa en les eleccions legislatives". Per tant, un partit polític extraparlamentari no forma part de l'oposició extraparlamentària. Com se n'ha de dir, doncs, de l'oposició que fan els partits que no han obtingut representació al Parlament?

"He evolucionat cap a una llengua no tan barroca"

Xulio Ricardo Trigo (Betanzos, 1959) ha publicat a Edicions Bromera una novel·la ambientada a Portugal, *Fado*, premi Joanot Martorell 1997. L'escriptor abandona el món novel·lesc de Ligàcia.

—*Què us ha fet deixar el món novel·lesc de Ligàcia?*

—En primer lloc, *Fado* és una novel·la que és anterior a *La mort salobre*. L'he deixat perquè no vull obligar els meus lectors a seguir-lo sempre. No sé si hi estarien disposats. Si parlara sempre de Ligàcia em limitaria. No m'ho ha fet abandonar res. *Fado*, tot i no ser Ligàcia, parla del nord de Portugal, el més acostat a Galícia. Per tant, no ens n'allunyem gaire.

—*La nota de la contracoberta diu que el plantejament de la novel·la és original.*

—Potser ho diu perquè comença de manera intimista i cap a la meitat, de cop i volta, es transforma en una novel·la d'intriga més moguda. De fet són dos llibres. El primer, intimista i el segon, d'intriga. Potser es refereix a això. Potser també és cert que hi ha una mena de salt al passat, no ho sé. Però jo em pense que no és original. No ho havia llegit. Ja ho diré a l'editor. Quan tens una sèrie de llibres publicats, no els mires amb atenció. Els poses al calaix i penses en l'altre.

—*En eixir de Ligàcia us heu fet cap replantejament estilístic?*

—Home, no supose que la meua idea de la novel·la canvie gaire. Sí que he intentat de fer una novel·la més intimista, diferent en el fet que hi tinguen més protagonisme els personatges que no pas la trama.

—*Quin ús feu dels tòpics portuguesos? El fado del títol, la imatge del tramvia de la coberta...*

—En principi, no en tracte. Potser només hi jugue al títol. Si algú es refia de la imatge de la coberta potser es trobarà amb una desil·lusió. No va per aquí, la novel·la. El que sí que he provat és de ficar-me en una ciutat portuguesa concreta i reflectir-ne l'ambient dels anys 70, a l'època de la Revolució dels Clavells.

—*La novel·la es pot relacionar amb cap aspecte de la literatura portuguesa?*

—Sóc traductor del portuguès i crec que la conec bastant bé, no solament Saramago o Pessoa. I en aquest sentit m'estranyaria que no tinguera influència de cap de les meues lectures. Quan escrius una novel·la i la situes en un país determinat, els protagonistes aspi-

Xulio Ricardo Trigo, premi Joanot Martorell.

ren a ser fills d'aquest país i és natural que es produeixi alguna relació, alguns contactes, amb les obres literàries del país. No escrius sobre el buit.

—*Ha canviat la vostra relació estilística amb la llengua catalana d'ençà que vàreu decidir de fer-ne la vostra eina d'expressió?*

—Em pense que sí que hi ha hagut un canvi molt significatiu, que ja es nota a *La mort salobre*. Sí que he evolucionat en una progressió d'estil que va cap a una llengua menys barroca, una llengua que vol ser efectiva sense perdre la substància. Sí que hi ha una evolució, en aquest aspecte, i és una evolució que es fa al llarg de tota la teua vida literària. Els meus orígens són una mica complicats i prove d'anar a més, però això ho han de dir els lectors i editors. El fet és que cada vegada em trobe més a pler en una llengua que ja és definitivament la meua. Amb la poesia també vaig començar admirant certes paraules i també he evolucionat.

—*La poesia i la narració són, en el vostre cas, camins paral·lels, un circuit comú, vasos comunicants?*

—Això de vasos comunicants m'agrada perquè el darrer llibre de poesia és un món molt similar al dels llibres de prosa. Són els mateixos materials, les meues dèries, les meues obsessions. Pobre d'aquell poeta o novel·lista que faci una novel·la gaire diferent de la poesia. **Lluís Bonada**

Manent, gran escriptor anglès, gran escriptor català

Marià Manent aconseguí de reforçar la importància atorgada a les coses de cada dia, per petites i humils que fossin, i de recalcar l'èmfasi en la gratitud per tot el que és bo i bonic, tan típics de la filosofia franciscana, i això ho féu identificant elements molt semblants en la poesia romàntica anglesa, i en especial en la figura de John Keats, segons el qual el desig d'emmimirar les coses bones per tal d'aconseguir plaer i bellesa equivalia a trobar la felicitat. Aquesta consideració tan ben vista és una de les que converteixen el llibre *El llegat anglès de Marià Manent*, publicat per Curial i l'Abadia de Montserrat a la col·lecció "Textos i Estudis de Cultura Catala-

Marià Manent (Barcelona, 1898-1988).

na" en un gran llibre. El propòsit del llibre, diu l'autora, és d'explorar la dimensió anglesa en l'obra de l'escriptor. Montserrat Roser i Puig hi demostra que, a

través de "l'encertada explotació d'una oportunitat apareguda com a conseqüència de la posta en pràctica del programa noucentista, Manent va guanyar-se l'anomenada d'home de les lletres angleses". Fins i tot l'obra original, en concret la poesia, és el testimoni de la posada en pràctica de moltes de les característiques que ell mateix havia analitzat i admirat en els poetes anglesos i americans que llegia. L'estudi és fruit de la tesi doctoral en anglès de l'autora. *El llegat anglès de Marià Manent* és, també, diu la solapa, una excel·lent introducció a la vida i l'obra de Manent que complementa l'estudi biogràfic del seu fill Albert, del 1995. **Ll. B.**

Es publiquen noves dades sobre el Titànic

Josep Pernaú signa el pròleg del llibre d'Edicions la Campana, *La imprudència del Titànic*, escrit per Sara Masó. El titula "Un bon treball d'investigació, amb l'ajut de l'avi", perquè l'avi de l'autora, Salvador Maristany i Sensat, capità de la marina mercant catalana, va guardar, a casa seva del Masnou, documentació internacional sobre l'enfonsament del Titànic. El llibre de la Campana té un subtítol molt informatiu: "Amb reveladors documents històrics (1890-1912) i notícies de primera mà de 4 supervivents catalans". Sara Masó ha localitzat alguns dels descendents dels quatre supervivents catalans, dos homes i dues dones que anaven a l'Havana via Nova York.

L'OPINIÓ DE PERE GIMFERRER

per Agustí Pons

Emplaçament de la Fira del Llibre de Barcelona

—*És positiu el canvi de la Fira del Llibre de Barcelona, del Passeig de Gràcia al Moll de la Fusta?*

—Des del punt de vista del negoci de la venda de llibres que, en principi, n'és l'objectiu principal, ha estat un desastre sense pal·liatius, perquè ha aconseguit una cosa que semblava gairebé impossible, que és d'obtenir uns resultats encara més dolents que no els que tenia al Passeig de Gràcia. En canvi, des del punt de vista de l'activitat d'animació cultural i pluricultural a Barcelona, ha estat no tan sols positiu sinó, en molts casos, excel·lent, amb una bona resposta dels mitjans de comunicació i un públic atent i fidel. Els principals problemes deriven de la novetat de l'emplaçament, de la calor tropical, i d'un paviment no precisament còmode per a passejar-hi. És possible que si es manté l'em-

plaçament, a part tenir èxit com a centre d'animació cultural, en la qual he participat jo mateix, acabi tenint-ne com a Fira del Llibre, a condició d'obrir no tant al ple de l'estiu, i en un horari més adequat, possiblement de mitja tarda fins a la matinada.

—*S'acaba d'inaugurar a la Pedrera una exposició de Delvaux, un dels pintors contemporanis més suggerents i, tanmateix, ben poc conegut entre nosaltres.*

—L'exposició em sembla excel·lent i permet de fer-se una idea prou exacta de l'obra de Delvaux. La diferència més important que hi ha respecte a als

altres pintors contemporanis que també toquen temàtica onírica és que Delvaux troba la seva veu pròpia relativament tard, cap als anys 30. En això, és exactament invers a Giorgio de Chirico o a Salvador Dalí, que de molt joves troben prou ràpidament una manera característica que després no sempre mantenen. Delvaux, en canvi, cap a començament dels anys 30 arriba a tenir una

formulació que li permet d'encabir les preocupacions poètiques i plàstiques que ja es manifestaven abans en la seva pintura en un marc icònic més adient, i des dels anys 30 fins a la senectut la seva obra té una gran continuïtat i una extraordinària coherència interna. És un dels grans poetes solitaris de la pintura d'aquest segle.

LECTURES *per* L'ESTIU

Borja Papa
Joan F. Mira

Narratives 3i4, núm. 51
140 pàgines
3.250 pessetes

Espècies perdudes
Vicent Josep Escartí

Narratives 3i4, núm. 56
164 pàgines
1.750 pessetes

Les confidències del comte de Buffon
Martí Domínguez Romero

Narratives 3i4, núm. 58
238 pàgines
2.500 pessetes

El carrer de Rubiols
Frederic Martí Guillamon

Narratives 3i4, núm. 54
158 pàgines
3.250 pessetes

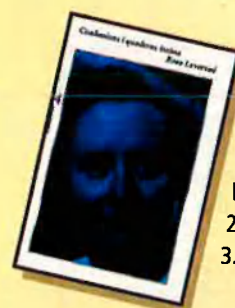
Vides secretes
Josep M. Argemí

Narratives 3i4, núm. 57
192 pàgines
1.500 pessetes

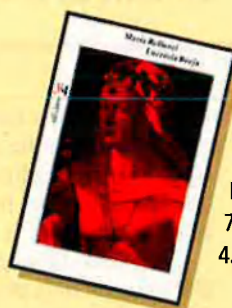
La mort salobre
Xulio Ricardo Trigo

Narratives 3i4, núm. 55
142 pàgines
1.270 pessetes

Confessions i quaderns íntims
Rosa Leveroni

La Unitat, núm. 169
248 pàgines
3.950 pessetes

Lucrecia Borja
Maria Bellonci

La Unitat, núm. 146
700 pàgines
4.550 pessetes

La mirada de Nicodemus
Vicent Usó i Mezquita

Narratives 3i4, núm. 52
272 pàgines
1.500 pessetes

Cap d'any a Houston, Texas
Joan F. Mira

Narratives 3i4, núm. 60
232 pàgines
1.850 pessetes

El retorn del naufrag professional
Josep Vicent Marqués

Narratives 3i4, núm. 59
248 pàgines
1.750 pessetes

Els cabells d'Absalom
Vicent Josep Escartí

Narratives 3i4, núm. 53
196 pàgines
1.750 pessetes

La Galeria

Música de cambra en un espai ben entranyable

La plaça de l'Església de Montserrat (la Ribera Baixa) es converteix durant una setmana a l'any en un peculiar escenari per a la música de cambra. L'arrelada tradició musical d'aquesta població riberenca ha fet que des del 1981 es troben els millors quartets, duets, quintets o bandes de jazz per apropar aquesta música a tot el poble.

Aquest any se celebra la divuitena edició de la Setmana Internacional de Música de Cambra de Montserrat (Ribera Alta). Del 20 al 26 de juliol, cada nit a les 23.00h en un escenari tan peculiar per a la música de cambra com la plaça de l'Església, es reuniran alguns dels millors conjunts provinents de tot l'estat espanyol, de la República Txeca, del Brasil, de Bèlgica i d'Alemanya.

La idea d'organitzar un esdeveniment d'aquestes característiques va sorgir ara fa disset anys. El Palau de la Música encara no existia, i a València no hi havia cap lloc on es pogués escoltar música de cambra. Els organitzadors van pensar que la trobada de Montserrat seria una bona excusa per reunir afeccionats de la música clàssica, i al mateix temps, es van proposar convertir-la en una ocasió ideal per apropar aquest tipus de música a tot aquell públic que no la coneixia.

La Setmana Internacional de Música de Cambra de Montserrat ha aconseguit educar musicalment el públic. Vicent Campos, director del festival i professor de trompeta del Conservatori Joaquín Rodrigo de València, explica que ara el públic sap quan ha d'aplaudir i quan no ho ha de fer. "És interessant descobrir com un tipus de música que sempre s'ha considerat elitista puga agradar a gent tan diferent".

L'escenari pot semblar poc adequat per a aquest tipus de música. No obstant això, la plaça de l'església de Montserrat reuneix unes condicions acústiques immillorables. "És un lloc totalment tancat i mai no ens hem plan-

Enguany se celebra la XVIII edició de la Setmana Internacional de Música de Cambra de Montserrat, una iniciativa que intenta apropar la música clàssica a aquest poble.

tejat portar els concerts a un auditori. L'audició és perfecta", explica Vicent Campos.

El festival s'inaugura dilluns dia 20 amb l'actuació del quartet Stamitz de la República Txeca, acompanyat per la viola de Josef Kluson. Aquest quartet interpretarà obres de Mozart i Dvorak i serà, probablement, una de les millors actuacions del festival. La soprano brasilera Magali Lettieri, acompanyada per la pianista Marizilda Hein, actuarà dimarts amb obres de Verdi, Baccarelli i Mignone, entre d'altres.

Els pianistes valencians Adolfo Bueso i Victòria Alemany es presenten dimecres 22 de juliol i el també valencià Quintet Cuesta, acompanyat per la pia-

nista Natasa Veljkovic, actuarà dijous. La formació belga Ictus (divendres) i la Amati Ensemble München (diumenge) acaben de completar el programa.

Dissabte 25 de juliol, i per donar un punt de color al festival, actua la Mediterrani Jazz Band sota la direcció de Ramon Cardo Serra. "El que volem aconseguir amb la programació d'aquesta formació és integrar el públic més jove", comenta el director del festival.

Paral·lelament als concerts, s'impartiran cursos de perfeccionament de tot tipus d'instruments, des del violí fins a la trompeta o el piano.

Rosanna Melià

NOVETATS

► Paul Fuster '36 weeks' (Wheat Machine)

Trenta-sis setmanes feia que Paul Fuster era a Catalunya quan va debutar al Harlem Jazz Club de Barcelona el mes d'abril. Aquest novaiorquès de mare catalana (natural de Cardona) presentava el seu primer disc, *36 weeks*, una descàrrega de jazz, rock i grunge.

Fuster escriu les cançons, amb lletres que tant són amarades de poesia com de les paranoies d'una ment il·luminada. Els seus dots d'improvisació fan que les cançons no perdin la frescor del primer dia. Si el voleu descobrir, Fuster actua divendres, dia 24, al Harlem.

Amparanoia: amunt i avall amb la ironia i el mestissatge musical

El poder de Machín ha fet conèixer el grup Amparanoia. Un cúmul d'estils (salsa, bolero, ranxera, ska, reggae, punk) lligats a la gosadia de les lletres de les cançons deixen un bon regust als qui els hem vists en directe. Sonen bé, la vivacitat i el mestissatge guanyen color i caliu amb els set músics cantant, tocant i ballant en viu.

L'Amparo, que dona nom al grup, és autora de les lletres, vocalista i toca la guitarra clàssica. El seu recorregut per la música és llarg. Va començar amb el grup Corre-caminos; després va formar Amparo & The Gang i Ampáranos del Blues. "Són etapes de la meua creació musical —comenta— i amb Amparanoia he fet un pas més enllà".

D'allò que sí que està satisfeta és d'haver obert el ventall d'estils aconseguit en el seu darrer disc. "M'a-

done que la gent ha fet seues les cançons. M'agrada el que faig, m'ho passe bé".

Aquesta dona embarassada passeja la guitarra amunt i avall. Ha produït el primer

reconeix que la gent no sol tenir cap consideració professional per a una dona embarassada.

Ara prepara un altre disc amb més diversitat, molta

ARXIU

alegria i una bona dosi d'ironia, però sense abandonar el blues. Tampoc no descarta de fer alguna cosa amb Manu Chao. "Tota la música és per mi un mestissatge de ritmes, de sons, fins i tot de lletres, tot i el vici de les etiquetes".

Pel que fa a la seua faena quotidiana comenta: "Cada dia agafe la guitarra, una lli-

breta i proveu coses. En música no es tracta solament de tenir una veu bonica. Has de saber què vols expressar".

Amparanoia ha intervingut en l'estrena del III Festival de Música Ètnica i Mestissa d'Elx, ha actuat en l'estació del Nord de Barcelona, i serà, el dia 23 de juliol, dijous, a el Sabor de Castelló de la Plana. **Júlia Kahm**

El grup Amparanoia prepara el segon disc després de l'èxit d'*'El poder de Machín'*.

disc i potser també produirà el segon, que ja es troba en camí. "Les lletres són una cosa molt meua i no em feia gens de gràcia de deixar-les en unes altres mans, i és per eixa raó que vaig decidir-me a produir jo mateixa els meus treballs", comenta.

Està orgullosa perquè la maternitat no li impedeix de fer allò que li agrada, si bé

Cap d'any a Houston, Texas

Joan Francesc Mira

El gust de viatjar seria molt menor si mai no ho podem explicar a algú. I si és així, gràcies a haver renunciat al viatge com a plaer solitari, podem gaudir d'una visió del món, que l'ofici de l'autor sap extraure de situacions i paisatges que no passaven de simple anècdota antropològica.

Editorial 3i4
"Narratives 3i4", 60

Els misteris de París

Edgar Allan Poe

Sota el títol *Els misteris de París* s'apleguen tres de les més famoses narracions d'Edgar Allan Poe: "Els crims del carrer de la Morgue", "El misteri de Marie Roget" i "La carta robada". Tres textos amb trets comuns que els uneixen en un tot del qual cada narració és una part.

Editorial 3i4
"Llibres Clau", 20

Resolguem dubtes

J. Madia, D. Casellas i Ll. Marquet

Aquesta publicació serà un instrument estimable per a tots aquells que desitgen millorar la qualitat del seu català parlat o escrit, tant els usuaris amb menys responsabilitat com molts professionals i tècnics de l'idioma, com ara correctors i professors.

Editorial 3i4
"Papers bàsics", 26

TEATRE

Irene Papas obre els Cinc Segles de la Universitat de València

Apocalipsi, veu de dona és l'espectacle preparat per anunciar els actes commemoratius de Cinc Segles de la Universitat de València, una celebració que es desenvoluparà durant el curs vinent. Aquesta innovadora producció teatral, de l'escriptor i psiquiatre Giorgos Khimonas, és una proposta dramàtica escrita per a l'actriu Irene Papas, que n'assumeix també la tasca de directora artística.

L'autor presenta un apassionat monòleg, representat per dues intèrprets: Irene Papas mateix i la cantant de flamenc Carmen Linares, que significa l'expressió de la seua ànima. Totes dues seran acompanyades de quatre actrius valencianes, que representen el poble, i del Cor de València. L'obra s'estrena el 23 de juliol, al Teatre Romà de Sagunt, i s'hi representarà fins el 26 de juliol.

Irene Papas s'estrena de directora artística.

ESTRENES

ARXIU

Estrips, de Toni Cabré, és la nova proposta del teatre Artenbrut de Barcelona, que s'estrena el dia 22 de juliol, dimecres, dins la programació del Grec 98.

Txe Arana i Neus Quimassó, sota la direcció de Teresa Vilardell, interpreten dues dones molt diferents que per casualitats del destí comparteixen els seus secrets. La Marta és infermera, amant insatisfeta d'un metge i aspirant a autora teatral. La Isabel és una mestressa de casa que treballa per alimentar tres fills i un marit alcohòlic sense feina. Un vespre la Marta s'interessa per la vida de la seva veïna, la Isabel, amb la intenció d'inspirar-se per a una obra de teatre. A partir d'aquí comença *Estrips*.

Mercè Arànega i Julio Manrique protagonitzen 'Perifèria Koltès'

La Sala Beckett de Barcelona presenta, del 23 de juliol al 2 d'agost, l'espectacle *Perifèria Koltès*, un recorregut pels textos del dramaturg Bernard-Marie Koltès, en interpretació de Mercè Arànega i Julio Manrique, i amb direcció escènica de Rafel Duran.

Sergi Belbel ha traduït al català les històries que Koltès va crear a partir dels seus viatges per l'Amèrica Llati-

Mercè Arànega.

na i l'Àfrica Central durant els anys 70 i 80, com ara la dels dos germans i la Harley-Davidson dins un pati de Tabataba o la de la Guàrdia Nacional de Managua que dispara les metralladores pels carrers de la ciutat.

El desig, la por, la lluita per sobreviure i la recerca de la llibertat són els motors que fan avançar la història d'uns personatges que volen trobar el seu lloc en aquest món.

La història de la llengua catalana: la construcció d'un discurs

Miquel Nicolàs i Amorós

La història de la llengua, com a activitat i com a reflexió, ha estat elaborada en el context d'unes determinades condicions científiques, ideològiques i socials. Aquest llibre estudia els fonaments metodològics de la historiografia lingüística i els aplica a l'anàlisi del discurs sobre la llengua catalana.

Universitat de València
"Biblioteca Sanchis Guarner", 41

Poemes i traduccions

Miquel Forteza Pinya

Miquel Forteza i Pinya (Palma, 1888-1969) va ser un dels principals poetes de l'Escola Mallorquina. La present antologia, a cura de Pere Rosello, posa a l'abast del lector la seva obra i ret homenatge a un dels mallorquins més actius en la defensa de la identitat de les Balears.

Universitat de les Illes Balears
"Biblioteca Marian Agulló", 23

Llibre de geografantasia i contes

Pere Morey

El llibre de geografantasia i contes és un recull de rondalles amb els ingredients que han fet popular el seu autor. En Pere Morey: aventura, misteri i molt d'humor. I a més hi ha una sorpresa: la Geografantasia, divertides històries sobre països tan sorprenents com Arràbia, Borruguai, Mè-xic, No-nuega...

Editorial Moll

CINEMA

ESTRENES

'Te odio, mi amor' (Estats Units, 1998) de Mark Joffe, amb Janeane Garofalo i David O'Hara.

Tres nivells de lectura denoten ja la perspicàcia dels guionistes i la capacitat del realitzador d'origen rus Mark Joffe per barrejar harmònicament la trama política americana, el context rural irlandès i la peripècia humana de la protagonista; i també per fer-se amb el públic, bé el que es queda en l'anècdota, bé el que hi sap descobrir allò que s'hi trasparenta.

L'ajudant personal d'un senador americà ambiciós viatja al poble irlandès on hi ha les arrels familiars del polític, per tal de poder-ne exhibir l'ascendència al davant de la comunitat irlandesa de Boston, de la qual pretén el suport. El xoc entre les cultures de la noia urbana ianqui i de la tranquil·la població irlandesa. I la història d'amor entre la protagonista i un jove del poble, coronada amb un peculiar festival organitzat per un matrimoni vell. L'ambientació no pot deixar de remetre, actualitzada, al John Ford de l'*Home tranquil*, els intèrprets responen bé i l'únic que grinyola és el to de comèdia de la darrera part.

Josep M. López Llavi

EXPOSICIONS

El Museu de Cinema de Girona homenatja les bandes sonores

Recordar temes tan memorables com "As Time Goes By" de *Casablanca*, o "America" de *West Side Story*, és el que ens proposa l'exposició *La partitura sonora*, oberta fins el 15 d'octubre al Museu de Cinema Col·lecció Tomàs Mallol de Girona.

Simultàniament a l'exposició hi ha organitzades tot

d'activitats relacionades amb la música de cinema: el taller didàctic "Juguem amb la

imatge i el so", que proposa un joc de reconeixement de la música de cinema i un exercici de composició d'una banda sonora per a una escena cinematogràfica; també hi ha les sessions "Música de cinema", en què s'exposaran les característiques i la funció de la música en el cinema segons cada gènere cinematogràfic.

L'obra del taller de Zurbarán al Museu Sant Pius V

Coincidint amb el quatre-cèntès aniversari del naixement de Zurbarán, el museu Sant Pius V de València acull *Zurbarán i el seu obrador*, una exposició que se centra en un aspecte molt concret de la producció d'aquest pintor extremeño: en els encàrrecs sol·licitats per la clientela monàstica vinculada a les Amèriques. L'objectiu de l'exposició és de relacionar la producció destinada als territoris ultramarins amb el paper

que hi tenien els pintors que ajudaven Zurbarán a satisfer la immensa demanda de quadres que rebia.

Les trenta-quatre peces de l'exposició, de les quals deu foren pintades totalment o parcialment per ell mateix, pertanyen a col·leccions privades de Mèxic, Califòrnia, Nova York, Londres, Sevilla, Barcelona, etc.

L'exposició restarà oberta al Museu Sant Pius V fins el 27 de setembre. **R. M.**

Tres rutes mostren el llegat de la cultura islàmica a Catalunya

Rutes de l'Islam vol fer conèixer els lligams de Catalunya amb la cultura àrab seguint tres itineraris que uneixen les ciutats de Barcelona, Balaguer i Tortosa. L'exposició, instal·lada al Palau Robert de Barcelona fins el dia 27 de juliol, consisteix en un mapa de cada recorregut i en una seqüència d'imatges que mostren l'herència musulmana.

Vista de Balaguer.

Els recorreguts proposen algunes visites, així al monestir de Ripoll i a la torre de guaita de Balaguer.

L'exposició forma part d'uns actes amb els quals l'Institut Català de la Mediterrània vol destacar els referents comuns que tenen dues cultures des de l'Edat Mitjana, amb el propòsit de fomentar el respecte mutu. **Elisabet Cantenys**

DANSA

La dansa adquireix protagonisme a Barcelona amb Duato i Gelabert

Barcelona es converteix durant quatre dies en la ciutat de la dansa. Del 23 al 26 de juliol un seguit de companyies i intèrprets envairan els carrers i els escenaris de Barcelona dins la programació del Grec 98, amb representació de dos coreògrafs destacadíssims, Nacho Duato i Cesc Gelabert, i dins la VII Proposta Internacional de Dansa en Paisatges Urbans.

El dia 23 la Companyia Nacional de Danza, sota la direcció de Nacho Duato, presenta tres coreografies de dansa contemporània al Teatre Grec de Barcelona. La companyia interpretarà *Petite Mort*, una coreografia de Jirí Kylián, amb una música molt especial: fragments lents de dos dels concerts de piano de Mozart més bells i populars. També es podran veure dues coreografies creades per Nacho Duato: *Remansos*, amb música d'Enric Granados i inspirada en el món de Lorca, i *Arenal/Jardí tancat* (títol provisional),

producte de la unió de dos dels ballets més simbòlics dels orígens creatius de Nacho Duato, inspirats en cançons de Maria del Mar

La companyia de Duato arriba a Barcelona.

Bonet. I és que, com diu el coreògraf valencià mateix, desitjava de retre homenatge, d'una banda, a la cantant mallorquina i, d'altra, al Festival d'estiu de Barcelona que l'acull cada any.

Zumzum-Ka és l'espectacle que ens proposa la companyia Gelabert-Azzopardi, del 24 al 26 de juliol, al Te-

atre Lliure de Barcelona. Aquest projecte neix d'una unió artística singular: del pintor Frederic Amat, del músic Pascal Comelade i del ballarí i coreògraf Cesc Gelabert. El resultat és un diàleg a tres bandes en tres llenguatges artístics que s'inspiren mútuament.

Ara bé, no solament s'estrenen espectacles de dansa als escenaris, també els carrers de Barcelona ofereixen, els dies 24, 25 i 26 de juliol, dansa per a tots els gustos: jazz, dansa contemporània, hip-hop i les últimes tendències es manifestaran als museus i parcs de Barcelona, com ara al Centre de Cultura Contemporània (CCCCB), la Fundació Joan Miró, el Museu d'Art Contemporani (MACBA), la Casa de la Caritat, el Parc Güell i les Piscines Bernat Picornell de Montjuïc. És una manera de descobrir, de forma gratuïta, o a preus molt reduïts, les últimes tendències del món de la dansa. **Beatriz Cabezas**

RÀDIO

NOVETATS

Catalunya Ràdio proposa una programació d'estiu que aposta per l'entreteniment, la música i l'humor. Però la novetat de la temporada és la recuperació del gènere dels dramàtics. Catalunya Ràdio reemet una de les radionovel·les de més èxit de l'emissora, protagonitzada per la detectiva mallorquina Lònia Guiu. Una novel·la negra portada a la ràdio per quaranta actors.

Els infants tenen, igualment, la "seva" ràdio durant l'estiu, amb els contes d'en Kipurú, un follet entremaliat que explicarà milers d'històries.

Tornen, també, les veus de sempre, com la de Teodor Garriga (foto), que als 89 anys es retroba amb la ràdio, Quim Monzó, Guillermina Motta o Alex Gorina, i més...

Anomeneu-lo amor

Jesús Pacheco

Curiosos i irats homicidis conjugals, confessions íntimes i estremidores, amors propis, amors carnals i amors de lluny són alguns dels temes dels 27 contes d'aquest recull, un heterogeni recorregut per allò que sempre ha estat anomenat amor.

Finalista Premi Bearn de narrativa 2007

D17 Edició
"Zitzània", 12

La ruta del cargol

Toni Vives

Una guia gastronòmica i cultural, placida i estimulant; un llibre que tracta de la teologia del cargol en l'era d'Internet. Un llibre per a babejar de gust.

Laertes
"Poal de Llibres", 1

ACOSTA'T

La Universitat de València té molt a oferir als seus amics i antics alumnes. Pots demanar el teu butlletí d'inscripció per telèfon, fax, e-mail o correu a:

Amics i Antics Alumnes
de la Universitat de València
Fundació General de la Universitat de València
Patronat Cinc Segles
Pl. Forn de Sant Nicolau, 4. 46001 València
Tel.: 96 398 32 70
Fax: 96 386 46 20
E-mail: amics@uv.es
<http://www.uv.es/~csegles>

LA BONA VIDA

Jaume Fàbrega

Cassolada, de Lleida a la Franja

A la Franja (el Matarranya, amb capital a Vall-de-Roures, la Llitera amb Tamarit, el Baix Cinca amb Fraga, etc.) la cuina, i la llengua, són fonamentalment catalanes.

Ara, l'influx català penetra no solament per aquesta àrea d'administració aragonesa, sinó també Aragó endins (així el *recao* de Binèfar, difós per Teodoro Bardají, un gran cuiner d'aquella procedència, no és més que l'espanyolització del *recapte*). Semblantment, en terres del vell Regne d'Aragó, hi trobem la *chireta*, una mena d'embotit fet de xai, o corder, que és una mala transcripció de "gireta", la girella del Pallars —per cert, ben semblant al plat nacional escocès, el *haggis*.

Hi ha més intercanvis, naturalment, ni que siguin lingüístics: *mostillo*, *abadejo*, *empedrao* i *frito* —que retrobem al País Valencià.

En aquestes comarques d'excel·lents olis d'oliva, carn, caça, i boníssims productes d'horta, un dels plats que, sovint, reuneix tots aquests ingredients és la cassola o cassolada, *recapte* o paella que,

ARXIU

segons la zona o les circumstàncies, pot tenir tots aquests noms.

Té, per tant, el seu paral·lel en les famoses cassoles de tros de les terres de Lleida, on constitueixen un plat típic dels pagesos quan anaven al tros o al camp, i on el cuinaven amb tot

allò que arplegaven.

En tots els casos es tracta d'un plat únic, i substànciós, que pot incloure productes del porc (adob, llong, costella, botifarres o llonganisses), caça (tords, conill), abadejo, caragols i hortalisses (*bròcol*, carxofes, patates, bajoques tendres o seques, bledes, espinacs, *primentons*, badocs, carbassons...).

VINS

Del nord, sense complexos

'Château de Calce'. Negre 1994. DO Costers del Rosselló. PVP, 650 pts.

Si a l'estat espanyol els hàbits de consum van fer que els vins negres de qualitat per excel·lència fossin els Rioja i que tots els altres patissin de valent per aconseguir una porció del mercat, no cal ni parlar de les dificultats que a l'estat francès van

tenir (i tenen encara) tots els negres que havien de competir amb denominacions tan prestigioses com els Bordeus o els Borgonya. Però a tots dos estats les coses van canviant i l'esforç dels cellers per millorar els productes s'ha vist recompensat amb una diversificació dels gustos dels consumidors que han admès favorablement alguns altres llocs de producció.

Aquest és el cas de la DO Costers del Rosselló que, reconeguda oficialment el 1977, s'ha consolidat en el mercat francès, i ara, lliure de traves frontereres, mira de fer-ho en aquesta banda dels Pirineus.

El Château de Calce n'és un digne exemple i, al seu cupatge contundent, a base de garnatxa i de carinyena, que li dona força i cos, hi afegeix una elaboració per maceració carbònica i una petita part de raïm Sirah que li donen aromes especiats i una frescor que, després d'una acurada cria, en fan un vi elegant i complex, amb una notable persistència al paladar i molt equilibrat.

Servit a uns 16 °C, acompanya carn a la brasa o formatges cremosos.

Joan Nebot

ARTS ESCÈNIQUES

Música, teatre i dansa omplen el XXI Aplec dels Ports

L'entranable població de Cinto Torres (els Ports), situada a l'esquerra de la rambla de Sellumbres, acull enguany el XXI Aplec dels Ports. Això serà dels dies 23 al 26 de juliol. Aquesta festa, d'un profund caràcter popular, es fa cada any en un poble diferent de la comarca de forma rotativa, i des del principi que mira de ser un punt d'encontre de joves i grans que volen tre-

ballar per la llengua, la cultura i les tradicions de la comarca i del País Valencià.

El programa d'enguany inclou les actuacions, sempre gratuïtes, d'Obrint Pas (divendres, dia 24), Al Tall i La Xafigà (dissabte, dia 25), els cantants Amèric, Tomeu Penya i Labordeta, més el teatre de Toni Albà, amb l'obra *Brams*, o les danses guerreres de la Todolella. **R. M.**

ARXIU

El cantant mallorquí Tomeu Penya actua el dia 26.

IDEES

Marató benèfica de l'últim 'Somni de Mozart'

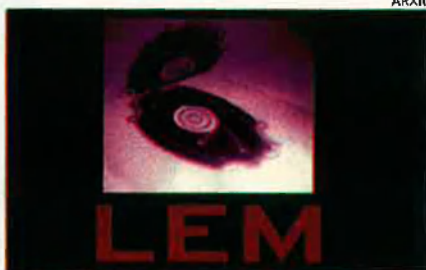
El dia 26 de juliol el musical *El somni de Mozart* acaba les seves representacions al Teatre Nacional de Catalunya amb una marató benèfica de cinc funcions en un sol dia.

Els beneficis de les funcions es repartiran entre ASPACE (Associació Paràlisi Cerebral), la Fundació Clínica per la Recerca Biomèdica, Llars de l'Amistat, Cheshire Fundació Privada i Pallassos Sense Fronteres.

El Projecte Gràcia Territori Sonor presenta músics de Berlín

El Projecte Gràcia Territori Sonor de Barcelona presenta alguns dels creadors de música experimental més interessants de Berlín del 24 al 25 de juliol, sota el signe LEM (Lapse Emissor Massís), dos dies d'abducció locomotriu.

Els amants de la música experimental podran assistir a les actuacions de Sven-Ake Johansson, percussio-

nista, poeta espontani i neodadaïsta que toca la guita telefònica i els cartrons, alhora que el seu col·lega Peter

Hollinger buida una gran maleta plena de joguines, de ferralla i materials sobre una estora i ho fa sonar tot.

Aquest projecte que proposa mensualment concerts de música experimental en petits espais del barri de Gràcia (Barcelona), de franc, s'ha convertit en l'únic festival permanent d'aquestes característiques a Europa.

Nit de Salsa amb Oscar D'león i Celia Cruz

Oscar D'león, el rei dels *soneros*, i Celia Cruz, la reina de la salsa, s'han reunit per oferir un concert de les millors cançons de la música llatina. Els amants de la salsa podran sentir aquest duet el pròxim dia 23, a dos quarts de deu de la nit, al Poble Espanyol de Barcelona.

Així mateix, Oscar D'león ofereix un concert als Jardins de Vivers de València el dia 22, a les 22.30.

► Barcelona Netrópolis

Barcelona Netrópolis, aquesta guia de l'oci per a internautes, fa un any. Durant aquests 365 dies, els amants d'Internet han visitat les pàgines d'aquesta revista electrònica dedicada a informar sobre les activitats que s'escauen a Barcelona en el camp de la cultura i l'oci.

De fet, la pàgina aspira a ser més que una guia de l'oci tradicional: vol ser un punt d'encontre, un espai interactiu de conversa i d'amistat.

► <http://www.barnanetro.com>

Barcelona Netrópolis s'integra dins un programa més ampli, Ciudades Netrópolis, compost per dues guies més de la mateixa línia: *València Netrópolis* i *Madrid Netrópolis*.

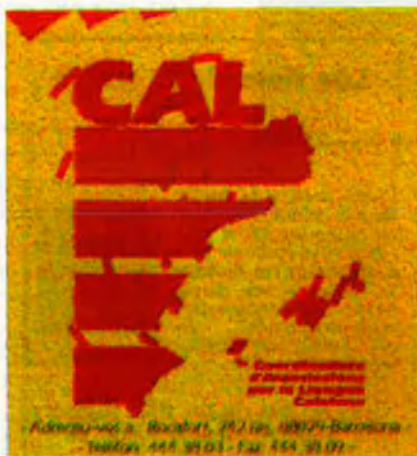
La idea de l'emigrant

Enric Valor

En aquesta novel·la retrobem les virtuts més típiques d'Enric Valor: les descripcions nítidament perfectes, la vigoria dels personatges, una subtil ironia. Tot en una prosa brillant, equilibrada, modelica. Una festa per al gaudi literari.

Tàndem

Associació Llengua Nacional

Associació que pretén contribuir a la normalització i bon ús de la llengua catalana, i difondre-la i afirmar-la en tot l'àmbit dels Països Catalans.

Inscripció com a soci: 500 ptes. mensuals (cobrades semestralment). Els socis gaudeixen d'una sèrie d'avantatges.

Subscripció a la revista Llengua Nacional (és trimestral)

•Preu anual subscriptor: 1.500 ptes.

•Preu anual subscriptor col·laborador: 2.500 ptes.

Telèfon de contacte: (93) 456 88 79

Dos per un

Mots encreuats a dos Temps

Instruccions d'ús

Per resoldre aquests dos mots encreuats en una sola graella haureu de fer servir l'apil·lador o dos exemplars d'EL TEMPS. Les dues solucions són diferents. Només comparteixen els quadres negres. Sort.

Deu minuts amb l'Anna Maria Genis

Horizontals: 1. S'aixeca per fer notar alguna cosa. El cos del delictu en cas d'adulteri. 2. Morat clar. Esport practicat amb estil. 3. Nucli pairal. Portà a menys. Embarcació d'esbarjo. 4. El biberó del nen o la copa de l'adult. Desitjàvem. Aspa. 5. Crea disjuntiva. Imiti els colors de l'arc. Afa-voreixo l'evacuació. 6. Ofegat per culpa d'un acte negligent. Escantella. 7. Mig clan. Francès no massa ben vist. La que mou muntanyes. 8. Viatja pel mar, pel cosmos o per les autopistes cibernètiques. Escoltaran sermons. 9. Per molt que volgueu, no hi trobareu la lluna. Cultiva. Avi abstemí. 10. Propensos a defugir dificultats. Pagues. 11. Cossi per fer bugada. Habitual de clavegueres o biblioteques. Nascut. 12. Mig deshidratada per l'esforç. Precedeix, clarament, la sortida de sol.

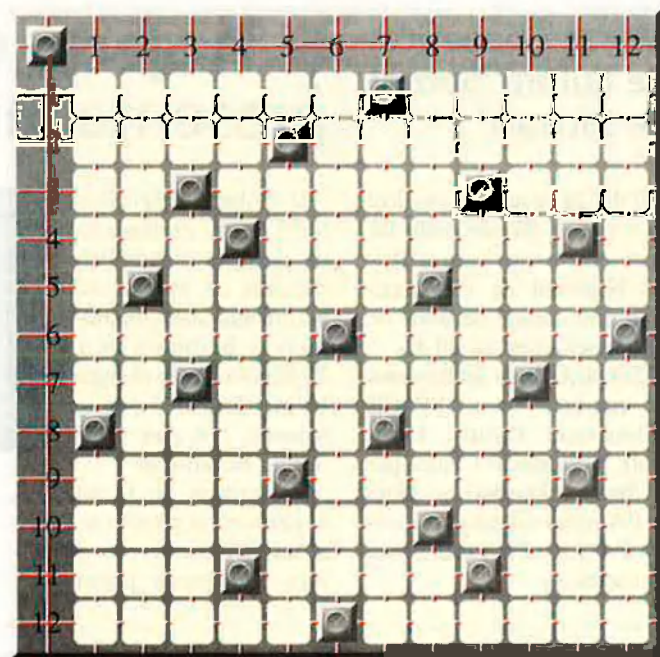
Verticals: 1. Fruit que s'esprema amb acidesa. Trampes per a con-

lleus o per a cotxes mal aparcats. 2. L'arribada de l'euro a Itàlia no impedirà que segueixi sonant. Anuncieu una nova. 3. Article d'elit. Mai no supera la meitat. Devota de la Verge del Puny. 4. Establiment amb molta barra. Tallés la gespa. El cap del departament. 5. Nucli rural. Eludit. La còlera del pirata. 6. Traspàs. Buida. 7. Que pertany a palau. Cap mariner. 8. Avivi el foc. Tot i ser poc intens, segons com dona la nota. Contracció del piramidal. 9. La primera és de trinca. Licors medicamentosos. N'hi ha dues per barba. 10. Disposar formant un munt. Busca raons sense buscar brega. 11. M'embranco per munta pis. Esclafa. Cub atzarós en alça. 12. El més pallús de l'obra. Empala el pollastre.

Mitja horeta amb en Màrius Serra

Horizontals: 1. La relacio-nem ràpidament amb el color verd, encara que no estiguem

gaire esperançats. Implícit en un autor clàssic. 2. La via del darrer. Religiosa d'una congregació fundada pel metge Francesc Darder a l'hospital de la Santa Creu de Barcelona. 3. Conec. Fruit del lledoner (de re). Lil·liputenc palindròmic. 4. S'hi esforcí molt. La dona d'aquest francès és molt i molt dolça. Creu que se li ha tornat a escapar el presoner. 5. El primer de tots. Valorar qualsevol cosa. Peça de ferro que serveix per subjectar. 6. Perd pistonada. Navegant. 7. Anvers prosaic. Inventaré. Davant d'una A remet als mítics Chicago Bulls de Michael Jordan. 8. Aquest calze congrega nombrosos esforços de recerca durant l'Edat Mitjana. Va per terra com un cuc i s'arrossega com un cuc, però no us equivoquéssiu pas: efectivament és un cuc. 9. Treure l'aigua del subsòl. Etapes. Mig miler. 10. Un que vol que l'escoltin. Gràcies a ell combatem tant com podem les sentors corporals. 11. Gremi de floristes. Os. Moviment sobtat i de rellotge-

ria. 12. Els exàmens més temuts. Advertiments.

Verticals: 1. Aquesta té la nàpia molt grossa. Sempre n'hi ha un encara que tot sembli perfecte. 2. Viatgeu a Esterri. Deixar el terreny cobert de llot una riuada. 3. Tarima prosaica. Les seves oscil·lacions mensuals són un dels baròmetres més fiables de la salut econòmica. Verema. 4. El de poll fa mal, el de bou mareja i el de peix eixampla el paisatge. Baixen riu avall entre troncs. Escaire. 5. Onomatopeia de motor. Impost que gravava l'entrada de mercaderies a les viles on hi havia mercat. Auxili! 6. Acceptava una herència. Folllets boscans. 7. Embelleix. Muntava una bastida. 8. El setial reial. Altars on es troben pares i mares. Quatre. 9. Després de Crist. Cuidadores de les reines de l'hipòdrom. Iode. 10. Apuntat al registre municipal. Són de segona mà. 11. Fúria celta. Argila amb ressons africans. El prefix de la vida. 12. Clou. Curiosos.

SOLUCIONS:

MITJA HORETA AMB EN MÀRIUS SERRA:
Horizontals: 1. Natura. 2. Anal. Dardera. 3. Sè. 4. Liedó. 5. Nan. 6. Sut. 7. Liones. 8. C. 5. U. 9. Prear. 10. Gafa. 11. Decau. 12. D. 10. Emissor. Sabó. 11. Ram. Osmi. Tic. 12. Orais.

DEU MINUTS AMB L'ANNA MARIA GENIS:
Horizontals: 1. Llebre. 2. Lila. 3. Ir. 4. Mami. 5. O. 6. Volem. 7. X. 8. Naut. 9. O. 10. Iri. 11. Laxo. 12. Naut. 13. O. 14. Naut. 15. O. 16. Naut. 17. O. 18. Naut. 19. O. 20. Naut. 21. O. 22. Naut. 23. O. 24. Naut. 25. O. 26. Naut. 27. O. 28. Naut. 29. O. 30. Naut. 31. O. 32. Naut. 33. O. 34. Naut. 35. O. 36. Naut. 37. O. 38. Naut. 39. O. 40. Naut. 41. O. 42. Naut. 43. O. 44. Naut. 45. O. 46. Naut. 47. O. 48. Naut. 49. O. 50. Naut. 51. O. 52. Naut. 53. O. 54. Naut. 55. O. 56. Naut. 57. O. 58. Naut. 59. O. 60. Naut. 61. O. 62. Naut. 63. O. 64. Naut. 65. O. 66. Naut. 67. O. 68. Naut. 69. O. 70. Naut. 71. O. 72. Naut. 73. O. 74. Naut. 75. O. 76. Naut. 77. O. 78. Naut. 79. O. 80. Naut. 81. O. 82. Naut. 83. O. 84. Naut. 85. O. 86. Naut. 87. O. 88. Naut. 89. O. 90. Naut. 91. O. 92. Naut. 93. O. 94. Naut. 95. O. 96. Naut. 97. O. 98. Naut. 99. O. 100. Naut. 101. O. 102. Naut. 103. O. 104. Naut. 105. O. 106. Naut. 107. O. 108. Naut. 109. O. 110. Naut. 111. O. 112. Naut. 113. O. 114. Naut. 115. O. 116. Naut. 117. O. 118. Naut. 119. O. 120. Naut. 121. O. 122. Naut. 123. O. 124. Naut. 125. O. 126. Naut. 127. O. 128. Naut. 129. O. 130. Naut. 131. O. 132. Naut. 133. O. 134. Naut. 135. O. 136. Naut. 137. O. 138. Naut. 139. O. 140. Naut. 141. O. 142. Naut. 143. O. 144. Naut. 145. O. 146. Naut. 147. O. 148. Naut. 149. O. 150. Naut. 151. O. 152. Naut. 153. O. 154. Naut. 155. O. 156. Naut. 157. O. 158. Naut. 159. O. 160. Naut. 161. O. 162. Naut. 163. O. 164. Naut. 165. O. 166. Naut. 167. O. 168. Naut. 169. O. 170. Naut. 171. O. 172. Naut. 173. O. 174. Naut. 175. O. 176. Naut. 177. O. 178. Naut. 179. O. 180. Naut. 181. O. 182. Naut. 183. O. 184. Naut. 185. O. 186. Naut. 187. O. 188. Naut. 189. O. 190. Naut. 191. O. 192. Naut. 193. O. 194. Naut. 195. O. 196. Naut. 197. O. 198. Naut. 199. O. 200. Naut. 201. O. 202. Naut. 203. O. 204. Naut. 205. O. 206. Naut. 207. O. 208. Naut. 209. O. 210. Naut. 211. O. 212. Naut. 213. O. 214. Naut. 215. O. 216. Naut. 217. O. 218. Naut. 219. O. 220. Naut. 221. O. 222. Naut. 223. O. 224. Naut. 225. O. 226. Naut. 227. O. 228. Naut. 229. O. 230. Naut. 231. O. 232. Naut. 233. O. 234. Naut. 235. O. 236. Naut. 237. O. 238. Naut. 239. O. 240. Naut. 241. O. 242. Naut. 243. O. 244. Naut. 245. O. 246. Naut. 247. O. 248. Naut. 249. O. 250. Naut. 251. O. 252. Naut. 253. O. 254. Naut. 255. O. 256. Naut. 257. O. 258. Naut. 259. O. 260. Naut. 261. O. 262. Naut. 263. O. 264. Naut. 265. O. 266. Naut. 267. O. 268. Naut. 269. O. 270. Naut. 271. O. 272. Naut. 273. O. 274. Naut. 275. O. 276. Naut. 277. O. 278. Naut. 279. O. 280. Naut. 281. O. 282. Naut. 283. O. 284. Naut. 285. O. 286. Naut. 287. O. 288. Naut. 289. O. 290. Naut. 291. O. 292. Naut. 293. O. 294. Naut. 295. O. 296. Naut. 297. O. 298. Naut. 299. O. 300. Naut. 301. O. 302. Naut. 303. O. 304. Naut. 305. O. 306. Naut. 307. O. 308. Naut. 309. O. 310. Naut. 311. O. 312. Naut. 313. O. 314. Naut. 315. O. 316. Naut. 317. O. 318. Naut. 319. O. 320. Naut. 321. O. 322. Naut. 323. O. 324. Naut. 325. O. 326. Naut. 327. O. 328. Naut. 329. O. 330. Naut. 331. O. 332. Naut. 333. O. 334. Naut. 335. O. 336. Naut. 337. O. 338. Naut. 339. O. 340. Naut. 341. O. 342. Naut. 343. O. 344. Naut. 345. O. 346. Naut. 347. O. 348. Naut. 349. O. 350. Naut. 351. O. 352. Naut. 353. O. 354. Naut. 355. O. 356. Naut. 357. O. 358. Naut. 359. O. 360. Naut. 361. O. 362. Naut. 363. O. 364. Naut. 365. O. 366. Naut. 367. O. 368. Naut. 369. O. 370. Naut. 371. O. 372. Naut. 373. O. 374. Naut. 375. O. 376. Naut. 377. O. 378. Naut. 379. O. 380. Naut. 381. O. 382. Naut. 383. O. 384. Naut. 385. O. 386. Naut. 387. O. 388. Naut. 389. O. 390. Naut. 391. O. 392. Naut. 393. O. 394. Naut. 395. O. 396. Naut. 397. O. 398. Naut. 399. O. 400. Naut. 401. O. 402. Naut. 403. O. 404. Naut. 405. O. 406. Naut. 407. O. 408. Naut. 409. O. 410. Naut. 411. O. 412. Naut. 413. O. 414. Naut. 415. O. 416. Naut. 417. O. 418. Naut. 419. O. 420. Naut. 421. O. 422. Naut. 423. O. 424. Naut. 425. O. 426. Naut. 427. O. 428. Naut. 429. O. 430. Naut. 431. O. 432. Naut. 433. O. 434. Naut. 435. O. 436. Naut. 437. O. 438. Naut. 439. O. 440. Naut. 441. O. 442. Naut. 443. O. 444. Naut. 445. O. 446. Naut. 447. O. 448. Naut. 449. O. 450. Naut. 451. O. 452. Naut. 453. O. 454. Naut. 455. O. 456. Naut. 457. O. 458. Naut. 459. O. 460. Naut. 461. O. 462. Naut. 463. O. 464. Naut. 465. O. 466. Naut. 467. O. 468. Naut. 469. O. 470. Naut. 471. O. 472. Naut. 473. O. 474. Naut. 475. O. 476. Naut. 477. O. 478. Naut. 479. O. 480. Naut. 481. O. 482. Naut. 483. O. 484. Naut. 485. O. 486. Naut. 487. O. 488. Naut. 489. O. 490. Naut. 491. O. 492. Naut. 493. O. 494. Naut. 495. O. 496. Naut. 497. O. 498. Naut. 499. O. 500. Naut. 501. O. 502. Naut. 503. O. 504. Naut. 505. O. 506. Naut. 507. O. 508. Naut. 509. O. 510. Naut. 511. O. 512. Naut. 513. O. 514. Naut. 515. O. 516. Naut. 517. O. 518. Naut. 519. O. 520. Naut. 521. O. 522. Naut. 523. O. 524. Naut. 525. O. 526. Naut. 527. O. 528. Naut. 529. O. 530. Naut. 531. O. 532. Naut. 533. O. 534. Naut. 535. O. 536. Naut. 537. O. 538. Naut. 539. O. 540. Naut. 541. O. 542. Naut. 543. O. 544. Naut. 545. O. 546. Naut. 547. O. 548. Naut. 549. O. 550. Naut. 551. O. 552. Naut. 553. O. 554. Naut. 555. O. 556. Naut. 557. O. 558. Naut. 559. O. 560. Naut. 561. O. 562. Naut. 563. O. 564. Naut. 565. O. 566. Naut. 567. O. 568. Naut. 569. O. 570. Naut. 571. O. 572. Naut. 573. O. 574. Naut. 575. O. 576. Naut. 577. O. 578. Naut. 579. O. 580. Naut. 581. O. 582. Naut. 583. O. 584. Naut. 585. O. 586. Naut. 587. O. 588. Naut. 589. O. 590. Naut. 591. O. 592. Naut. 593. O. 594. Naut. 595. O. 596. Naut. 597. O. 598. Naut. 599. O. 600. Naut. 601. O. 602. Naut. 603. O. 604. Naut. 605. O. 606. Naut. 607. O. 608. Naut. 609. O. 610. Naut. 611. O. 612. Naut. 613. O. 614. Naut. 615. O. 616. Naut. 617. O. 618. Naut. 619. O. 620. Naut. 621. O. 622. Naut. 623. O. 624. Naut. 625. O. 626. Naut. 627. O. 628. Naut. 629. O. 630. Naut. 631. O. 632. Naut. 633. O. 634. Naut. 635. O. 636. Naut. 637. O. 638. Naut. 639. O. 640. Naut. 641. O. 642. Naut. 643. O. 644. Naut. 645. O. 646. Naut. 647. O. 648. Naut. 649. O. 650. Naut. 651. O. 652. Naut. 653. O. 654. Naut. 655. O. 656. Naut. 657. O. 658. Naut. 659. O. 660. Naut. 661. O. 662. Naut. 663. O. 664. Naut. 665. O. 666. Naut. 667. O. 668. Naut. 669. O. 670. Naut. 671. O. 672. Naut. 673. O. 674. Naut. 675. O. 676. Naut. 677. O. 678. Naut. 679. O. 680. Naut. 681. O. 682. Naut. 683. O. 684. Naut. 685. O. 686. Naut. 687. O. 688. Naut. 689. O. 690. Naut. 691. O. 692. Naut. 693. O. 694. Naut. 695. O. 696. Naut. 697. O. 698. Naut. 699. O. 700. Naut. 701. O. 702. Naut. 703. O. 704. Naut. 705. O. 706. Naut. 707. O. 708. Naut. 709. O. 710. Naut. 711. O. 712. Naut. 713. O. 714. Naut. 715. O. 716. Naut. 717. O. 718. Naut. 719. O. 720. Naut. 721. O. 722. Naut. 723. O. 724. Naut. 725. O. 726. Naut. 727. O. 728. Naut. 729. O. 730. Naut. 731. O. 732. Naut. 733. O. 734. Naut. 735. O. 736. Naut. 737. O. 738. Naut. 739. O. 740. Naut. 741. O. 742. Naut. 743. O. 744. Naut. 745. O. 746. Naut. 747. O. 748. Naut. 749. O. 750. Naut. 751. O. 752. Naut. 753. O. 754. Naut. 755. O. 756. Naut. 757. O. 758. Naut. 759. O. 760. Naut. 761. O. 762. Naut. 763. O. 764. Naut. 765. O. 766. Naut. 767. O. 768. Naut. 769. O. 770. Naut. 771. O. 772. Naut. 773. O. 774. Naut. 775. O. 776. Naut. 777. O. 778. Naut. 779. O. 780. Naut. 781. O. 782. Naut. 783. O. 784. Naut. 785. O. 786. Naut. 787. O. 788. Naut. 789. O. 790. Naut. 791. O. 792. Naut. 793. O. 794. Naut. 795. O. 796. Naut. 797. O. 798. Naut. 799. O. 800. Naut. 801. O. 802. Naut. 803. O. 804. Naut. 805. O. 806. Naut. 807. O. 808. Naut. 809. O. 810. Naut. 811. O. 812. Naut. 813. O. 814. Naut. 815. O. 816. Naut. 817. O. 818. Naut. 819. O. 820. Naut. 821. O. 822. Naut. 823. O. 824. Naut. 825. O. 826. Naut. 827. O. 828. Naut. 829. O. 830. Naut. 831. O. 832. Naut. 833. O. 834. Naut. 835. O. 836. Naut. 837. O. 838. Naut. 839. O. 840. Naut. 841. O. 842. Naut. 843. O. 844. Naut. 845. O. 846. Naut. 847. O. 848. Naut. 849. O. 850. Naut. 851. O. 852. Naut. 853. O. 854. Naut. 855. O. 856. Naut. 857. O. 858. Naut. 859. O. 860. Naut. 861. O. 862. Naut. 863. O. 864. Naut. 865. O. 866. Naut. 867. O. 868. Naut. 869. O. 870. Naut. 871. O. 872. Naut. 873. O. 874. Naut. 875. O. 876. Naut. 877. O. 878. Naut. 879. O. 880. Naut. 881. O. 882. Naut. 883. O. 884. Naut. 885. O. 886. Naut. 887. O. 888. Naut. 889. O. 890. Naut. 891. O. 892. Naut. 893. O. 894. Naut. 895. O. 896. Naut. 897. O. 898. Naut. 899. O. 900. Naut. 901. O. 902. Naut. 903. O. 904. Naut. 905. O. 906. Naut. 907. O. 908. Naut. 909. O. 910. Naut. 911. O. 912. Naut. 913. O. 914. Naut. 915. O. 916. Naut. 917. O. 918. Naut. 919. O. 920. Naut. 921. O. 922. Naut. 923. O. 924. Naut. 925. O. 926. Naut. 927. O. 928. Naut. 929. O. 930. Naut. 931. O. 932. Naut. 933. O. 934. Naut. 935. O. 936. Naut. 937. O. 938. Naut. 939. O. 940. Naut. 941. O. 942. Naut. 943. O. 944. Naut. 945. O. 946. Naut. 947. O. 948. Naut. 949. O. 950. Naut. 951. O. 952. Naut. 953. O. 954. Naut. 955. O. 956. Naut. 957. O. 958. Naut. 959. O. 960. Naut. 961. O. 962. Naut. 963. O. 964. Naut. 965. O. 966. Naut. 967. O. 968. Naut. 969. O. 970. Naut. 971. O. 972. Naut. 973. O. 974. Naut. 975. O. 976. Naut. 977. O. 978. Naut. 979. O. 980. Naut. 981. O. 982. Naut. 983. O. 984. Naut. 985. O. 986. Naut. 987. O. 988. Naut. 989. O. 990. Naut. 991. O. 992. Naut. 993. O. 994. Naut. 995. O. 996. Naut. 997. O. 998. Naut. 999. O. 1000. Naut. 1001. O. 1002. Naut. 1003. O. 1004. Naut. 1005. O. 1006. Naut. 1007. O. 1008. Naut. 1009. O. 1010. Naut. 1011. O. 1012. Naut. 1013. O. 1014. Naut. 1015. O. 1016. Naut. 1017. O. 1018. Naut. 1019. O. 1020. Naut. 1021. O. 1022. Naut. 1023. O. 1024. Naut. 1025. O. 1026. Naut. 1027. O. 1028. Naut. 1029. O. 1030. Naut. 1031. O. 1032. Naut. 1033. O. 1034. Naut. 1035. O. 1036. Naut. 1037. O. 1038. Naut. 1039. O. 1040. Naut. 1041. O. 1042. Naut. 1043. O. 1044. Naut. 1045. O. 1046. Naut. 1047. O. 1048. Naut. 1049. O. 1050. Naut. 1051. O. 1052. Naut. 1053. O. 1054. Naut. 1055. O. 1056. Naut. 1057. O. 1058. Naut. 1059. O. 1060. Naut. 1061. O. 1062. Naut. 1063. O. 1064. Naut. 1065. O. 1066. Naut. 1067. O. 1068. Naut. 1069. O. 1070. Naut. 1071. O. 1072. Naut. 1073. O. 1074. Naut. 1075. O. 1076. Naut. 1077. O. 1078. Naut. 1079. O. 1080. Naut. 1081. O. 1082. Naut. 1083. O. 1084. Naut. 1085. O. 1086. Naut. 1087. O. 1088. Naut. 1089. O. 1090. Naut. 1091. O. 1092. Naut. 1093. O. 1094. Naut. 1095. O. 1096. Naut. 1097. O. 1098. Naut. 1099. O. 1100. Naut. 1101. O. 1102. Naut. 1103. O. 1104. Naut. 1105. O. 1106. Naut. 1107. O. 1108. Naut. 1109. O. 1110. Naut. 1111. O. 1112. Naut. 1113. O. 1114. Naut. 1115. O. 1116. Naut. 1117. O. 1118. Naut. 1119. O. 1120. Naut. 1121. O. 1122. Naut. 1123. O. 1124. Naut. 1125. O. 1126. Naut. 1127. O. 1128. Naut. 1129. O. 1130. Naut. 1131. O. 1132. Naut. 1133. O. 1134. Naut. 1135. O. 1136. Naut. 1137. O. 1138. Naut. 1139. O. 1140. Naut. 1141. O. 1142. Naut. 1143. O. 1144. Naut. 1145. O. 1146. Naut. 1147. O. 1148. Naut. 1149. O. 1150. Naut. 1151. O. 1152. Naut. 1153. O. 1154. Naut. 1155. O. 1156. Naut. 1157. O. 1158. Naut. 1159. O. 1160. Naut. 1161. O. 1162. Naut. 1163. O. 1164. Naut. 1165. O. 1166. Naut. 1167. O. 1168. Naut. 1169. O. 1170. Naut. 1171. O. 1172. Naut. 1173. O. 1174. Naut. 1175. O. 1176. Naut. 1177. O. 1178. Naut. 1179. O. 1180. Naut. 1181. O. 1182. Naut. 1183. O. 1184. Naut. 1185. O. 1186. Naut. 1187. O. 1188. Naut. 1189. O. 1190. Naut. 1191. O. 1192. Naut. 1193. O. 1194. Naut. 1195. O. 1196. Naut. 1197. O. 1198. Naut. 1199. O. 1200. Naut. 1201. O. 1202. Naut. 1203. O. 1204. Naut. 1205. O. 1206. Naut. 1207. O. 1208. Naut. 1209. O. 1210. Naut. 1211. O. 1212. Naut. 1213. O. 1214. Naut. 1215. O. 1216. Naut. 1217. O. 1218. Naut. 1219. O. 1220. Naut. 1221. O. 1222. Naut. 1223. O. 1224. Naut. 1225. O. 1226. Naut. 1227. O. 1228. Naut. 1229. O. 1230. Naut. 1231. O. 1232. Naut. 1233. O. 1234. Naut. 1235. O. 1236. Naut. 1237. O. 1238. Naut. 1239. O. 1240. Naut. 1241. O. 1242. Naut. 1243. O. 1244. Naut. 1245. O. 1246. Naut. 1247. O. 1248. Naut. 1249. O. 1250. Naut. 1251. O. 1252. Naut. 1253. O. 1254. Naut. 1255. O. 1256. Naut. 1257. O. 1258. Naut. 1259. O. 1260. Naut. 1261. O. 1262. Naut. 1263. O. 1264. Naut. 1265. O. 1266. Naut. 1267. O. 1268. Naut. 1269. O. 1270. Naut. 1271. O. 1272. Naut. 1273. O. 1274. Naut. 1275. O. 1276. Naut. 1277. O. 1278. Naut. 1279. O. 1280. Naut. 1281. O. 1282. Naut. 1283. O. 1284. Naut. 1285. O. 1286. Naut. 1287. O. 1288. Naut. 1289. O. 1290. Naut. 1291. O. 1292. Naut. 1293. O. 1294. Naut. 1295. O. 1296. Naut. 1297. O. 1298. Naut. 1299. O. 1300. Naut. 1301. O. 1302. Naut. 1303. O. 1304. Naut. 1305. O. 1306. Naut. 1307. O. 1308. Naut. 1309. O.

SORT

Fins al 26 de juliol
Exposició fotogràfica
de l'autora croata Ana
Opalić. A l'Arxiu Històric
Comarcal de Sort.

CONCABELLA

Dissabte, 25
Concert dels
Ja t'ho Diré.
A la Plaça Vall,
a les 24.30 h.

HOSTALET DE PIEROLA

Dilluns, 27
Representació de l'espec-
tacle *Chaise longue* a
càrrec de Mont Plans.
Al Casal Català, a les 22 h.

ULLDEMOLINS

Dissabte, 25
Homenatge a George
Gershwin a càrrec
d'Albert Anguela (baix),
Orlando Aruan Ortiz
(piano) i Àngel Hernández
(bateria). A les 22.30 h.

ALDAIA

Dimarts, 21
Dins del cicle Mostra
Jove 1998, actuacions
del Quintet de vent
Pentaerophonia. A la
Casa de la Música. 20 h.

PLANA ALTA

HORTA

VALL D'ALBAIDA

MARINA ALTA

MARINA BAIXA

TORRENT

Dissabte, 25
Festival de Teatre
i Ball. Al carrer ver-
ge de les Angoixes,
a les 23.15 h.

TEULADA

Juliol i agost
Mercat d'artesanía valenciana.
A la Plaça de l'Ajuntament, a les
20 h. Tots els caps de setmana.

PERPINYA

Divendres, 24
Lectura de textos de Fede-
rico García Lorca. Al Centre
de Cultures Mediterrànies,
al pati del Convent dels
Mínims, a les 18.30 h.

ROSSELLO

ALT EMPORDÀ

PALLARS SOBIRÀ

SEGARRA

ANOIA

BAIX EMPORDÀ

PRIORAT

BAIX CAMP

BENICASSIM

Divendres, 24
Representació de l'obra *Mi odisea*
a càrrec de la companyia Teatro
Paraíso, dirigida per Toni Albà.
Al Teatre Municipal, a les 23 h.

VALENCIA

Dimarts, 21
Conferència a càrrec
de Romà Gubern.
A la Beneficència,
a les 19.30 h.

L'OLLERIA

Divendres, 24
Festa de la Magda-
lena'98, amb danses,
torres humanes, sopar
i música folk a càrrec
del grup Aldarull. A la
Plaça, a les 20.30 h.

DÈNIA

Dissabte, 25
Nit d'havaneres.
A la Plaça de
bous del Port,
a les 23 h.

XÀBIA

Dijous, 23
Actuació de la Jove
Orquestra Nacional
d'Holanda. A la Plaça de
l'Església, a les 22.30 h.

L'ESCALA

Dissabte, 25
Cantada d'havaneres a càr-
rec de Les Veus dels Pesca-
dors. A la gespa del Camp
dels Pilans, a les 22.30 h.

PALAFRUGELL

Durant el mes de juliol
"Ruta Josep Pla", itinerari
literari pel municipi amb
esmorzar planià a Tamariu.
Organitza: Fund. Josep Pla.

REUS

Dilluns, 27
Concert de jazz Setze
petites històries a càrrec
de Xavi Plé (saxo soprano)
i Anton Baixas (contra-
baix). Al Jardins de la
Casa Rull, a les 22.30 h.

MALLORCA

ALGAIDA

Diumenge, 26
Concert "El simfonisme
coral a capel·la", a càrrec
dels Cors Madrigal i Lieder
Camera. A l'església,
a les 21.30 h.

EL TEMPS QUE CORRE per JOAN F. MIRA

Sobre pactes i adhesions

“És la possibilitat, com em deia fa pocs dies el meu amic Alfons Cucó, d'establir el que se'n diu ‘mesures de confiance’. És a dir, aquells punts mínims de consens per a la convivència que, si són assumits amb lleialtat i bona fe per totes les parts, fan possibles avançar en un món de relacions civils que ens traguen de la perpètua hostilitat, desconfiança i enfrontaments estèrils.”

Fa ja tants anys que semblen infinits —quan s'aprovà o estava a punt d'aprovar-se l'estatut d'autonomia d'aquest petit país on hem de viure, si és possible, amb dignitat de persones—, Joan Fuster va escriure: “aquest cagalló legislatiu pot ser més funest que el decret de Nova Planta”. Cite de memòria, i no responc de la total exactitud del text. Ningú, almenys del ram dels demòcrates, progressistes, etc., va dir que Fuster era enemic de la democràcia, boicotejador d'un text que ens faria feliços, dinamitador de la convivència, menyspreador dels esforços dels pares de la pàtria, desagraït. O que era dels qui odien la pau perquè només saben viure de les despulles de la guerra. Ningú, que jo recorde, no escrivia llavors coses així, com les que he hagut de llegir aquestes setmanes *contra* els qui no hem expressat adhesions incondicionals i entusiastes al nou text que ens ha de dur la nova pau. Ara que hom celebra els quinze anys d'un estatut que, entre altres coses, ens va deixar sense nom, ja s'escampa la idea que aquest paper serà tan insigne i transcendent com aquell. I els qui no ens hi adherim amb històric fervor, som abundantment insultats i reduïts, amb insistència digna d'enemics més greus, a la mateixa condició sectària i extremista que les esquadres vociferants de l'“altre bàndol”, suposadament simètriques. Quines coses toca suportar en silenci, aquests temps que corren. El cas, però, és que un servidor —i moltíssims com un servidor— no ha emprat, ni de lluny, expressions hostils o indignades com aquelles de Fuster. Jo, per exemple, vaig publicar una columneta on recordava, amb paraules de Sant Vicent Ferrer, que si no hi havia pacte entre els que, a escala valenciana, anomenaríem “poders fàctics”, l'altre —el pacte entre cavallers al Consell Valencià de Cultura— seria tot aire, com la bufa del bou. La prudència no és una virtut? Vaig mostrar també, en aquesta mateixa pàgina, alguna perplexitat pel fet que la “naturalesa i origen” de la llengua haguera de ser matèria d'acord entre partits polítics (i per què no un acord directe?, ja posats continue preguntant-me). Jo pensava que els partits polítics podien tenir com a missió directa o indirecta pronunciar-se, i el parlament legislar, sobre denominació administrativa, entitat normativa, política lingüística en general, i altres matèries per un estil, però no so-

bre la “naturalesa i origen”. Pensar això, sembla, és no creure en la democràcia. Paciència. Però bé, l'informe o dictamen ha estat elaborat i aprovat, en els termes no solament previsibles sinó del tot previstos, i hem d'agrair tan abundants i penoses hores de faena. Sincerament, sense ironia. Comprenc que, vist l'enverinament metòdic de tants anys, era complicat elaborar un text digerible, que era del que es tractava, també sense ironia. Segurament no hi havia cap altra solució. O no hi havia cap altre text possible que aquest que, en efecte, ens permet de dir: uf, podia haver estat pitjor. Enhorabona, doncs, als redactors. I m'estaré de pensar, com hauria fet algú menys misericordiós, que van tremolar llargament les muntanyes, i van parir un ratolí (transgènic). No és un ratolí. No és un cagalló. És la possibilitat, com em deia fa pocs dies el meu amic Alfons Cucó, expert en llençatge diplomàtic, d'establir el que se'n diu “mesures de confiance”. És a dir, aquells punts mínims de consens per a la convivència que, si són assumits amb lleialtat i bona fe per totes les parts, fan possible avançar en un món de relacions civils que ens traguen de la perpètua hostilitat, desconfiança i enfrontaments estèrils. Cal repetir la condició: si són assumides per les parts contractants amb lleialtat i bona fe. O siga, si hi ha uns pactes, *més sòlids i profunds que els explícits als papers*, que garanteixen aquesta bona fe i aquesta lleialtat. Si qui té poder per fer efectius els acords els ha assumit amb intenció íntima, intel·lectual i moral, de complir-los en la lletra i en l'esperit. I si, qui té aquest poder positiu, ha decidit desactivar altres poders negatius que poden fer molt difícil la pau civil que es busca. Suppose que m'explique, amb noms o sense. Pactà Zaplana amb Pujol, com era inevitable. Pactà Zaplana amb Romero, com era imprescindible. El que no sé, i m'agradaria saber, és si Zaplana ha pactat també amb el petit imperi funest, decisivament causant de la mateixa necessitat d'aquest pacte. I si ha pactat en el sentit d'aquelles mesures lleials, o no. Voldria creure que sí, però no deixa de ser només un acte d'esperança. Quant a mi, puc oferir la meua adhesió al text, gratis i per amor. Però sense entusiasme: que em siga permesa aquesta petita, modesta, reserva de llibertat. I els insultadors —els furiosos i els graciosos— que deixen d'insultar. Si pot ser.

XXXI

FESTIVAL INTERNACIONAL DE CINEMA INDEPENDENT

ELX 1998

del 27 al 30 de juliol

Seminari del Curtmetratge Espanyol

ELX • AULA DE CULTURA CAM • C/. Hospital, 18 - De 10 a 12 i de 18 a 20 hores.

Secció Oficial de cinema 35 mm.

ELX • Hort del Xocolater - A partir de les 22 hores.

Secció Oficial de vídeo

ELX • Gran Teatre - A les 19 hores.

Secció Oficial de cinema en 16 mm.

ELX • Gran Teatre - A les 20,30 hores.

día 31 de juliol

Gala de Clausura, homenatge i lliurament de premis

A les 22 hores.

Cada cosa al seu lloc

Les deixalleries són centres de recepció de residus que no tenen una recollida específica al carrer (voluminosos, tòxics i perillosos, runes, etc.). A les deixalleries hi podem portar gratuïta-

ment materials que no ens són útils perquè es puguin recuperar.

Així, evitem el malbaratament de recursos i matèries primeres i la degradació del medi ambient.

DEIXALLERIA · CENTRE DE RECEPCIÓ DE RESIDUS

Adreça de la deixalleria:

Diputació de Barcelona
Àrea de Medi Ambient